

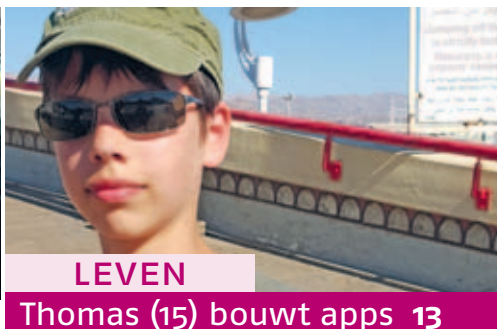
nederlandsdagblad

JAARGANG 72 NR. 19.224 WWW.ND.NL REDACTIE@ND.NL 0342 411 711 **CHRISTELIJK BETROKKEN**

Diplomatie is niet 'liegen' 12

Airbus A350 op Schiphol 15

LEVEN
Thomas (15) bouwt apps 13

advertentie

nd
open 11 juni
Kijk in de keuken van de Avon!

nd jong

HANS-LUKAS ZUURMAN
nd.nl/nederland

kids quiz

VERHAAL VAN KINDEREN SERIEUS NEMEN

► **ARNHEM**
Media moeten kinderen behandelen als een serieuze bevolkingsgroep met een eigen verhaal, een mening en kritische vragen, vindt Tako Rietveld van de Kindercorrespondent in Arnhem. 'Vervang de groep kinderen door 'vrouwen' of 'mensen met een donkere huidskleur', zulke groepen wil je toch ook niet uitsluiten van het vragen om meningen? Kinderen worden wat dat betreft gediscrimineerd.' Rietveld is bezig met de oprichting van een online platform en internationaal netwerk voor kinderjournalisten, waarvoor inmiddels zestig journalisten uit dertig landen zich hebben gemeld. 'Het is het eerste begin', vertelde hij in een interview met Thijmen de Zwarte (9) en Jochem Vermaat (10). De jongens liepen een dag achter de

schermen van het *Nederlands Dagblad* mee en mochten mee op reportage naar de Kindercorrespondent. Dit hadden ze te danken aan Levi Lokhorst (10) van de Rehoboth-school in Woudenberg, die de Kidsquiz won. Hij was voor een dag hoofdredacteur en nam vier vrienden mee. Jesse van Pijkereken (10) keek mee met de maakredactie, Ruben van den Belt (10) met een internetredacteur.

► zie pagina 4 en 24

NL

REDACTIE ND nd.nl/nederland BEELD ANP / JERRY LAMPEN

Landmachtdagen

Middelbare scholieren in legervoertuig op het terrein van het Nationaal Militair Museum in Soesterberg. Dinsdag begonnen de Landmachtdagen, een tweedaags evenement van defensie. Een groot aantal militairen bezocht in dat kader honderden basisscholen om te vertellen over het werk van de Landmacht. 'Wij vinden het vaak heel normaal wat we doen, maar door de vragen van de leerlingen kom je erachter dat het niet altijd normaal is', licht Ronald Hoeks van de Landmacht toe. 'Zij stellen vragen vanuit een andere invalshoek en dan merk je dat het soms wel bijzonder is wat militairen doen; al was het maar dat we soms in zeer oncomfortabele omstandigheden moeten leven.' Vandaag delen militairen hun ervaringen tijdens bezoeken aan Alkmaar, Breda, Delft, Doetinchem, Enschede, Goes, Meppel, Roermond en Utrecht. Er zijn 'sociale patrouilles' op straat en demonstraties in gevechtstenue. <

NL

TIRZA VAN DER GRAAF nd.nl/cultuur

'Datheen schreef Wilhelmus'

► **AMSTERDAM**
Niet Marnix van Sint-Aldegonde, maar de gereformeerde psalmdichter Petrus Datheen is waarschijnlijk de auteur van het *Wilhelmus*.

Eeuwenlang werd gezegd dat het Marnix van Sint-Aldegonde was die het *Wilhelmus* schreef. De universiteiten van Antwerpen, Utrecht en het Meertens Instituut zijn bij nieuw onderzoek een andere mogelijke auteur op het spoor gekomen: de psalmdichter Petrus Datheen. Helemaal zeker is

het niet, maar de kans dat hij het volkslied heeft geschreven, is wel groter dan eerst werd gedacht. Om te achterhalen wie de daadwerkelijke auteur van het *Wilhelmus* is, verzamelde het onderzoeksteam stukken tekst van alle mogelijke schrijvers van het volkslied. 'Daar zat ook Datheen bij', zegt Els Stronks, een van de onderzoekers. 'Voorheen werd vaak gedacht dat hij het niet zou kunnen zijn, omdat hij zo slecht dichtte.' Alle teksten zijn met

een speciale computertechniek onderzocht. 'Normaal kijk je bij tekstanalyse naar zelfstandige naamwoorden en werkwoorden', zegt Stronks. 'Bij het *Wilhelmus* zijn dat bijvoorbeeld 'Hispanje' en 'tyrannie'. Maar in ons onderzoek keek de computer naar heel andere, kortere woordjes, zoals de lidwoorden 'de' en 'het.' Die woordjes kunnen, hoe kort ook, helpen bepalen of iemand een tekst wel of niet heeft geschreven.

► vervolg op pagina 6

WILLEKE

nd.nl/cartoons

Hoe kies je een president die wil moorden? COMMENTAAR OP 3

PRIJS € 1,75 ZATERDAG € 3,00

9 771570 797003

AP nd.nl/buitenland BEELD AP / DIDA SAMPAIO

Senaat Brazilië stemt toch over afzetting president

► RIO DE JANEIRO

De voorzitter van het Braziliaanse Lagerhuis, Waldir Maranhão, heeft zijn eigen besluit om een cruciale stemming over het lot van president Dilma Rousseff ongeldig te verklaren, na twaalf uren weer ingetrokken.

Deze stap zette het proces dat zou kunnen leiden tot de afzetting van Rousseff dinsdag weer op de rails.

Nu kan de Senaat vandaag overgaan tot een stemming over de vraag of er een afzettingsprocedure tegen Rousseff moet komen. In april stemde de Braziliaanse Tweede Kamer daar

Dilma Rousseff

voor. Als een meerderheid in de 81 leden tellende Senaat voor de afzettingsprocedure stemt, wordt Rousseff automatisch geschorst als staatsvoorzitter. Vicepresident Michel Temer

neemt dan haar taken waar. Er komt vervolgens een onderzoek naar de beschuldigingen dat Rousseff in de aanloop naar haar herverkiezing in 2014 met begrotingscijfers heeft geknoeid en met geld smeedt. Rousseff noemt de beschuldigingen onderdeel van een poging tot staatsgreep.

De procedure valt samen met een diepe economische crisis. Ondertussen wordt het schandaal rond staatsoliemaatschappij Petrobras groter en worstelt Brazilië met het zikavirus. Rio de Janeiro bereidt zich in deze omstandigheden voor op de Olympische Spelen in augustus. <

AALDERT VAN SOEST nd.nl/nederland

OUDERE LEVERT PRIVACY IN VOOR VEILIGHEID

► 'S-HERTOGENBOSCH

Zeven op de tien ouderen wil privacy inleveren om veilig thuis te kunnen blijven wonen. Deze senioren zijn bereid technische hulpmiddelen in te zetten, zoals een camera die meekijkt als er wordt aangebeld, of een rookmelder die ook afgaat bij de burelen. Dat blijkt uit een onderzoek van ouderenbond Unie KBO onder 900 senioren met een gemiddelde leeftijd van 74 jaar. 'Ouderen leveren graag een stukje van hun privacy in als zij daardoor langer zelfstandig thuis kunnen wonen', concludeert voorzitter Manon van der Kaa van de katholieke ouderenbond.

De peiling is het derde veiligheidsonderzoek van de Unie KBO in de afgelopen drie jaar. Vergeleken met twee jaar geleden geven de ouderen de veiligheid in de buurt voor dagelijkse bezigheden een iets hoger cijfer: een 8,1 ten opzichte van een 7,9 destijds. Ook de veiligheid in het donker scoort met een 7,4 beter iets beter dan twee jaar geleden (7,2). Ruim een kwart van de ouderen gaat nooit of slechts een heel enkele keer 's avonds in het donker de straat op.

NL

WIL THIJSSSEN / VK nd.nl/nederland BEELD FREEK VAN DEN BERGH

Stijn Franken (l.), advocaat van Willem Holleeder, tijdens de rechtszitting in de zaak tegen Willem Holleeder.

Liquidatieplan op de luchtplaats

...De crimineel Willem Holleeder heeft in de gevangenis medegedetineerden benaderd om zijn twee zussen op zijn verzoek te vermoorden.

...Het was een verbijsterende beschuldiging waarmee de aanklagers in het Holleeder-proces dinsdag kwamen.

► AMSTERDAM

Hoe kan de beruchtste crimineel van Nederland, Willem Holleeder, een moord beramen vanuit zijn cel? En al helemaal vanuit de Extra Beveiligde Inrichting in Vught, waar het strengste regime heerst? Een moord bovendien waarover allang wordt gespeculeerd – niet in de laatste plaats door de doelwitten zelf?

Het is nog niet bewezen, maar volgens het Openbaar Ministerie is het wel degelijk gebeurd. Vanaf juni 2015 benadert Holleeder medegedetineerden om zijn twee zussen, Astrid en Sonja, te laten liquideren. Die zussen en een ex hebben immers belastende verklaringen tegen hem afgelegd, 'en daarom moeten ze dood', vertrouwt hij een medegedetineerde volgens de recherche toe.

De Heineken-ontvoerder wordt in december 2014 opgepakt en vastgezet in de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) in Vught. Daar zit hij maandenlang 'in volledige beperkingen' en heeft hij alleen contact met zijn advocaat. Geruime tijd zint hij op een moordaanslag op beide zussen, aldus de aanklagers dinsdag op de zesde pro-formazitting van het proces 'Vandros', waarin Holleeder wordt verdacht van onder meer betrokkenheid bij een reeks liquidaties.

in een hoekje

In juni 2015 worden Holleeders volledige beperkingen opgeheven en mag hij samen met andere gedetineerden luchten. Hij vormt 'een groep' met twee leden van de Curaçoise bende No Limit Soldiers (NLS). Ze spreken elkaar af en toe in een hoekje van de luchtplaats, ver van de apparatuur waarmee de deuren worden geopend – Holleeder vermoedt volgens de Soldiers dat het af luisterapparaat is.

Op 16 februari 2016 ontvangt het Openbaar Ministerie vanuit de EBI het bericht dat Holleeders medegedetineerde V., een van de twee bendeleiden, wil worden overgeplaatst

Peter R. de Vries verlaat de rechtbank in de zaak tegen Willem Holleeder, die ook hem zou hebben bedreigd.

naar een andere afdeling. Hij zegt niet waarom. Nader onderzoek leert dat het contact tussen V. en Holleeder niet goed meer was. 'Als we samenblijven, vallen er doden', zegt V. tegen de recherche. In afgeluisterde telefoongesprekken hoort de recherche dat V. een vriendin verzoekt een telefoonnummer te bellen, en tegen 'de man' te zeggen wat V. van 'een vriend' kreeg doorgegeven. Het aantal cijfers van het mobiele nummer is echter te kort (acht in plaats van tien). Een zoon van V.'s vriendin gaat vervolgens bij V. in de EBI op bezoek. Daar wordt cryptisch

gesproken omdat alle EBI-gedetineerden constant worden afgeluisterd. Omdat V. nadrukkelijk spreekt over 'Willemstad', leidt de zoon daaruit af dat het telefoonnummer afkomstig is van ene 'Willem'. Na de mislukte belpoging vanwege het te korte nummer, wordt V. door Holleeder geïntimideerd, en vraagt hij overplaatsing aan, vermoedt justitie.

geen bewijs

Het tweede bendelid, W., zegt tegen de recherche dat Holleeder 'ons heeft gevraagd of wij huurmoordenaars hebben om iets voor hem te doen'. Volgens W. wil Holleeder hem en V. 60.000 tot 70.000 euro betalen voor een liquidatie.

Als W. aan Holleeder vertelt dat hij wordt overgeplaatst, geeft Holleeder hem een telefoonnummer en de opdracht om na het bellen een codewoord te zeggen. Het codewoord duidt er volgens W. op dat de beller een vertrouwenspersoon van Holleeder is, waarna de gebelde alles voor de beller doet wat wordt gevraagd.

W. belt niet. Wel hebben de twee bendeleiden een aanbetaling van 5000 euro ontvangen, tussen hen

verdeeld via een tussenpersoon, zeggen ze. Tijdens de afronding van het verhoor zegt W. dat hij meer weet, maar alleen verder wil praten als hij naar Curaçao wordt overgeplaatst. Holleeders advocaat Stijn Franken zegt dat deze hele beschuldiging uitsluitend is gebaseerd op verklaringen van W. – 'een desperado die alleen maar uit was op een deal, namelijk teruggaan naar Curaçao'. Franken benadrukt dat W.'s verklaringen 'door geen enkel bewijs worden ondersteund'.

Hij verwijt het Openbaar Ministerie dat dit 'als een waarheid wordt verkondigd, terwijl het onderzoek nog niet eens is afgerond'. Ook vindt Franken het vreemd dat W. heeft verklaard dat hij het nummer van Holleeder was kwijtgeraakt, terwijl hij later met een briefje kwam waarop hij het had overgeschreven. Voor het eerst tijdens deze strafzaak legde Willem Holleeder dinsdag zelf publiekelijk een verklaring af. Hij noemt het 'echt onzin' dat hij zijn zussen iets zou willen laten aandoen: 'Op het moment dat mijn zusters iets gebeurt, zult u mij daarvoor verantwoordelijk houden. Dat is dus niet in mijn belang.' <

NL

AALDERT VAN SOEST nd.nl/nederland

Turken tikken media in Nederland op de vingers

► LEIDEN

De Turkse ambassade stuurt met regelmaat brieven naar media en organisaties, als zij iets hebben gepubliceerd dat de Turkse overheid niet zint.

Dat zegt Lily Sprangers, Turkije-deskundige aan de Universiteit Leiden en directeur van het Turkije Instituut. Ze reageert op het meest recente geval van Turkse inmenging dat bekend werd. Commentator René Zeeman van het *Reformatorisch Dagblad* vertelde dinsdagavond op de christelijke familiezender Family7 dat de krant op de vingers is getikt door de Turkse ambassade, na een kritisch commentaar over president Erdogan.

Het *RD* schreef eind februari dat Turkije zijn huidige problemen te wijten heeft aan Erdogan. Daarop kreeg de krant een brief van de Turkse ambassade, waarin verbazing werd uitgesproken over de tekst en waarin de Koerdische Arbeiderspartij PKK een terroristische organisatie werd genoemd. Volgens Zeeman is het vreemd als een krant 'op het matje wordt geroepen'. Hij constateert tegelijk dat de reactie past in de trend dat Turkije zich steeds meer bemoeit met Europese media.

Sprangers bevestigt die bemoeienis, al is die volgens haar niet nieuw. Zelf is ze ook wel eens ontboden op de ambassade, na een artikel. En in februari heeft het VPRO-programma

HOGLERAAR LEVERT TURKSE MEDAILLE IN

Erik-Jan Zürcher, hoogleraar Turkse talen en culturen aan de Universiteit Leiden, heeft een hoge onderscheiding teruggegeven aan Turkije. Zürcher zette zich in het verleden in voor een Turks lidmaatschap van de Europese Unie. Mede daardoor kreeg hij in 2005 van de Turkse overheid de Medal of High Distinction. Dinsdag leverde hij die medaille in bij de Turkse ambassade. In een open brief in *NRC Handelsblad* lichtte hij die keuze toe. 'Ik zat fout

met mijn verwachting dat het toetredingsproces de democratische krachten in Turkije zou versterken.' Zijn medaille heeft hij 'netjes verpakt' teruggestuurd. 'Als protest tegen het dictatoriale wanbeleid van Erdogan in Turkije, maar ook als erkenning dat ik het twaalf jaar geleden mis had.' Dinsdagavond liet Zürcher desgevraagd weten nog geen reactie van Turkse zijde te hebben ontvangen op zijn actie.

Bureau Buitenland een brief gekregen, weet ze. 'Het is een ritueel. De ambassade kan dan in een brief of mail aan Ankara melden, dat ze weer iemand goed de waarheid heeft gezegd.'

Facebook

Dinsdag ging het Facebook-profiel van PvdA-Kamerlid Keklik Yücel enkele uren uit de lucht, nadat zij een stuk had gepubliceerd over de vrijheid van meningsuiting en 'de lange arm van Erdogan'. De PvdA reageerde woedend op het verdwijnen van het profiel. De sociaaldemocraten vinden het 'onacceptabel dat het profiel van een volksvertegenwoordiger die een openhartig verhaal schrijft over haar drijfveren en idealen zomaar offline wordt gehaald'.

Yücel bezocht afgelopen weekend Ebru Umar, de columniste die in Turkije werd opgepakt na kritische uitlatingen over Erdogan. Dinsdagavond meldde minister Bert Koenders (Buitenlandse Zaken) dat Umar Turkije mag verlaten en weer naar Nederland mag reizen.

Yücel's Facebook-profiel werd na een paar uur weer hersteld. Facebook benadrukt in een eerste reactie dat het 'tijdelijk offline halen van het account niets te maken heeft met de politieke commentaren'. Waarom het profiel dan wel onbereikbaar was, werd niet gemeld. PvdA-voorzitter Hans Spekman heeft twijfels over de uitleg van Facebook. 'Het is wel heel erg toevallig dat haar profiel meteen na dat bericht offline is gehaald.' <

REDACTIE ND nd.nl/buitenland BEELD AP

Parade in Pyongyang

Een mensenmassa in de Noord-Koreaanse hoofdstad Pyongyang vormt de naam van de leider Kim Jong-un tijdens een parade ter afsluiting van het congres van de Arbeiderspartij. De leider zelf keek toe vanaf de zogenoemde Tribune van Eer. Dat congres, met 3467 afgevaardigden in het Paleis van Cultuur, was een zeldzame gebeurtenis. Het vorige congres vond 36 jaar geleden plaats. In een toespraak voor het congres kondigde Kim aan dat zijn land zal doorgaan met uitbreiding van het nucleaire wapenarsenaal. Vooraf was er enige hoop dat hij hervormingen zou aankondigen naar het voorbeeld van China, maar die hoop kwam niet uit. <

EEN PRESIDENT DIE MOORDT

DE NIEUWE PRESIDENT DIE OP DE FILIPIJNEN is gekozen, is geen lieverdje. De mensen konden uit vijf kandidaten kiezen. Er was een record aan kiezers, meer dan 80 procent ging stemmen. Zij kozen Rodrigo Duterte, die zei dat hij alle criminelen, wel honderdduizend, zonder de rechtbank te gebruiken zou vermoorden. Hoewel het niet goed is, dat hij dit als doel heeft, valt wel te begrijpen dat de Filipijnen voor hem kozen. Ze zijn kwaad, want al twintig jaar leeft een op de vier mensen in armoede. Armen moeten soms de politieke omkopen, net als ambtenaren.

Er zijn ook heel veel jonge kiezers en zij weten niet meer wat hun dictatuur in het verleden was. Duterte doet ook wat hij zegt. Hij heeft al duizend mensen laten doodschieten toen hij burgemeester was. Dit is gevaarlijk, want als de kiezers niet naar deze man luisteren, is er de kans dat zij dan zelf ook worden vermoord. Het is ook niet goed dat er op deze manier misschien onschuldige mensen worden vermoord. Het is zelfs wel een beetje te vergelijken met hoe Adolf Hitler aan de macht kwam. Die had ook gezegd wat hij wilde gaan doen en toch kozen ze voor hem. Het gebeurt dus weer.

De kans is klein dat het ook bij ons zo zou kunnen gaan, maar het zou ook hier wel kunnen gebeuren, in de toekomst. Bijvoorbeeld als iemand zegt de terroristen te willen verslaan, maar in werkelijkheid de vrijheid wil afpakken. Het is dus beter, niet iemand te geloven die zegt alle terroristen en criminelen te zullen verslaan. Want dat lukt niet en zo iemand wil vaak stiekem andere dingen.

LEVI LOKHORST

DE DUIDELIJKE KEUZE VAN ONZE JONGE hoofdredacteur voor een dag is veelzeggend. Want voor hem is de keuze van de Filipijnse burgers niet ver weg. Hoe jong hij ook is, Levi herkent instinctief het gevaar dat in meer democratieën steeds meer naar voren komt: de keuze van ontevreden kiezers voor populistische leiders met hun 'duidelijke agenda', waarbij het recht en desnoods de democratie aan de kant worden geschoven. Ook wordt op de Filipijnen duidelijk, hoe snel lessen uit het verleden worden vergeten. Sinds de uiteindelijk van corruptie en repressie vergeven dictatuur van Ferdinand Marcos is immers nog maar dertig jaar verstreken.

Even duidelijk is, hoe bepalend het gevoel van de kiezers is. De Filipijnen staan in het buitenlands beleid regelrecht tegenover de machtige buurman China – en niemand die in feite weet, hoe Duterte wil omgaan met de omstrede claim van China op de hele Zuid-Chinese Zee, tot pal voor de Filipijnse kust. Maar voor de keuze voor hun president, speelde dit voor de burgers geen rol. Levi trekt terecht een lijn van dit gebeuren naar onze eigen democratie. Zie wat politieke onvrede teweeg kan brengen, is de boodschap en opdracht aan zowel politici als aan de burgers zelf.

JAN VAN BENTHEM

“QUOTE”
Ik houd van experimenteren.
Twee weken geleden had ik een krulsnor.

► zie Leven pagina 2: Avontuurlijke outfit voor couchsurfer

NL

CHARLOTTE HUISMAN / VK nd.nl/nederland

Klachtenloket nodig bij slechte zorg gemeente

► GRONINGEN

Burgers moeten juridisch meer mogelijkheden krijgen om te kunnen klagen als volgens hen de zorg van hun gemeente niet toereikend is. Dit concluderen hoogleraar sociale zekerheid Gijsbert Vonk en drie andere rechtsgeleerden van de Universiteit Groningen in een onderzoek dat vandaag wordt gepubliceerd.

Er zou een klachtenprocedure moeten komen bij het College voor de Rechten van de Mens, als de gemeentelijke zorg zo ondermaats is dat sociale grondrechten worden geschonden. Dit is nodig omdat de rechtspositie van burgers is verslechterd, sinds de gemeenten vorig jaar meer zorgtaken van het Rijk hebben overgenomen, aldus de wetenschappers. Het College voor de Rechten van de Mens spreekt zich nu vooral uit in zaken over discriminatie. Uitspraken zijn juridisch niet bindend, maar hebben volgens de woordvoerder 'wel status'. 'Een rechter kan daar niet zomaar omheen.'

willekeur

Gemeenten hebben sinds 2015 de vrijheid gekregen om zelf te bepalen hoe ze met minder geld van het Rijk onder meer de jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning bieden aan hun inwoners. Bedoeling is dat gemeenten daarbij naar de situatie van iemand kijken – of bijvoorbeeld ook familie en burens iets kunnen doen. 'Maar zulk maatwerk, zoals gemeenten hun beslissing over de hulp noemen, is juridisch lastig', zegt Vonk. 'Het is subjectief, en kan leiden tot willekeur. Ook is het nog de vraag of je iemands familie kunt verplichten tot het overnemen van zorgtaken. In de grondwet staat dat de overheid verantwoordelijk is voor de zorg. Verder ontstaan er verschillen in de zorg die gemeenten leveren. Soms is niet uit te leggen waarom iemand in de ene gemeente meer hulp krijgt dan in de andere.'

Volgens minister Ard van der Steur (Veiligheid en Justitie) zijn de rechten

van de burger wel degelijk vastgelegd in de nieuwe Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Als een burger het niet eens is met een beslissing, kan hij naar de bestuursrechter stappen. De ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie onderzoeken nu of eventueel de Algemene wet bestuursrecht zou moeten worden aangepast, om geschillen over zorg tussen burgers en gemeenten beter te kunnen beslechten.

Een woordvoerder van staatssecretaris Martin van Rijn (Volksgezondheid) beklemtoont dat mantelzorg nooit kan worden verplicht. 'Gemeenten kijken naar iemands persoonlijke omstandigheden. Zorg op maat kan verschillen van persoon tot persoon. Rechtszaken zouden zo veel mogelijk voorkomen moeten worden, door goed overleg tussen burgers en hun gemeente.'

Sinds de overheveling van de zorgtaken naar de gemeenten hebben duizenden burgers een bezwaarschrift ingediend en zijn er vele rechtszaken gevoerd. Deze gaan er bijvoorbeeld over of de gemeente wel goed heeft onderzocht of een hulpbehoevende zichzelf nog wel kan redden, als de gemeente de hulp vermindert of helemaal niet meer verstrekt.

Lokale rechtbanken hebben hierover uiteenlopende uitspraken gedaan. Volgende week is er een langverwachte uitspraak van de hoogste bestuursrechter, de Centrale Raad van Beroep, die het verlossende antwoord moet geven op de vraag in hoeverre hulpbehoevende inwoners die hun huis zelf niet kunnen schoonmaken, een beroep kunnen doen op hun gemeente.

Maar volgens Gijsbert Vonk heeft de burger bij een zo grote omwenteling meer rechtsbescherming nodig dan alleen de bestuursrechter, die pas na lange tijd tot algemene uitspraken komt in individuele zaken. 'De regering in Den Haag wijst nu te gemakkelijk naar de gemeenten als verantwoordelijke, als de zorg ergens hapert; en gemeenten verkennen de grenzen van de wet, omdat ze moeten bezuinigen.' <

NL

HANS-LUKAS ZUURMAN nd.nl/nederland BEELD HANS-LUKAS ZUURMAN

Zo stom dat organisat

...Zijn droom is dat elk land ter wereld een eigen kindercorrespondent krijgt.

...Kinderen hebben een verhaal en moeten dat vooral zelf vertellen, vindt de eerste kindercorrespondent ter wereld, Tako Rietveld.

► ARNHEM

Ruim een jaar geleden zegde Tako Rietveld (37) zijn baan als verslaggever bij het NOS Jeugdjournaal op. Het was 'de leukste baan ter wereld', vertelt hij. Of het nu ging om het interviewen van zanger Justin Bieber of president Barack Obama, hij stond vooraan om het nieuws in begrijpelijke taal aan kinderen te vertellen. Maar gaandeweg vroeg hij zich steeds vaker af waarom kinderen als doelgroep wereldwijd zelf zo weinig aan bod komen in de media. 'Binnen de NOS lukte het niet daarvoor budget vrij te maken. Het was ook niet de taak van de publieke omroep, vonden ze. En dus zat er maar één ding op: ontslag nemen en zelf de taak van kindercorrespondent oppakken, om verhalen van kinderen te verzamelen en te brengen.' Hij heeft nog geen moment spijt gehad van die beslissing. 'Natuurlijk mis je het teamwork, maar met oud-collega's heb ik nog steeds goed contact.'

feestje

In het kantoor van Rietveld in Arnhem worden de rollen vandaag omgedraaid. Thijmen de Zwarte (9) en Jochem Vermaat (10), beiden uit Woudenberg, zijn met de verslaggever meegereisd om hun eigen vragen te stellen aan de Kindercorrespondent. Thijmen en Jochem maken deel uit van een groep van vijf kinderen die een dag achter de schermen meelopen in de productie van het *Nederlands Dagblad* omdat een van hen, Levi Lokhorst, de *ND Nieuwsquiz* 2016 won. 'Wat willen jullie drinken? We maken er een feestje van!', begroet Rietveld de jongens met glinsterende ogen. Op de tafel staat een grote schaal met gevulde koeken en appelflappen. Rietveld praat honderduit. 'Eerst even kennismaken, belangrijk hè!', fluistert hij de jongens toe, die hun papieren met van tevoren bedachte vragen voor zich op tafel leggen. Hij vraagt wie ze zijn

Kindercorrespondent Tako Rietveld in gesprek met Jochem Vermaat en Thijmen de Zwarte.

en waarom ze gekomen zijn. Intussen onthult hij dat hij zelf vroeger op hun leeftijd nooit naar het *Jeugdjournaal* keek. 'Ik was nooit zo van het nieuws bijhouden, ik vond het veel leuker om buiten te spelen. Nieuws was iets voor grote mensen.' De jongens glimlachen. 'Ik vind nieuws saai', bekent Thijmen. Rietveld: 'Welke onderwerpen vinden jullie leuk dan?' Jochem: 'Natuur!' Thijmen: 'Sport.' Rietveld: 'En nieuws over vluchtelingen, wat vinden we daarvan?' Jochem: 'Dat is niet leuk.' Rietveld: 'Ik vind dat er ook nieuws

speciaal voor kinderen moeten zijn. Want het is belangrijk om te weten hoe zij er zelf over denken. In belangrijke nieuwsprogramma's hoor je nooit kinderen die gevucht zijn vertellen. Terwijl juist kinderen een andere kijk op de wereld hebben.' Dan neemt Thijmen de regie: 'Wij gaan vragen stellen en u moet ze dan beantwoorden'. Hij steekt van wal: 'Heeft u ook tijd voor familie als u dit werk als kindercorrespondent doet?' Rietveld: 'Ik woon hier in Arnhem, maar heb geen familie. Ja, wel ouders, maar geen broers of zussen. En

NL

ANP nd.nl/nederland

Eis twee jaar tegen politicus Jos van Rey

► ROTTERDAM

Er is twee jaar cel geëist tegen politicus Jos van Rey. De oud-VVD'er staat bij de rechtbank in Rotterdam terecht voor omkoping, verkiezingsfraude en witwassen.

Het Openbaar Ministerie (OM) wil ook dat de rechtbank bepaalt dat hij drie jaar niet meer voor de overheid mag werken. Het OM beschuldigt Van Rey ervan dat hij zijn geheimhoudingsplicht heeft geschonden als lid van de vertrouwenscommissie bij de benoeming van een nieuwe burgemeester van Roermond in 2012. Hij zou sollicitatievragen en de juiste antwoorden hebben doorgespeeld

naar zijn favoriete kandidaat, VVD-partijgenoot en burgemeester van Meeressen Ricardo Offermanns.

Verder staat Van Rey terecht voor het aannemen van smeergeld van zijn vriend en projectontwikkelaar Piet van Pol, in ruil voor opdrachten. Tegen Van Pol is daarom ook twee jaar cel geëist. Ook wordt Van Rey verdacht van het ronselen van stemmen voor verkiezingen en van het witwassen van 175.000 euro.

meegesleurd

Hij was voor de VVD onder meer raadslid en wethouder in Roermond, lid van Provinciale Staten in Limburg

en lid van de Eerste en Tweede Kamer. De VVD heeft Van Rey vanwege de verschillende verdenkingen tegen hem uit de partij gezet.

'Het lijkt erop dat de verdachte is meegesleurd in zijn succes en het gevoel heeft verloren wat wel en niet kan', concluderen de aanklagers. Volgens het OM heeft Van Rey als wethouder van Roermond goede dingen gedaan 'die niet ter discussie staan'. Maar hij heeft de stad ook veel schade toegebracht door zijn handelen.

Van Rey liet zich volgens het OM omkopen door zijn vriend Van Pol. In ruil daarvoor gebruikte hij zijn invloed in

het gemeentebestuur van Roermond om bouwopdrachten aan Van Pol te gunnen. En dat is gelukt, benadrukken de aanklagers. 'Van Pol heeft zijn tegenprestatie gekregen.'

reizen

Van Pol betaalde met name veel reizen voor Van Rey. De reizen en giften namen toe bij belangrijke (beslis)momenten, aldus het OM.

'Dit is te absurd voor woorden', reageerde Van Rey kwaad op de eis. 'Ze hebben niks. Ik heb nooit uit eigen belang gehandeld, nooit!' Het is nog onduidelijk wanneer de rechtbank uitspraak doet. <

NL

ANP

Samenwerking voor betere samenleving

► AMSTERDAM

Een aantal organisaties dat zich inzet voor een betere samenleving, zoals het Rode Kruis, de Consumentenbond en de Hartstichting, heeft zich verenigd om hun werk zichtbaarder te maken. Met het nationaal platform maatschappelijke initiatieven *WijSamenvoorElkaar.nl* willen ze mensen en andere organisaties inspireren om hun steentje bij te dragen aan een betere en mooiere samenleving, waarin mensen meer rekening met elkaar houden en meer voor elkaar over hebben. Alle initiatieven worden onder een gemeenschappelijk logo gepresenteerd: het &-teken. <

NL

ANP nd.nl/politiek

ies niet mét kinderen praten

'Belang kind zwaarder laten wegen bij asiel'

► DEN HAAG

Het belang van het kind moet zwaarder gaan wegen in de asielprocedure. De PvdA en GroenLinks willen hiervoor rond de zomer een initiatiefwet indienen.

'Kinderen zijn kwetsbaar en afhankelijk van de bescherming van volwassenen. Daarom moet de lat voor het uitzetten van kinderen hoger komen te liggen', aldus Linda Voorman van GroenLinks.

Het gaat om asielkinderen die in problemen komen als ze worden teruggestuurd naar hun land van herkomst. Bijvoorbeeld als hun welzijn, ontwikkeling of gezondheid in gevaar komen. Alleen de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie kan nu nog in deze schrijnende gevallen een uitzondering maken, als de asielverzoeken zijn afgewezen. Met hun wetsvoorstel willen de linkse partijen de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en rechters meer armsgaaf geven bij de behandeling van dit soort gevallen.

'Deze kinderen mogen niet afhankelijk zijn van een uitzondering. Hun rechten moeten meteen geborgd worden in de wet', stelt Attje Kuiken van de regeringspartij PvdA. De huidige regelgeving zorgt volgens haar voor jarenlange onzekerheid voor de kinderen en hun familie en is bovendien niet in lijn met Europese jurisprudentie en internationale verdragen. Binnen de PvdA ligt het onderwerp 'asiel en kinderen' zeer gevoelig. Een groep leden voert binnen de partij actie om het kinderpardon te verruimen, iets waarvan coalitiepartner VVD niets wil weten. <

NL

ANP

Koenders in V-raad

► NEW YORK

Minister Bert Koenders (Buitenlandse Zaken) spreekt vandaag in de Veiligheidsraad van de VN in New York over de strijd tegen terrorisme. Nederland is samen met Marokko voorzitter van het Global Counterterrorism Forum (GCTF). <

een vliegticket moet kopen?' Rietveld: 'Dat is best lastig. Toen ik begon, moest ik wel even uitzoeken hoe dat werkte, want het is heel lastig om je door bedrijven te laten steunen. Als bijvoorbeeld Lego mij wil huren om een mooi verhaal over hen te maken, doe ik dat niet. Dan betalen ze mijn vliegticket en een duur hotel, maar ik wil zelf de baas zijn over welk verhaal ik maak. Onafhankelijk zijn, heet dat. Dat is voor een journalist heel belangrijk. Natuurlijk werk ik wel samen met bedrijven en organisaties, maar daar maken we altijd goede afspraken over. Ik betaal vliegtickets door verhalen die ik film of schrijf te verkopen aan omroepen of kranten wereldwijd. Ook schreef ik het deze maand verschenen boek *Kinderen hebben nieuws, wat volwassenen van kinderen kunnen leren* en geef ik lezingen en trainingen over hoe je kinderen moet interviewen. Zo verdien ik ook geld. En achter de Kindercorrespondent zit een stichting waaraan mensen geld kunnen geven om ons werk te steunen.'

Jochem wil weten in welke landen Rietveld al geweest is. 'Ik ben begonnen in Sierra Leone, maar ben ook in New York, Genève, Brussel en Libanon geweest', somt hij op. In Libanon maakte hij een reportage over kinderarbeid. 'Dat was niet gemakkelijk, want die mensen die kinderen aan het werk zetten, vonden het niet leuk dat er een camera kwam. Toch is het belangrijk om ook dat verhaal te laten zien.'

veters strikken

Het gesprek is vrijwel voorbij als Rietveld opmerkt: 'Ik heb de armvraag nog niet gehad', wijzend naar zijn rechterarm, waar een hand ontbreekt. Thijmen en Jochem wisselen een blik van verstandhouding. 'Ik ben geboren met één hand, maar ik kan wel mijn veters strikken, kijk maar', laat hij zien. Vol interesse buigen de jongens zich over de tafel en Thijmen gaat het meteen zelf ook proberen. 'Je moet een vuist maken van je rechterarm, dan voel je het beste wat ik voel', tipt Rietveld. Op de terugreis naar de redactie stelt Thijmen vast: 'Tako maakte lange zinnen, maar hij gebruikte niet veel moeilijke woorden. Jochem: 'En de thee, die was best lekker, vond ik.' <

ik heb natuurlijk neefjes en vrienden. Ik heb geen relatie meer, ik ben vrijgezel zoals dat heet. Dat is aan de ene kant best jammer, maar aan de andere kant is het ook makkelijk. Gisteren hoorde ik dat ik volgende week woensdag ineens naar Rwanda moet. Dat is een land in Afrika. Daar is oorlog geweest en worden kinderen opgevangen. Ik ga daar kijken om een reportage te maken. Als ik een gezin of partner had gehad, was het lastig geweest om te zeggen: 'Toedeledokie, ik ben effe naar Afrika.' 'Waarom interview je speciaal kinde-

ren? Is dat moeilijker of makkelijker?', wil Jochem weten. Rietveld: 'Het is hetzelfde als het interviewen van volwassenen, maar veel volwassenen denken daar heel anders over. Ze vinden het lastig om met kinderen te praten, goed te luisteren en hen serieus te nemen. Wat vinden jullie daarvan, luisteren volwassenen genoeg naar jullie?' Thijmen: 'Ze zijn de baas, je mag niet alles kiezen.' Jochem knikt instemmend. Rietveld: 'Ik vind kinderen belangrijker dan volwassenen. Donderdag moet ik naar een gemeente toe die

speeltuinen wil bouwen voor kinderen. Ze hebben mij gevraagd te vertellen wat jullie belangrijk vinden. Ik heb de burgemeester gezegd dat hij dat de kinderen zelf maar eens moest vragen. Dat had hij nog niet bedacht. En zo zijn er veel organisaties die over kinderen praten, maar niet met hen zelf. Dat vind ik zo stom. Jullie zijn de toekomst, praten heel anders via Whatsapp en Snapchat, daar moeten volwassenen nu al naar luisteren.' Terwijl Jochem zijn appelflap soldaat maakt, stelt Thijmen zijn volgende vraag: 'Steunen bedrijven u dan, als u

NL

TIRZA VAN DER GRAAF nd.nl/cultuur BEELD ANP / BART MAAT

Arjen Lubach verbijsterd over geloof Gert-Jan Segers

► AMSTERDAM

ChristenUnie-fractievoorzitter Gert-Jan Segers heeft voor een nieuw boek Arjen Lubach geïnterviewd. De politicus zag 'verbijstering' in de ogen van de cabaretier over wat hij gelooft.

Dat heeft hij bekendgemaakt in een filmpje op het Youtubekanaal van de cabaretier. Ruim een jaar geleden zei Arjen Lubach op Radio1 het 'volstrekt gestoord te vinden dat weldenkende mensen in een God kunnen geloven'. Vervolgens ontstond een discussie op Twitter en nodigde de fractievoorzitter Lubach uit om verder te praten over geloven.

Afgelopen maandag vond het gesprek plaats dat Segers gaat gebruiken voor zijn nieuwe boek, waarvoor hij allerlei mensen heeft gesproken. Hij noemt het een 'verkenning langs de breuklijnen van de samenleving'. Segers: 'Het boek gaat over winnaars en verliezers, rijkdom en armoede. Zo heb ik ook de directeur van het Leger des Heils, Cornel Vader, gesproken. Maar het gaat ook over religieuze en seculiere mensen. Door terroristische aanslagen is er angst ontstaan voor religie. Maar andersom is er ook de angst dat seculieren de vrijheid van religieuze afnemen. Ik wilde weten hoe we met al die verschillende op-

Arjen Lubach

vattingen toch een vreedzame samenleving kunnen zijn.' Volgens Segers was het gesprek met Lubach 'interessant en open', maar

Gert-Jan Segers

zijn ze niet dichtert tot elkaar gekomen.' 'Lubach is hyperrationeel, alleen het zichtbare telt voor hem. Hij is iemand die alles met de wetenschap

wil kunnen verklaren. Dat iemand in Jezus kan en wil geloven, is een barst in zijn wereldbeeld.'

Toch vond Segers het prettig Lubach een-op-een te spreken. 'Het is bij deze gesprekken fijner met een kop koffie tegenover elkaar te zitten. Elkaar blijven zien als vijanden, wordt dan een stuk moeilijker.'

De twee hebben afgesproken na het verschijnen van het boek in oktober in het openbaar verder te praten over het onderwerp. 'Het lijkt mij mooi om dan een aantal bijeenkomsten met publiek te organiseren, en daarin dieper in te gaan op de gesprekken die ik voor mijn boek heb gehad.' <

REDACTIE ND nd.nl/geloof

Arabische Wereldzending gaat Pioneer heten

► ANDIJK

De Arabische Wereldzending gaat Pioneer Nederland heten.

Waarschijnlijk verandert halverwege 2017 de naam, zegt directeur Jaap Bönker. In 2012 gingen de internationale organisaties Arab World Ministries en Pioneers samen. 'Om financiële redenen', aldus Bönker. 'Door de crisis waren de belegde pensioengelden van zendingswerkers verdampt.' De Arabische Wereldzending behield haar naam, maar dat gaat veranderen nu het internationale kantoor van Pioneers in meer Europese landen kantoren wil vestigen. Het Europese kantoor wordt vanaf juli nieuw leven ingeblazen met de komst van de Amerikaan Mike Wagner als directeur. Hij gaat kantoor houden in Ne-

derland. Wagner moet ervoor zorgen dat er behalve in Frankrijk, Engeland en Nederland meer vestigingen komen die zendingen gaan werven en uitzenden. Bönker (62) zelf stopt per 1 juni. Door de teruglopende inkomsten kiest Arabische Wereldzending ervoor dat de directeur met een vriendenkring moet gaan werken die voor financiële ondersteuning zorgt. 'Op mijn leeftijd zie ik het niet meer zitten zo'n achterban op te bouwen.' Binnenkort begint de werving van een opvolger. De enige andere medewerker krijgt nog wel een salaris. De Arabische Wereldzending heeft veertien zendingen uitgestuurd. Pioneers telt wereldwijd 2700 zendingen, vooral uit de Verenigde Staten en Australië. <

advertentie

Trots

Regelmatig kom ik in het buitenland mensen tegen die vroeger sponsorkind waren. Door trouwe gevers uit het verre Nederland zijn hun levens veranderd. Hun verhalen zijn vaak enorm inspirerend. Als volwassenen mogen ze doorgeven wat ze als kind ontvangen hebben: kansen voor de toekomst. Dat is het hart van het werk van Red een Kind, al 48 jaar.

Door gesprekken met (vroegere) sponsorkinderen kwamen we er ook achter dat deze vorm van hulp schaduwkanten kende. We hoorden verhalen van kinderen die waren opgegroeid in een tehuis en daardoor vervreemd waren geraakt van hun familieleden. Niet elk kind kreeg het succesvolle leven wat we hadden gehoopt en sommigen vervielen zelfs weer in armoede. Dit zette ons aan het denken. Is het niet veel beter als ouders zelf de opvoeding van hun kind kunnen betalen? En hoe zorgen we ervoor dat sponsoring ook ten goede komt aan broertjes, zusjes, ouders en burens?

Het roer werd flink omgegooid en inmiddels hebben we al zo'n tien jaar ervaring met onze nieuwe aanpak. Met geweldige resultaten. Hoe het werkt? We betrekken iedereen in het dorp bij het programma. Zo kunnen we hele gezinnen en dorpen een beter toekomstperspectief geven. Niet door hun problemen weg te nemen, maar door hen in staat te stellen die zélf op te lossen.

In de jaren die we met hen meelopen zien we de veerkracht en oplossingsgerichtheid van de kinderen, jongeren en volwassenen verbazend snel groeien. De trots die van zo'n dorpsgemeenschap afstraalt, werkt aanstekelijk. We raken er alleen maar meer van overtuigd dat dit de goede weg is en worden er dankbaar én bescheiden van. Zij doen het zware werk! De sponsorkinderen volgen we nauwgezet. Zij vertegenwoordigen het hele gezin, het hele dorp. Zo kunnen zij hun sponsors in Nederland vertellen over de verandering die zich voltrekt in hun leven. En dat in ongeveer zeven jaar! Sponsoring is en blijft dus de ruggengraat van ons werk... ook in de nieuwe formule.

Wij geloven dat de Schepper elk mens veerkracht heeft gegeven en het beste tot z'n recht komt in verbinding met anderen. Sponsoring is het steuntje in de rug om dit te stimuleren en te versterken. Doet u mee?

Leo Visser
Directeur

redeenkind.nl

Red een Kind

TILLY DODDS nd.nl/geloof BEELD AP / MICHAEL SOHN

Christenen in Duitse

► BERLIJN

Christelijke en andere niet-islamitische vluchtelingen in Duitse opvangcentra worden niet genoeg beschermd. Velen van hen hebben te lijden onder pesterijen, bedreigingen en geweld.

Dat blijkt uit onderzoek van Open Doors Duitsland. Volgens de christelijke organisatie, die zich bekommert om vervolgd christenen, zijn vooral vluchtelingen die zich van de islam hebben bekeerd tot het christendom slachtoffer. Maar ook yezidi's en andere niet-moslims worden getreiterd, geïntimideerd en mishandeld. Er is onder meer sprake van het toebrengen van lichamelijk letsel, seksueel geweld en zelfs doodsb bedreigingen, ook tegen verwanten van de vluchtelingen in hun eigen land. Open Doors presenteerde de resultaten van zijn onderzoek samen met de organisaties Kirche in Not, Aktion für Christen und Notleidende (AVC) en de Zentralrat Orientalischer Christen in Deutschland.

bewakers

Tussen februari en april werden 231 christelijke vluchtelingen ondervraagd. De meesten van hen zijn afkomstig uit Afghanistan, Irak en Syrië. De overgrote meerderheid van ondervraagden (88 procent) gaf aan religieus gemotiveerde vervolging door medevluchtelingen te ervaren. Bijna de helft (49 procent) zei vervolgd te zijn door personeel van de opvangcentra. In de opvang in Berlijn gaf zelfs ruim twee derde (69 procent) van de drie ondervraagden aan, te lijden onder vervolging door bewakers en maakte 92 procent melding van vervolging door medevluchtelingen. Volgens Markus Rode, directeur van Open Doors Duitsland, is met het on-

Alles is pais en vree in de vluchtelingenopvang in het Noord-Duitse Sumte. Maar in een aantal andere Duitse asielen wordt gepest en geïntimideerd.

derzoek slechts het topje van een ijsberg aan het licht gebracht. Gottfried Martens, evangelisch-luthers dominee in Berlijn, stelt dat niet

langer kan worden volgehouden dat het gaat om geïsoleerde, uitzonderlijke gevallen. Alleen al in Berlijn hebben zich volgens hem honderden ge-

NL

TIRZA VAN DER GRAAF nd.nl/cultuur

Allerlei feiten wijzen naar 'rammeldichter' Datheen

►► **vervolg van pagina 1**

Stonks licht toe hoe lidwoorden kunnen uitwijzen wie de auteur van een tekst is: 'Als jij en ik ieder een tekst van vijfhonderd woorden schrijven, dan is de computersoftware in staat om die teksten aan ons toe te schrijven aan de hand van het gebruik van deze korte woordjes. Deze woorden betekenen op zichzelf vrijwel niets, en mensen schrijven ze onbewust op. Juist omdat mensen dat niet bewust doen, zegt het iets over iemands kenmerkende schrijfstijl. Zo gebruiken sommige mensen veel lidwoorden in één zin, en doen ze dat misschien veel aan het begin of juist aan het einde ervan.'

overeenkomsten met psalmen

Op deze manier konden de onderzoekers in het Wilhelmus en in de teksten van de auteurs patronen ontdekken in het gebruik van deze woordjes. 'Zo kwamen we erachter dat de patronen in de psalmen van Datheen in belangrijke mate overeenkomen met die in het Wilhelmus.'

Bovendien moet hij aanwezig zijn geweest bij het moment dat het werd geschreven. 'We denken dat het Wilhelmus is gemaakt in Duitsland, vlak na het beleg van Chartres in Frankrijk – het is geschreven op een melodie van een lied over dat beleg. Datheen lijkt daarbij geweest te zijn en zou daardoor het lied gekend moeten hebben. Ook weer een aanwijzing, dus.'

vaker genoemd

Het is niet voor het eerst dat de naam van Petrus Datheen komt bovendrijven bij onderzoek naar de auteur van het oudste volkslied van de wereld. Zo vergeleek neerlandicus Bram Maljaars in 1996 al de teksten van de psalmdichter met die van Sint-Aldegonde. Hij concludeerde dat er tussen het Wilhelmus en Datheens psalmen evenveel overeenkomsten waren als bij een vergelijking tussen het Wilhelmus en teksten van Sint-Aldegonde. Maljaars conclusies gingen in tegen eerder onderzoek van Ad den Besten uit 1983, die concludeerde dat

het Sint-Aldegonde geweest moest zijn.

Taalkundige Bert Hofman zocht in zijn onderzoek in 2003 vervolgens naar een middenweg in al deze uitkomsten. 'Het onderzoek naar het Wilhelmus is zo oud als het lied zelf. Ik heb me in mijn onderzoek sterk gemaakt voor de dichter Adriaan Saravia. Ik denk dat hij de oudste tekst schreef, tijdens de veldtocht van Willem van Oranje in 1568. Vervolgens heeft Marnix van Sint-Aldegonde in 1572 de tekst bewerkt naar het beroemde acrostichon.' Denkt Hofman dat het niet toch al die tijd Datheen is geweest? 'Afgaande op mijn eerste indruk is het zeer onwaarschijnlijk, maar ik heb het onderzoek nog niet gelezen', zegt hij. 'Wel ken ik de psalmberijming van Datheen goed. Die rammelt aan alle kanten. De vormgeving, het metrum en ritme, daar mankeert veel aan. Dat Datheen een gedicht zou hebben gemaakt van dezelfde schoonheid als het Wilhelmus, kan bijna niet mogelijk zijn.' <

asielcentra belaagd

let worden op de taal en de omvang van de biceps. 'Zeker, het is goed als je de taal van de meeste vluchtelingen verstaat, Maar er zijn inmiddels tientallen voorbeelden van islamitische bewakers die partij kozen voor de vervolgers.'

Rode noemde het 'bijzonder kwalijk' wanneer de slachtoffers genoodzaakt zijn te zwijgen, omdat de bewakers zich anders tegen hen keren. 'Op deze manier wordt de vluchtelingen feitelijk hun recht op vrijheid van godsdienst ontnomen. En dat terwijl zij juist op bescherming van dit rechte hadden gehoopt, toen ze voor de vervolging hun eigen land ontvluchtten.'

grotere groepen

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek stelt Open Doors voor christenen, yezidi's en andere niet-islamitische vluchtelingen alleen nog maar in grotere groepen over opvanglocaties te verdelen. Dominee Martens pleit er zelfs voor islamitische en niet-islamitische vluchtelingen gescheiden op te vangen.

Franz Josef Jung, woordvoerder religieuze zaken van de regeringspartij CDU in de Bondsdag, zei dat zijn fractie de resultaten van het onderzoek van Open Doors serieus neemt. 'Vluchtelingen mogen niet het gevoel hebben dat ze bij ons blootstaan aan dezelfde represailles als in hun eigen land', zei hij.

Ook in Nederland heeft de intimidatie van christelijke en andere kwetsbare groepen asielzoekers geleid tot discussie. Staatssecretaris Klaas Dijkhoff (Veiligheid en Justitie) voelt niet voor het apart huisvesten van vluchtelingen op basis van religie. Zijn voorkeur gaat uit naar het in speciale centra onderbrengen van vluchtelingen die zich misdragen. <

vallen van intimidatie en bedreiging voorgedaan. Zo werden christelijke vluchtelingen bedreigd nadat ze hadden geweigerd deel te nemen aan ge-

meenschappelijk islamitisch gebed. Martens uitte kritiek op de selectie van de bewakers in de vluchtelingenopvang. Daarbij zou vrijwel alleen ge-

DANIËL GILLISSEN nd.nl/geloof

Rapport over nieuwe universiteit komt later uit

► KAMPEN

Het eindrapport over de nieuw te vormen Gereformeerde Theologische Universiteit verschijnt niet in juni, maar in september.

De synodes van de deelnemende kerken zullen daardoor niet in het najaar, maar waarschijnlijk in het voorjaar van 2017 over de plannen beslissen. Of de nieuwe bachelor dan volgend jaar september kan beginnen is de vraag. 'Dat het krap wordt, is evident', aldus kwartiermaker Gert van Dijk, die de vorming van de nieuwe universiteit begeleidt. Volgens hem is er nog veel 'te wikken en te wegen', waardoor het niet mogelijk is het eindrapport volgende maand te presenteren.

In het tussenrapport dat in maart uitkwam, werd Utrecht de meest geschikte vestigingsplaats voor de Gereformeerde Theologische Universiteit genoemd. Of dat in het eindrapport zo blijft, weet Van Dijk nog niet. 'Als ik die vraag kon beantwoorden, was uitsluitend niet nodig geweest.'

De Gereformeerde Theologische Universiteit moet ontstaan doordat de Theologische Universiteiten in Apel-

doorn en Kampen gaan samenwerken. Bij die twee instellingen laten de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt hun predikanten opleiden. Bij de nieuwe universiteit is ook de Gereformeerde Bond binnen de Protestantse Kerk betrokken.

Dinsdag werd bekend dat de vrijgemaakte synode niet vervroegd bijeen wordt geroepen, maar gewoon op het reguliere moment begin volgend jaar samenkomt. De christelijk-gereformeerde synode begint op 10 juni, maar de eerste inhoudelijk vergadering staat pas gepland voor oktober, laat ds. Dingeman Quant, de vorige synodevoorzitter weten. 'Er gebeurt niet zoveel voor januari. Dus vertraging van het rapport maakt voor ons niet veel uit.' Ook voor de Nederlands-gereformeerden is de vertraging niet bezwaarlijk, zegt ds. Willem Smouter, voorzitter van de laatstgehouden Landelijke Vergadering. Volgens Quant is het verstandig als de drie synodes zich ook in een gezamenlijke vergadering over de plannen buigen. <

DANIËL GILLISSEN nd.nl/geloof

NGK willen permanent landelijk bestuur

► APeldoorn

De Nederlands Gereformeerde Kerken krijgen waarschijnlijk een 'permanente synode'.

Deze tijd vraagt dat er steeds een landelijk bestuur actief is dat besluiten kan nemen, zegt ds. Willem Smouter, voorzitter van de laatst gehouden Landelijke Vergadering, de 'synode' van de Nederlands-gereformeerden. Tot nu toe komt de Landelijke Vergadering eens in de drie jaar een aantal keren bijeen, zoals gebruikelijk is in de meeste gereformeerde kerkgenootschappen. Dat betekent dat voor dringende zaken, zoals bij een ontslagen predikant die in beroep gaat, een vervroegde vergadering moet worden bijeengeroepen. Smouter vindt dat niet langer werkbaar. Hij pleit daar-

om voor een vergelijkbaar systeem als dat van de Protestantse Kerk in Nederland, waar de synode jaarlijks twee keer samenkomt.

einde

Op de komende Landelijke Vergadering, die begint op 12 november, komt het voorstel op tafel om als afgevaardigden voor drie jaar aan te blijven. 'In het begin van de periode zal dan een keer of vijf worden vergaderd om een aantal besluiten te nemen. Vervolgens komt de Landelijke Vergadering één, hoogstens twee keer per jaar bij elkaar.'

Aan het einde van de periode van drie jaar worden de afgevaardigden van de Landelijke Vergadering vervangen of opnieuw benoemd. <

advertentie

Glazen huis

De voorjaarszon schijnt weer naar binnen. We genieten ervan én... zemen de ramen. Schoonmaken moet je met enige regelmaat doen, maar zeker in de lente.

Bij Red een Kind vinden we het heel belangrijk om onze ramen schoon te houden. En dat kost best de nodige inspanning, want we leven als goede-doelen-organisatie in een glazen huis. We zetten immers middelen in die ons door sponsors en donoren met een warm hart zijn toevertrouwd. Die warmte en dat vertrouwen geven ons de motivatie om naar alle kanten transparant te zijn. Dit doen we op veel verschillende manieren: op onze website redeenkind.nl, via sociale media en bijvoorbeeld door middel van rapportages. En natuurlijk via ons jaarverslag, dat elk voorjaar uitkomt. Zo ook ons jaarverslag 2015, dat kort geleden op onze website werd gepubliceerd. We hebben er met grote inzet aan gewerkt.

Transparantie gaat verder dan vertellen dat we in 2015 ruim 340 duizend kinderen mochten helpen. We vertellen ook hoe we dat hebben gedaan, welke moeilijkheden we onderweg tegenkwamen en welke lessen we hebben geleerd. Het maakt ons kwetsbaar dat iedereen bij ons naar binnen kan kijken en een oordeel kan geven. Maar het is ons vooral heel veel waard dat we onze achterban meenemen in het wel en wee van dit mooie en belangrijke werk.

Helder inzicht geven. Dat voelen we ons niet alleen verplicht richting onze achterban, maar juist ook naar de kinderen, gezinnen en gebieden die we helpen. Dat gaat om hele andere vragen en gevoeligheden. Gaan we zuiver om met hun hoop en verwachtingen? Nemen we hen serieus? Voelen ze zich recht of juist tekort gedaan? Komt iedereen op een gelijkwaardige manier aan bod in onze programma's? Hoe nemen we hen zo goed mogelijk mee in het bedenken en uitvoeren van ons werk? Het gaat immers wel over hún leven en hún toekomst. Transparantie zijn we daarom in de eerste plaats aan hen verschuldigd.

Kwetsbare kinderen en jongeren; voor hen zetten we ons in. Het zonlicht van betrokkenheid, uitgedrukt in giften en gebeden, schijnt daarbij, inmiddels al 48 jaar, door de ruiten. Dat maakt ons verwonderd, dankbaar en... verplicht.

Leo Visser
Directeur

redeenkind.nl

Red een
Kind

REDACTIE ND nd.nl/geloof

PRENTENBOEK ALS GLOSSY UITGEGEVEN

► AALTEN

Het prentenboek *De droom van God* van de charismatisch-evangelische Wilkin van de Kamp is uitgebracht als glossy. De tweeduizend stuks van het boek zijn op, maar de vraag neemt toe omdat mensen het graag willen uitdelen als evangelisatiemiddel, aldus zijn organisatie Vrij Zijn. In de glossy met veel illustraties vertelt hij 'hoe de droom van God met de mens veranderde in een nachtmerrie, maar dat God ons niet aan ons lot heeft overgelaten'.

GERHARD WILTS nd.nl/buitenland

North Carolina botst met Witte Huis over wc-wet

► WASHINGTON

De Amerikaanse staat North Carolina en het Witte Huis klagen elkaar aan over de wc-wet die sinds maart in North Carolina van kracht is. Volgens gouverneur Pat McCrory gaat de regering-Obama op 'een ongegronde en flagrante manier' haar boekje te buiten.

Het Amerikaanse ministerie van Justitie gaf North Carolina een maand de tijd om een eind maart aangenomen wet in te trekken, die transgenders verbiedt naar een toilet of kleedkamer van hun gekozen geslacht te gaan. Minister Loretta Lynch stelt dat North Carolina zich schuldig maakt aan 'een patroon van door de staat gesteunde discriminatie tegen transsexuele mensen'.

De staat had tot maandag de tijd gekregen om de wet terug te draaien. North Carolina heeft de wet vanwege alle ophef iets afgezwakt. Zo is de bepaling geschrapt dat werknemers geen juridische stappen mogen ondernemen, als zij zich op basis van hun seksuele geaardheid gediscrimineerd voelen. Dat gaat de federale overheid echter niet ver genoeg en zij spant daarom een rechtszaak aan. Op zijn beurt klaagt de Republikeinse gouverneur McCrory de federale regering aan. 'Dit is een poging om eenzijdig lang gevestigde federale wetten over burgerrechten te herschrijven, op een manier die volledig in strijd is met de doelstelling van het Congres en die decennia van wetsinterpretatie door de gerechtshoven minacht.' McCrory voegde eraan toe dat de kwestie niet alleen North Carolina raakt, maar alle Amerikaanse staten. Hij riep het Congres op waakzaam te zijn, 'want de regering-Obama is bezig met het interpreteren van bestaande wetgeving' en passeert daarmee het parlement. 'Wij zijn ervan overtuigd dat niet een federale overheid, maar een rechter is geroepen om onze staat, onze natie en burgers te vertellen wat de wet eist.'

De strijd van het Witte Huis tegen North Carolina kan leiden tot een staatsrechtelijke crisis, waarschuwt commentator David French in het

conservatieve blad *National Review*. 'De regering van Obama speelt met vuur in onze constitutionele republiek. De regering moet de wil van het parlement uitvoeren door geschreven federale wetten te beschermen; in plaats daarvan amendeert zij federale wetten door ongrondwettige acties.' Enkele grote bedrijven, waaronder Paypal en Deutsche Bank, hebben hun investeringen in North Carolina bevroren, uit protest tegen de wc-wetgeving. Ook een paar artiesten van naam – onder wie Bruce Springsteen – hebben zich tegen de wet gekeerd en concerten afgelast.

pesten

De federale overheid dreigt North Carolina met het intrekken van honderden miljoenen tot miljarden dollars steun. McCrory, die zegt dat hij niet bevoegd is de wet te schrappen, beschouwt dat als 'pesten' door de regering. 'Deze kwestie raakt niet alleen North Carolina.'

In verschillende andere staten is de afgelopen maanden gewerkt aan wetgeving die vergelijkbaar is met die in North Carolina.

Sinds het Amerikaanse hooggerechts-hof vorig jaar het homohuwelijk legaliseerde, werkt een tiental staten aan wetten die het recht op godsdienstvrijheid garanderen. Het gaat om Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Michigan, Missouri, Oklahoma, Washington en Wisconsin. South Carolina, South Dakota, Tennessee en Virginia wezen de invoering van nieuwe wc-wetten af.

Maandag diende de Amerikaanse burgerrechtengroep ACLU een aanklacht in tegen Mississippi, die een wet heeft aangenomen die ondernemers toestaat uit religieuze overwegingen diensten te weigeren aan homoparen. In Alabama is afgelopen week een hoge rechter geschorst, omdat hij geen huwelijksaktes aan homoparen wil verstrekken zolang het hooggerechtshof van Alabama nog geen uitspraak heeft gedaan over een lopende rechtszaak. Opperrechter Roy Moore is een uitgesproken criticus van het homohuwelijk. <

HERMAN VEENHOF nd.nl/buitenland BEELD AP / HENG SINITH

Dammen veroorzaken

... Naast de hitte en El Niño zorgt vooral dammenbouw in de rivieren voor droogte, dierenleed en honger in Cambodja, zeggen milieuorganisaties.

... De Cambodjaanse regering gaat uit van een natuurramp en prijst de Chinese waterkrachtcentrales.

► SIEM REAP

De droge maanden voorafgaand aan de moessonregens zijn vaak moeilijk voor Cambodjaanse vissers en boeren. De hitte is immens, stilstaand water wordt een bron van vuil en gif en de knokkelkoorts (de gevreesde 'dengue') grijpt om zich heen. Het lijkt alsof het dit jaar erger is dan anders in Cambodja. Het welig tierend bijgeloof werd geschokt, toen een olifant tijdens een ritje met toeristen op de rug opeens de geest gaf. Het dier is een symbool voor kracht, dienstbaarheid en opofferingszin. De dood van Sambo, een 45-jarige vrouwtjesolifant, op weg naar het tempelcomplex Angkor Wat, wordt als een symbool gezien voor meer naderend onheil.

De hitte en El Niño, gevolgen van de wereldwijde klimaatverandering, worden als boosdoeners gezien bij de droogte in Cambodja. Maar ook de dammenbouw in de Mekong, de grootste rivier in Cambodja, en overbevissing en andere economische activiteiten in het grote Tonle Sap-meer – de levensbron voor Cambodja – brengen aan landbouw, veeteelt en visserij veel schade toe.

'Cambodja is op weg naar een ramp', zegt Maureen Harris, programmadirecteur Zuidoost-Azië van International Rivers, een organisatie die rivieren wil beschermen, tegen IRIN News.

geen vis

In Cambodja is sprake van watertekorten in 18 van de 25 provincies en meer dan 93.500 arme huishoudens op het platteland zijn getroffen door de droogte. Zelfs de toeristische locaties, zoals de 'drijvende dorpen' op het Tonle Sap-meer, dat wordt gevoed door zijrivieren van de Mekong, hebben het moeilijk. 'Dit jaar is verschrikkelijk. We kunnen geen vis vinden. Niemand helpt ons, en we zijn bijna aan het verhongeren', zegt Kreun Phear. Hij is visser en woont in

Een man plukt een lotusbloem aan de rand van een uitgedroogde vijver in een buitenwijk van de Cambodjaanse hoofdstad Phnomh Penh.

Chong Pra Lay, een dorp aan de rand van het grote meer. Tonle Sap is momenteel maar een halve meter diep, in plaats van de normale stand van anderhalve meter

diepte, geeft zelfs de Cambodjaanse regering toe. De noodsituatie wordt bestreden door het Fisheries Action Coalition Team (FACT), maar ook FACT-directeur Youk Senglong zegt

BLOGS EN BLADEN

GERHARD WILTS nd.nl/buitenland

■ ZWIJGEN NEDERTURKEN HELPT ERDOGAN

Ismail Selvi waarschuwt in *Zaman Vandaag* op niet mis te verstane toon voor de autoritaire regeerstijl van de Turkse president Erdogan. 'Het sociaal contact in Turkije', zo schrijft Selvi in het Turkse weekblad, 'is een palet geworden van publieksangst met de contouren van een islamistische dictatuur.'

De oud-militair die nu de pen als wapen hanteert, voorziet dat de 'allesvernietigende sociale onrust' een voedingsbodem wordt voor een burgeroorlog. Hij roept de 'Nederturken' op hun stem te verheffen: 'Zolang het voor vrijdenkende Turkse Nederlanders nog altijd een te grote stap is om een kritische column over Erdogan te delen of te liken, zal Erdogan zijn intimidaties alleen maar intensiveren.'

Selvi hekelt de 'weeïge' reactie van veel Turkse Nederlanders op de arrestatie van columniste Ebru Omar. Dat het gros van de conservatieve Nederturken een gat in de lucht sprong over die aanhouding, verbaast hem niet. Maar als 'vrij-

denkende' Turken in Nederland verzuimen samen te werken, dan is dat 'een soort steroïde die de lange arm van Ankara binnen slechts een paar weken ontzettend gespierd heeft gemaakt'.

■ 'TRUMP GEK OP OORLOG, NIET OP FEITEN'

De triomf van Trump is een tragedie voor Amerika, stelt *The Economist*. En voor de hele wereld, voegt het eraan toe. In het hoofdredactioneel commentaar klinkt de verwachting door dat Trump zijn toon zal matigen, nu zijn nominatie voor de presidentsrace zo goed als vaststaat,

maar Trumps politieke koers wordt niet bijgesteld. Volgens het weekblad is het beleid van de Republikeinse presidentskandidaat onsamenhangend en grotendeels buiten de realiteit. Trumps opvattingen zijn gegoten 'in een 21e-eeuwse stijl van politieke communicatie, vol oorlogsgenot en met weinig oog voor feiten'. De vastgoedmiljonair is een overtuigde protectionist, gefrustreerd over de afnemende rol van de VS op het wereldtoneel, die het liefst een ijzeren, 'Romeinse' buitenlandpolitiek voert. Onverbloemd kiest het blad partij tegen Trump. Hoewel het niet waarschijnlijk wordt geacht dat Trump in november wint, zal de Democraat Clinton de komende maanden een hoop bagger over zich heen krijgen en zullen voor- en tegenstanders van Trump elkaar letterlijk in de haren vliegen. Die stijl van onenigheid zal haar presidentschap beïnvloeden en verzwakken, stelt het blad. Het ergste scenario dat *The Economist* kan bedenken, is dat Trump alsnog wint, bijvoorbeeld als er een terreuraanslag plaatsvindt.

EU

AP

'Politiek motief' bij steekpartij München

► MÜNCHEN

Een man heeft dinsdagochtend op een treinstation bij München vier tot vijf mensen aangevallen met een mes. Een van de slachtoffers is aan zijn verwondingen overleden. De dader, een 27-jarige Duitser, uitte tijdens zijn daad 'politieke motieven', zei een woordvoerder van de politie tegen de zender n-tv. De woordvoerder wilde verder geen bijzonderheden geven. Volgens sommige berichten riep de dader 'Allahu akbar' (Allah is groot). De steekpartij deed zich kort voor 05.00 uur voor op het station Grafing, ten oosten van de Zuid-Duitse stad München. <

droogte in Cambodja

De vraag is echter of het wel om een natuurramp gaat. Zestig miljoen mensen moeten leven van de Mekong, die slingert door China, Myanmar, Thailand, Laos, Cambodja en Vietnam, maar juist in die steeds lager stromende rivier worden dammen gebouwd.

waterkracht

Er zijn zes dammen aangelegd in China, in de bovenstroom van de Mekong. En er zijn elf andere dammen gepland, vertelt Harris van International Rivers, waaronder drie in Cambodja, en twee die al in aanbouw zijn in Laos.

De behoefte aan waterkracht is groter dan de zorg voor het milieu of de angst voor droogte; de bedrijven die de dammen bouwen, hebben grote invloed op de lokale en nationale bestuurders en politici. De Cambodjaanse regeringswoordvoerder Phay Siphon schreef aan persbureau IRIN dat de dammen niet de schuld van de droogte waren en dat China juist water had vrijgegeven aan de buurlanden die benedenstrooms liggen. Het wachten is nu op de moessonregens. Zelfs wanneer die – hopelijk vanaf begin juni – vallen, is het leed nog niet geleden, waarschuwt Yi Kim Than van de op water alerte milieuorganisatie Plan International. 'Het duurt maanden voordat de vijvers, de beken en het grondwater weer op peil zijn.' <

dat zijn organisatie machteloos staat tegenover 'deze natuurramp'. In de buurlanden is de situatie nog erger. In Thailand zijn al 21 mensen overleden aan de gevolgen van hitte

en droogte. In Vietnam stijgt het zoutgehalte in de afnemende Mekong schrikbarend. Tien procent van de rijstvelden is onbruikbaar geworden.

RENÉ FRANSEN nd.nl/wetenschap

BACTERIE HELPT PRODUCTIE BIOBRANDSTOF

► BERKELEY

Amerikaanse onderzoekers hebben een bacterie zodanig aangepast dat deze kan gedijen in een extreem zoute vloeistof. Die speciale bacterie is een belangrijke bouwsteen voor een eenvoudiger en goedkoper systeem om biobrandstof te maken. Voor de productie van bijvoorbeeld ethanol uit plantaardig materiaal moeten de taaie plantenvezels uit elkaar worden getrokken. Dat gebeurt nu door ze onder te dompelen in gesmolten zouten die bij kamertemperatuur vloeibaar zijn, zogeheten ionische vloeistoffen. De volgende stap is de afbraak van de vezels van onder meer cellulose en lignine tot suikers, door enzymen. Daarna maken speciale bacteriën van de suiker ethanol, of andere vormen van brandstof. Een probleem is dat de enzymen en bacteriën niet tegen hoge zoutconcentraties kunnen, dus is er een tussenstap nodig om de ionische vloeistoffen uit te spoe-

len. Dat maakt het proces ingewikkelder en dus duurder.

Eerder hebben onderzoekers al enzymen gevonden die wel werken in een zoute omgeving. En nu melden onderzoekers van het US Department of Energy's Lawrence Berkeley National Laboratory dat zij een bacterie hebben aangepast om in ionische vloeistoffen te overleven. Eén mutatie in een enkele gen zorgde er voor dat de E. coli bacterie tolerant werd voor hoge zoutconcentraties. Daarmee is een snellere productiemethode van biobrandstoffen dichterbij gekomen, schrijven de onderzoekers in het tijdschrift *Green Chemistry* dat dinsdag verscheen.

De kunst is nu om alle stappen te integreren, zodat de hele behandeling van plantaardig materiaal met zout, de afbraak door enzymen en de productie van ethanol in één reactievat kan plaatsvinden.

NATHAN LOKHORST EN WISANNE VAN 'T ZELFDE nd.nl/wetenschap

Canadese jongen (15) ontdekt grote Mayastad in oosten van Mexico

► QUEBEC

William Gadoury, een vijftienjarige jongen uit Quebec, heeft een tot nu toe onbekende Mayastad gevonden op het schiereiland Yucatán in Mexico. De stad behoort tot de grootste ontdekte steden tot nu toe.

Gadoury is sinds 2012 geïnteresseerd in alles wat te maken heeft met Maya's en sterren. In dat jaar werd in de media namelijk veel aandacht besteed aan de Mayakalender, die volgens sommigen voorspelde dat de aarde in 2012 weggevaagd zou worden. Gadoury deed onderzoek naar de ligging van de Mayasteden en vroeg zich af waarom de Maya's hun steden zo ver van vruchtbare grond en rivieren bouwden. Hij ontdekte dat de ligging van de steden samenhangt met de positie van de sterren in 22 sterrenstelsels. Gadoury vond een drieëntwintigste sterrenstelsel met drie sterren. Hieraan waren twee steden verbonden, dus Gadoury concludeerde dat er nog een stad moest bestaan. Hij heeft de stad 'K'ak Chi' of 'Vuurmond' genoemd. Deze naam koos hij omdat de plaats waar de stad begraven ligt in 2005 door een brand werd verwoest. Hierdoor kwam de stad meer aan de oppervlakte en werd beter zichtbaar vanuit de lucht.

Gadoury bekeek satellietbeelden van ruimtevaartagentschappen als NASA en de Canadian Space Agency (CSA) en ontdekte een piramide van 86 meter en dertig andere gebouwen in

Vuurmond. Ook nam hij figuren als vierkanten en driehoeken waar. Armand LaRocque, specialist in afstandsdetectie aan de universiteit van New Brunswick in Canada, verklaarde tegenover *Le Journal de Montréal* dat de ontdekking van deze vormen bewijs levert voor het bestaan van de stad. In de natuur komen deze vormen niet voor.

levensdroom

Vanwege zijn ontdekking is Gadoury geselecteerd voor de internationale expositie van de International Movement for Leisure Activities in Science and Technology in 2017, waar hij Quebec mag vertegenwoordigen. Deze organisatie wil jonge onderzoekers de kans bieden hun onderzoek te publiceren. De vooraanstaande school Académie Antoine-Manseau in Joliette, Quebec, heeft inmiddels toegezegd de helft van het benodigde bedrag voor deze deelname te zullen schenken. Toch komt Gadoury nog circa duizend dollar tekort. Dit bedrag hoopt hij van particulieren te krijgen. Ook is het nog niet zeker of er daadwerkelijk onderzoek verricht zal worden naar Vuurmond. Gadoury heeft twee Mexicaanse archeologen benaderd, maar er is nog geen geld vrijgemaakt voor de expeditie. Toch hoopt hij ooit mee te gaan met een expeditie naar Vuurmond: 'De eerste opgravingen worden het hoogtepunt van drie jaar onderzoek en mijn levensdroom.' <

AP nd.nl/buitenland

Obama brengt historisch bezoek aan Hiroshima

► WASHINGTON

De Amerikaanse president Barack Obama zal later deze maand een bezoek brengen aan Hiroshima.

De havenstad Hiroshima is een van de twee Japanse steden die aan het einde van de Tweede Wereldoorlog werden verwoest door Amerikaanse atoombomben.

Obama is de eerste Amerikaanse president die in de stad zijn opwachting maakt. Hij doet dat tijdens een eerder gepland bezoek aan Japan, zo liet het Witte Huis dinsdag weten. De Japanse premier Shinzo Abe zal Obama verge-

zellen tijdens zijn bezoek aan Hiroshima.

Met het bezoek wil Obama zijn pleidooien voor vermindering van de kernbepanning onderstrepen. In Hiroshima zal hij eer bewijzen aan de 140.000 Japanners die bij het bombardement op 6 augustus 1945 om het leven kwamen. Het Witte Huis heeft overigens uitgesloten dat Obama excuses zal aanbieden voor het afwerpen van de atoombomben. Obama bezoekt Japan voor een top van de G7, een groep van zeven belangrijke industrielanden. <

NL

FIOD doet huiszoeking bij zakenreisagent ATP

De opsporingsdienst van de Belastingdienst, FIOD, heeft dinsdag huiszoeking gedaan bij zakenreisagent ATP. Dit gebeurde in het kader van een strafrechtelijk onderzoek naar onder meer oplichting. ATP zou het ministerie van Veiligheid en Justitie te hoge kosten in rekening hebben gebracht bij de inkoop van vliegtickets. Het ministerie zou zijn benadeeld bij de aankoop van zo'n 25.000 tickets voor buitenlandse dienstreizen en de repatriëring van vluchtelingen. Het Openbaar Ministerie liet dinsdagmiddag weten dat het daarbij 'vermoedelijk om miljoenen' gaat. <

Doden café zijn twee broers uit Nijmegen

De twee doden die maandagmiddag zijn aangetroffen in Café Istanbul in Nijmegen, zijn twee broers van 34 en 32 afkomstig uit de Gelderse plaats. Onderzoek heeft uitgewezen dat zij door geweld om het leven zijn gebracht, aldus de politie. <

Ploumen: miljoen voor Burundese vluchtelingen

Minister Lilianne Ploumen (Ontwikkelingssamenwerking) maakt 1 miljoen euro vrij om de leefomstandigheden te verbeteren in een overbevolkt vluchtelingenkamp in Rwanda met zo'n 48.000 Burundese. Dat maakte ze dinsdag bekend tijdens een bezoek aan het kamp. Met het geld moet vooral de situatie van jonge meisjes en vrouwen in het kamp Mahama verbeteren. <

Sinterklaas komt dit jaar aan in Maassluis

De landelijke intocht van Sinterklaas is dit jaar in het Zuid-Hollandse Maassluis. De goedheiligman en zijn pieten komen hier op 12 november aan, waar ze in de historische haven worden verwelkomd door burgemeester Edo Haan. <

BEELD ANP

ProRail bezorgd over aanrijdingen overwegen

Het aantal aanrijdingen bij overwegen is in 2015 met meer dan 39 procent gestegen ten opzichte van het jaar ervoor (van 23 naar 32). Het aantal ongelukken met dodelijke afloop bij spoorwegovergangen is zelfs bijna verdubbeld (van 7 naar 13), meldde spoorbeheerder ProRail dinsdag in zijn jaarverslag. 'We zien helaas nog veel gevaarlijk gedrag op en rond overwegen', aldus ProRail. 'Wij blijven investeren in voorlichting en campagnes.' <

BEELD ANP

Tweede dochter voor prins Jaime

Prins Jaime en prinses Viktória hebben maandag een tweede dochter gekregen. Dat heeft een woordvoerder van de familie Bourbon-Parma dinsdag bekendgemaakt. Het in Rome geboren prinsesje heet Gloria Irene. Prins Jaime, zoon van prinses Irene en sinds 2014 Nederlands ambassadeur in het Vaticaan, en prinses Viktória hadden al een dochter, de in 2014 geboren prinses Zita. <

Grote antidrugsactie in Almelo en Zwolle

De politie in Overijssel was dinsdag bezig aan een grote actie tegen georganiseerde hennepcultuur en -handel. In samenwerking met onder meer het Openbaar Ministerie, de belastingdienst, gemeenten en specialisten van defensie werden in Almelo, Zwolle en Vroomshoop huiszoekingen verricht op twintig locaties. De politie heeft veertien verdachten aangehouden. Ook zijn er zeker tien auto's in beslag genomen. <

Veel meer aanmeldingen op universiteiten

Meer dan 73.000 aankomend studenten hebben zich aangemeld voor een universitaire studie vanaf september. Dat is 11 procent meer dan vorig jaar, blijkt uit cijfers van de VSNU, de vereniging van universiteiten. De stijging komt vooral op het conto van internationale studenten. Studenten moesten zich voor 1 mei aanmelden. In de regel daalt het aantal inschrijvingen nog omdat een aantal uiteindelijk er toch van afziet. <

WVS start actie tegen vervalste medicijnen

Het ministerie van Volksgezondheid begint dinsdag een campagne om mensen te waarschuwen tegen vervalste geneesmiddelen. Vooral via internet worden illegale medicijnen verkocht. Volgens sommige bronnen is zelfs de helft van alle geneesmiddelen vervalst die via websites wordt gekocht. Er komt onder meer een website (www.echt-of-nep.nl). <

'Werkers hadden voldoende bescherming'

Werklozen in Tilburg die tussen 2004 en 2011 mogelijk bij werkzaamheden aan oude treinstellen met chroom-6 in aanraking zijn gekomen, waren vermoedelijk voldoende beschermd. Er zijn op dit moment evenwel geen aanwijzingen dat mensen zich zorgen hoeven te maken, stelt de gemeente op een speciaal in het leven geroepen websitepagina die dinsdag online ging. Het antioestmiddel chroom-6 kan kanker veroorzaken. <

Overheid vaag over verlies Nederlanderschap

De overheid informeert Nederlanders onvoldoende over het mogelijke verlies van het Nederlanderschap. De nationale ombudsman, Reinier van Zutphen, ziet dat door het ontbreken van voorlichting sommige mensen hun Nederlanderschap verliezen zonder het te weten. Wie een andere nationaliteit aanneemt, verliest het Nederlanderschap. <

Schultz lanceert een nieuwe Deltacoalitie

Vertegenwoordigers uit meer dan honderd landen doen deze week in Rotterdam mee aan een klimaatconferentie. Tijdens de drie dagen durende vergadering introduceert minister Melanie Schultz van Haegen (Infrastructuur en Milieu) een nieuwe internationale Deltacoalitie. Het samenwerkingsverband bestaat uit twaalf laaggelegen landen die kennis en ervaring gaan uitwisselen om in dichtbevolkte gebieden rampen met water te voorkomen. <

'Nederlandse truckers mijden tol België'

Nederlandse vrachtwagenchauffeurs rijden langere routes door Nederland om te besparen op Belgische tolkosten. Dat constateert de verkeersdienst VID op basis van een analyse van de verkeersintensiteit op vier routes van en naar de Antwerpse haven. De Belgische tolheffing per 1 april voor trucks leidt tot meer vrachtverkeer op de Nederlandse wegen. Bedrijven proberen het aantal kilometers in België te beperken. <

BEELD ANP

EU

Hongaars referendum over vluchtelingen

Het Hongaarse parlement heeft dinsdag een voorstel van de regering goedgekeurd om een referendum uit te schrijven over het plan van de Europese Unie om vluchtelingen volgens een quotasysteem over de lidstaten te verdelen. Het in oktober te houden referendum is geldig als de opkomst hoger is dan 50 procent. <

Bejaarde Israëlische vrouwen neergestoken

Twee Israëlische vrouwen van in de zeventig zijn dinsdagochtend neergestoken tijdens een wandeling in Jeruzalem. Ze zijn met niet-levensbedreigende verwondingen overgebracht naar het ziekenhuis. De twee vermoedelijke daders zijn na een kloppjacht ingerekend. De politie verschaftte over hen geen bijzonderheden. <

Artiesten Egypte vast na kritiek op al-Sisi

De politie in Egypte heeft maandag vier straatartiesten aangehouden omdat ze video's online plaatsten waarin ze president Abdel-Fattah al-Sisi en diens aanhangers belachelijk maakten. Dat heeft de advocaat van de vier dinsdag gezegd. <

Legerchef Noord-Korea toch niet geëxecuteerd

De voormalige legerchef van Noord-Korea is toch niet geëxecuteerd, zoals Zuid-Korea eerder dit jaar meldde. Ri Yong-gil leeft nog en is tijdens het maandag afgesloten partijcongres op verscheidene hoge posten in de Noord-Koreaanse Arbeiderspartij benoemd, blijkt uit berichten van het staatspersbureau KCNA. Ri werd beschouwd als een van de vertrouwelingen van leider Kim Jong-un. <

BEELD AP

CPB: TTIP heeft positief effect op economie

Het vrijhandelsverdrag van de Verenigde Staten en de Europese Unie (TTIP) kan een positief effect hebben op de Nederlandse economie. Dat concludeert het Centraal Planbureau (CPB) in een dinsdag gepubliceerd literatuuronderzoek. Als het omstreden verdrag er komt, dan kan het zorgen voor 0,2 tot 2 procent extra economische groei in Nederland. Daarnaast zorgt TTIP voor 3 tot 15 procent lagere handelskosten, zo blijkt volgens het CPB uit meerdere onderzoeken naar de mogelijk gevolgen van het verdrag. <

Detacheringsvoorstel terug naar tekentafel

Het voorstel om werknemers die in een ander EU-land aan de slag gaan net zo te belonen als hun collega's in het gastland, stuit op verzet van meerdere lidstaten, vooral Oost-Europese. EU-commissaris Marianne Thyssen (Werk en Sociale Zaken) presenteerde het voorstel in maart, maar omdat voldoende landen een gele kaart hebben getrokken, moet ze dat nu opnieuw gaan bekijken. Doel van het plan is om oneerlijke concurrentie en uitbuiting van werknemers tegen te gaan. <

Beleggers SNS vangen bot in zaak om rol DNB

Gedupeerde beleggers kunnen niet via de bestuursrechter verder procederen over de rol die De Nederlandse Bank (DNB) heeft gespeeld bij de nationalisatie van SNS Reaal. Dat heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) dinsdag bevestigd. De beleggers vingen eerder al bot bij de rechtbank in Rotterdam. <

Miljardste betaling met iDEAL op Koningsdag

Uitgerekend op Koningsdag, een dag die in het teken staat van contante betalingen, is in Nederland de miljardste betaling met iDEAL geregistreerd. Vermoedelijk is er een pizza mee afgerekend, want het geld ging naar fastfoodketen New York Pizza, meldt Betaalvereniging Nederland, de vereniging van onder meer banken en betaalinstanties die het merk iDEAL uitbaat. <

Ryanair komt niet onder ACM-boete uit

Luchtvaartmaatschappij Ryanair moet een eerder door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) opgelegde boete van 324.000 euro definitief betalen. Dat heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven bepaald. Ryanair kreeg de boete omdat het bedrijf op zijn website niet consequent alle voorzienbare en onvermijdbare kosten opnam in de gepresenteerde prijs voor vliegtickets. <

Ziggo ziet tv-kijkers en bellers afhaken

Ziggo heeft in de eerste drie maanden van het jaar opnieuw klanten verloren. Het kabelbedrijf had naar eigen zeggen last van de sterke concurrentie van andere aanbieders van internet, tv en telefonie. Het aantal abonnees van Ziggo zakte in de eerste drie maanden van het jaar naar een kleine 9,7 miljoen. Het verlies van in totaal 40.000 abonnees kwam door opstappers op het vlak van tv en telefonie. Het aantal internetabonnees nam juist met 8000 toe. <

Dumoulin herovert roze trui in Giro d'Italia

Tom Dumoulin heeft dinsdag de leiding in het algemeen klassement van de Ronde van Italië heroverd. De Limburgse wielrenner uit de ploeg van Giant-Alpecin neemt de roze leaders-trui over van de Duitse Marcel Kittel die in de lastige etappe met diverse klimmetjes op achterstand werd gereden. In het klassement heeft de Nederlander 20 seconden voorsprong op Bob Jungels en Diego Ulissi. <

BEELD ANP

REPORTAGE

BART DIRKS / VK nd.nl/economie BEELD MARCEL VAN DEN BERGH

Beetje Spartaans, maar mét wifi

De overlast van in het wilde weg geparkeerde trucks is in Hoek van Holland groot. Nu is er dit terrein, waar chauffeurs voor een tientje per etmaal veilig en legaal kunnen staan.

Het handjevol Poolse, Tsjechische en Slowaakse chauffeurs houdt zich tijdens de opening afzijdig van de toespraak en de broodjes.

'De situatie was gevaarlijk, vies en smerig, maar nu hebben we een mooie, veilige parkeerplaats.' Met een druk op de rode knop heeft de Rotterdamse wethouder Pex Langenberg (Mobiliteit) zojuist een confettikanon in werking gesteld. Het brengt wat kleur op de nieuwe truckers-parkeerplaats in Hoek van Holland.

► HOEK VAN HOLLAND

Geen dag te laat, klinkt het op de industrieterreinen De Kulk en De Zeken. Al jaren klagen de ondernemers over overlast van vrachtwagens die vaak niet eens bij de bedrijven zelf hoeven te zijn. Chauffeurs parkeren hun trailers op het laatste kleine plekje dat ze kunnen vinden, soms zijn de bedrijven amper nog bereikbaar. 'De heren chauffeurs deden hun behoefte langs de weg en er werd zelfs gebarbecued boven op de dieseltanks', weet ook wethouder Langenberg. 'Ik hoop van harte dat deze parkeerplaats een succes wordt.' Overlast, afval en gevaarlijke situaties rond (wild)parkeren spelen op een groot aantal plekken rond Rotterdam. Bij tankstations aan de snelwegen, in Vlaardingen, Maassluis, in de haven. Vrachtwagens en trailers mogen tussen acht uur 's avonds en zes uur 's ochtends alleen geparkeerd

staan op speciaal aangegeven plekken. Stadswachten van de gemeente voeren de controles uit, maar in de praktijk blijft het meestal bij waarschuwingen. Dat gaat veranderen, kondigt wethouder Langenberg aan. 'Daarnaast gaat Rijkswaterstaat strenger handhaven bij tankstations. Daardoor wordt het hier naar verwachting snel drukker.' Ook het Havenbedrijf heeft een aantal truckersparkeerplaatsen gerealiseerd. Bij tankstations liggen folders die in acht talen, waaronder Pools, Duits en Turks, de regels uitleggen en de locaties aanduiden. Op de Tweede Maasvlakte is een 'megaparkeerplaats' gepland. De parkeerplaats in Hoek van Holland is een initiatief van de gemeente Rotterdam – het foldertje beperkt zich vooralsnog tot Nederlands, Engels en Duits.

emmertje sop

Het handjevol Poolse, Tsjechische en Slowaakse chauffeurs dat op maandagochtend op de parkeerplaats staat, houdt zich afzijdig van de toespraak en de broodjes. Met een emmertje sop boent Pavel Kulka de cabine van zijn witte Scania. Haast heeft de Tsjechische chauffeur niet. Hij wacht op een telefoontje tot hij een trailer kan ophalen bij Stena Line, 2 kilometer verderop.

'Deze parkeerplaats is een uitkomst. De politie geeft je een boete van 90 euro, cash te betalen, als je ergens verkeerd staat', zegt Kulka in gebrekkig Duits en een half woordje Engels. 'Maar er is bijna geen plek waar je kunt staan.'

'Verstekelingen zijn van alle tijden.'

Hier mag hij voor een tientje 24 uur parkeren – 'my boss bezahlt'. Er is wifi en er zijn toiletten, twee douches, een wasmachine en droger. Buiten staan enkele picknicktafels in de

brandende zon. Niet overdreven veel voorzieningen voor maximaal 17 trucks zonder oplegger en 65 met een trailer. Het oogt al met al Spartaans.

Van die kwalificatie wil Jan de Kloet, gebiedsdirecteur van de gemeente Rotterdam, echter niets weten. 'Dit is een wereld van verschil. Er is bovendien camerabewaking en dag en nacht een beveiliging aanwezig. Dat moet ook onze verstopvrienden ervan weerhouden in de trailers te kruipen.'

De Kloet doelt op de vluchtelingen en illegale migranten die met de ferry van Stena de overtocht naar Harwich proberen te maken. Vorig jaar werden zo'n 400 mensen ontdekt, en nog steeds zijn het er elke week 'enkele handenvol', vooral Albanezen en Kosovaren. De Kloet: 'Verstekelingen

zijn van alle tijden, we letten er alleen maar op.'

Iets verderop, bij Stena Line, staat het parkeerterrein aardig vol. De meeste trailers maken zonder truck de overstek van of naar Engeland – dat bespaart een overtocht voor een chauffeur met truck. De trailers worden na aankomst afgehaald. Het verklaart mede waarom veel chauffeurs in de omgeving rondhangen.

beladingsgraad

'Onze beladingsgraad was al hoog, maar dankzij de economische groei in Engeland zitten we nu vaak vol', zegt Ruud Nijhout van Stena. Volgens hem valt het wel mee met de parkeerproblemen in de omgeving. 'De meeste transportbedrijven boeken de overtocht op voorhand en plannen het verdere transport. Soms komt men *last minute* als er elders in Europa wat aan de hand is' – lees: bij de Kanaaltunnel in Calais.

Volgens Nijhout zijn de problemen van het wildparkeren 'meer een incident dan een structureel probleem'. Maar de gemeente Rotterdam hoopt dat Stena op termijn wil meebetalen aan de extra voorzieningen. 'Deze parkeerplaats is een proef voor een jaar', zegt gebiedsdirecteur Jan de Kloet. 'Als het een succes wordt, nemen we verderop een groter terrein in gebruik.' <

TRUCKPARKING HOEK VAN HOLLAND

100516 © de Volkskrant. Bron: maps4news.com

WIM HOUTMAN • redacteur nd.nl/columns

KRUISJE

Alfons Groenendijk, trainer van voetbalclub Excelsior, sloeg een paar keer een kruisje. Het was de laatste wedstrijd van het seizoen. Zijn elftal moest winnen om niet te degraderen. Dat lukte. 'Ik wist niet dat jij zo katholiek was', zei een verslaggever na afloop. Toen wuifde hij het alweer weg. 'Nou, ja, misschien, ik weet het niet. Van huis uit wel trouwens.'

Bij *De wereld draait door* trok cabaretier Theo Maassen levenslessen uit de spectaculaire slotdag van de Eredivisie. Dat een kleine kans ook een kans is. En dat je nooit moet denken dat je er bent. Hij vond de onwaarschijnlijke titel voor PSV, zijn club, 'verdiend'. Op Europees niveau deed de ploeg dit seizoen goed mee. Dat had veel energie gekost. Waardoor ze in de competitie punten verspeelden. En dan toch kampioen worden. 'Je denkt soms dat je in een onrechtvaardig universum leeft en dan blijkt het opeens toch wel degelijk te kloppen allemaal.'

Geloof, hoop, aanvechting, zekerheid, voetbal heeft het allemaal. 'Wonder-schoon' vond Maassen ook de eenheid tussen al die honderdduizenden supporters. 'Je kunt allemaal heel individueel zijn en van alles vinden, maar op zo'n moment zit je met z'n allen precies hetzelfde te beleven.' Zoveel verbondenheid is er in de kerk niet eens. Gelukkig.

PSV

INGEZONDEN KLAAS OORDT, RHEEZE

Niet overdreven

Volgens de gewaardeerde ds. Adrian Verbree (*ND-Zeven* 7 mei) overdrijft Johannes wanneer hij in zijn slotwoorden spreekt over de grote hoeveelheid daden van Jezus, onze Heer. De *logos* uit Johannes 1 is ook de Bouwmeester van de natuurkunde, biologie, astronomie, geologie en wiskunde. Anders gezegd: van alle logica in onze kosmos. Alleen al de code van het menselijk genoom vult een complete boekenkast; met de beschrijving van alle structuren in het universum kan een schier oneindig aantal boekwerken gevuld worden. Nee, de wereld kan dat niet bevatten, maar de kleinste in Gods koninkrijk weet dat Johannes absoluut niet overdrijft. Hij heeft ons nog geen fractie aangezegd van Jezus' liefdevolle daden én wonderbare werken. <

INGEZONDEN PAUL DAVERSCHOT, ERMELO

Zing het Wilhelmus

Met belangstelling heb ik de artikelen gelezen van Jeroen Hagendijk en Douwe de Roest (*ND* 4 en 9 mei). Waar de een zich met soms vergezochte argumenten uitspreekt tegen het zingen van ons volkslied in de kerk, heeft de ander met een trucje het 'lef' om het Wilhelmus te laten zingen na de zegen in de eredienst. Dat laatste heeft ook mijn 'zegen'. Laten we de gemeenteleden de gelegenheid geven op nationale (feest)dagen ons volkslied te zingen als uiting van hun affectie met ons koningshuis en meestal eigen geboorteland, als dankbaarheid voor onze vrijheid en als eerbetoon aan hen die daarvoor met hun leven hebben betaald. Daar is niets mis mee. <

JAN VAN BENTHEM • buitenlandcommentator nd.nl/opinie BEELD AP / CHARLES DHARAPAK

NOEM DIPLOMATIE GEEN 'LEUGENS'

... Heeft de regering-Obama de politiek en het publiek opzettelijk onvolledig geïnformeerd over het kernwapenakkoord met Iran? Of is dat precies het geheim van effectieve vredesdiplomatie?

In de Amerikaanse conservatieve media is de afgelopen dagen een enorme stampei losgebroken rondom het nucleaire akkoord met Iran. Aanleiding is een uitgebreid interview van het *New York Times Magazine* met Ben Rhodes, de belangrijkste adviseur van president Obama over vraagstukken van nationale veiligheid. In het lijvige artikel beweert Rhodes dat de pers en de politiek een 'verhaal over het Iran-akkoord kregen voorgeschoteld dat grotendeels was gefabriceerd met het doel het akkoord goed te verkopen'.

Een nuchter debat en dan een verstandige keuze is onmogelijk geworden.

Rhodes was zelf de spil in dit spel met de waarheid. Doordat hij voortdurend kleine feitjes naar buiten bracht – Twitter is met zijn 140-tekenberichtjes daarvoor het ideale platform – werden deskundigen voortdurend bevestigd op precies die stukjes informatie waarmee het Witte Huis hen voedde. Die deskundigen werden dan weer de bron voor wat Rhodes omschrijft als 'honderden vaak volstrekt onwetende verslaggevers'. 'We maakten een echopot', aldus Rhodes, waarin alleen die informatie rondzong die het Witte Huis naar buiten wilde brengen.

'erin gelogen'

De reacties in de toch al uiterst wantrouwende rechtse media als Breitbart, Newsmax en de *New York Post* zijn volgens het anti-Obama spoorboekje: 'We zijn het akkoord in gelogen', 'Iran-akkoord berust op

President Barack Obama met 'de invloedrijkste stem in zijn buitenlands beleid', Ben Rhodes (midden) in de tuin van het Witte Huis; links nationaal veiligheidsadviseur Susan Rice, rechts politiek adviseur Valerie Jarrett.

'leugen' en 'Adviseur Obama scheidt op over liegen tegen de media'. Dat laatste – het opscheppen – klopt. Er zijn niet veel artikelen waarin een medewerker van het Witte Huis zichzelf zó schaamteloos over het paard tilt. Bovendien is het artikel volkomen eenzijdig: de cruciale rol van de Europese Unie en Rusland in het bereiken van het akkoord met Iran wordt niet eens genoemd.

Maar voor de rest is er weinig mis met de selectieve informatie tijdens uiterst gevoelige onderhandelingen, aldus Jeremy Suri, deze week tijdens een discussie na een lezing voor het

Duitsland-Instituut Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam. Suri is, naast hoogleraar aan de universiteit van Texas, auteur van een aantal boeken over internationale diplomatie en een biografie van wellicht Amerika's beroemdste minister van Buitenlandse Zaken, Henry Kissinger.

zwart-witdenken

De stelling van Suri is dat zowel de VS als Europese landen hun diplomatie na de Koude Oorlog hebben verwaarloosd. Het gevolg is in zijn ogen een steeds duidelijker worden de 'militarisering van het buitenlands

beleid', die leidt tot een sterker zwart-witdenken dan gezond is. Suri is niet de enige die dit constateert. Een hele reeks auteurs beschreef begin vorig jaar in het boek *Mission Creep* al hetzelfde patroon. Minister van Buitenlandse Zaken John Kerry – die in ruim anderhalf jaar maar liefst 69 keer de Atlantische Oceaan is overgevlogen om met de Iraniërs te onderhandelen – betoogde vorig jaar voor de senaatscommissie, dat de karige één procent die Buitenlandse Zaken op de Amerikaanse begroting krijgt toebedeeld, echt te weinig is.

Investeer meer in internationale diplomatie, is de oproep van Jeremy Suri en zijn medeauteur Robert Hutchings in hun boek *Foreign Policy Breakthroughs*, waarin ze een aantal successen in het buitenlands beleid analyseren.

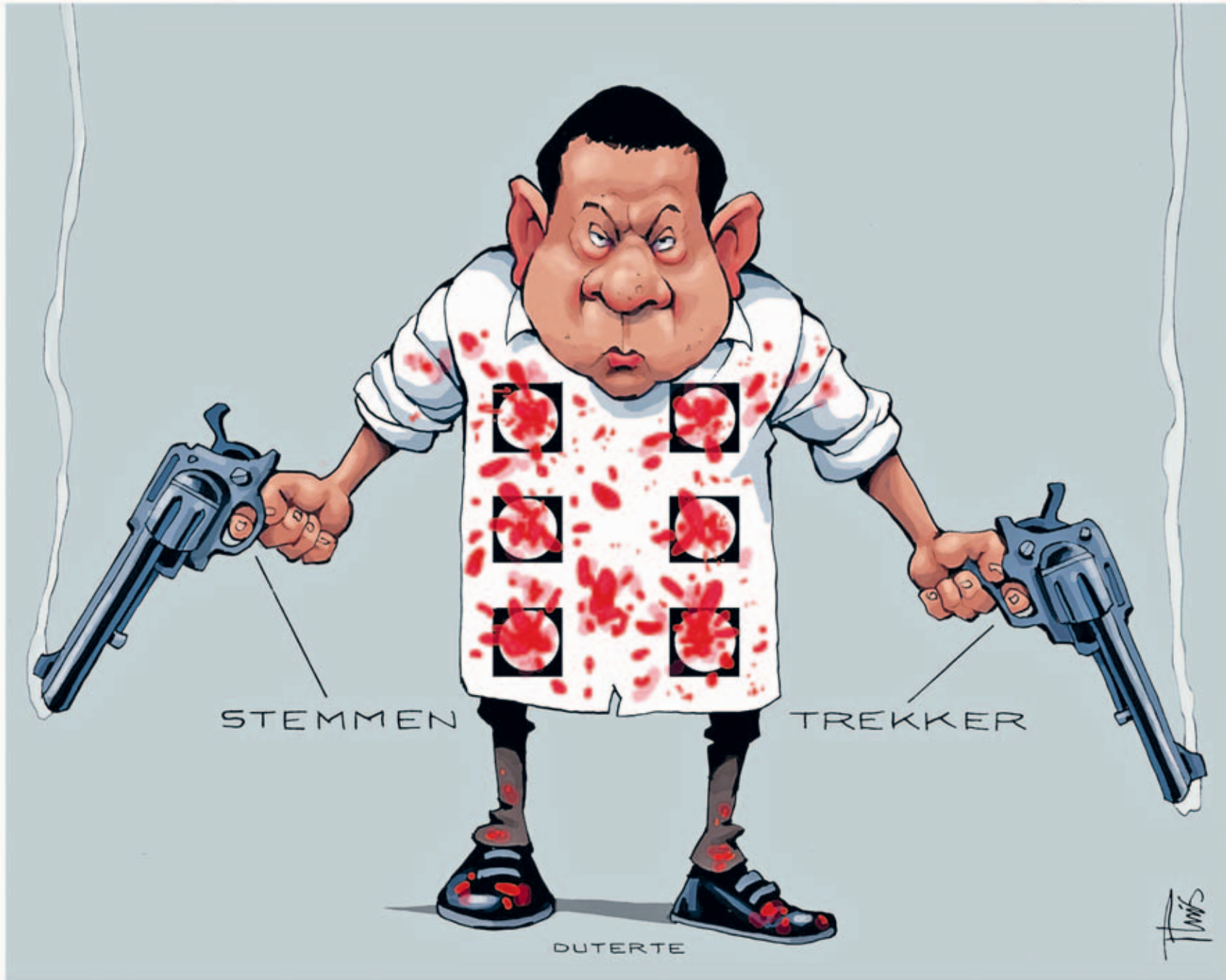
overgave

Maar de manier waarop hun boek is opgebouwd – een geschiedenis van succesverhalen – is al een teken op zichzelf, zegt Robert Ledger van de London School of Economics. In de huidige politiek is er een soort zwart-witdenken gekomen waarin politieke of ook militaire conflicten worden benaderd alsof er altijd een 'onvoorwaardelijke overgave' van de andere kant moet komen. Dat maakt de diplomatieke weg lastig en een zwaar bevochten akkoord als dat met Iran bijna onmogelijk. Met 69 onderhandelingsronden is het onmogelijk, alle details tussendoor aan de pers of de politie te geven. Om een akkoord te bereiken, is het immers nodig dat ook de tegenpartij het gevoel krijgt iets te hebben gewonnen. Maar met het diepe wantrouwen dat de westerse politiek tegenwoordig verlamt, kan dat eenvoudig niet meer hardop gezegd worden.

onmogelijk

Van alles wat Ben Rhodes vertelde over de manier waarop het Iran-akkoord aan het Amerikaanse publiek is 'gevoerd', is een heel andere opmerking de meest fundamentele boodschap: 'Ik zou de voorkeur geven aan een nuchter, beredeneerd publiek debat, waarna de leden van het Congres zouden nadenken en een keuze maken. Maar dat is onmogelijk.' Dit is een opmerking van de man die wordt omschreven als 'de invloedrijkste stem in de totstandkoming van de Amerikaanse buitenlandse politiek na de president zelf'. In die ene zin geeft hij de crisis weer van met name de Amerikaanse, maar ook in veel opzichten de Europese politiek: een verstandig, nuchter debat voeren en een verstandige, beredeneerde keuze maken, is onmogelijk geworden. Die constatering zet hopelijk de nodige politiek aan het denken. <

- Nieuw gekozen staatshoofd voor de Filipijnen -

Reageren?

Brieven: maximaal 200 woorden.

Artikelen: maximaal 700 woorden.

Mail uw reactie met naam, adres en telefoonnummer naar opinie@nd.nl of Nederlands Dagblad, Postbus 111, 3770 AC Barneveld.

Meer informatie: nd.nl/contact

advertenties

nd[©] open 11 juni
Kijk in de keuken van de krant
Politiek debat met Mona Keijzer, Gert-Jan Segers en Elbert Dijkgraaf

Israël Doed Reizen
Als u Israël écht wilt beleven!

Kijk voor ons volledige reisprogramma op:
www.israelidoedreizen.nl
of maak geheel vrijblijvend een afspraak om de diverse mogelijkheden te bespreken.

T. 0314- 363 280 | E. info@israelidoedreizen.nl | www.israelidoedreizen.nl

ADRIËNNE SIMONS • journalist, volgt trends in Azië nd.nl/opinie

EEN POLITIEKE FILMPRIJS

Na Hollywood en Bollywood was er Hongkong. Het klinkt ongelooflijk, maar een groot deel van de twintigste eeuw was het kleine Hongkong de nummer drie van de grootste filmindustriën ter wereld. In de hoogtijdagen kwam er elke twee weken wel een nieuwe Kantoneese film uit. Vandaag de dag is er weinig over van deze trotse bedrijfstak. Net als overal in de stad deelt China nu vooral de lakens uit. In het Mandarijn wel te verstaan. De Kantoneese film *Ten Years*, die vorige maand bekroond werd, laat zien dat Hongkongers zich niet zomaar gewonnen geven.

Als je in China de film *Ten Years* wilt downloaden, kom je uit bij een oppervlakkige, Amerikaanse romcom in plaats van bij de controversiële, kritische film over Hongkong in 2025. De Chinese mediapolitie heeft zo ervoor gezorgd dat een middelmatige komedie als een raket omhoog schoot in de lijstjes van 'meest gedownloade films'. Maar zelfs in het 'vrije' Hongkong was het niet

makkelijk om kaartjes voor de echte *Ten Years* te bemachtigen. Ondanks grote populariteit, werd de film maar korte tijd in een paar obscure bioscoopjes vertoond. Een reactie bleef niet uit. Hongkongers gingen de straat op. Het resulteerde in een artistieke miniversie van Occupy Central, de protesten in 2014, waarbij het centrum van Hongkong maanden werd bezet door burgers die vrije verkiezingen eisten. Nu werd er niet gekampeerd, maar film gekeken. In de hele stad was de film gratis te zien, op straat, maar ook in kerken en op universiteiten.

Waarom al die ophef? De film schetst een grimmig beeld van een stad waarin China alle macht en invloed heeft. De lowbudgetfilm bestaat uit vijf korte verhalen over hoe Hongkong over tien jaar eruit zou kunnen zien. Het gevoel dat de film oproept, resoneert bij veel Hongkongers. Voor het merendeel van de burgers lijkt fictie al werkelijkheid te zijn geworden. Chinezen kopen massaal vastgoed

in Hongkong en kinderen krijgen steeds vaker les in Mandarijn. Ook de Kantoneese filmindustrie zelf heeft te kampen met Chinese invloed. Tegen veel geld is het moeilijk nee zeggen. Commercieel is samenwerken met China enorm aantrekkelijk; er komen ineens 1,3 miljard potentiële consumenten bij. Kantonees filmtalent sterft zo langzaam uit; de gemiddelde leeftijd van acteurs die dit jaar in aanmerking kwamen voor een filmprijs, ligt rond de vijftig.

En dan ineens wordt de Kantoneese lowbudgetproductie *Ten Years* verkozen tot beste film tijdens de Hong Kong Film Awards. Hongkongers mogen op politiek gebied dan misschien niet hun eigen bestuurders kiezen – via een democratische stemming tijdens een prijzengala laten ze wel degelijk van zich horen. Burgers vinden wegen om hun stem te laten klinken. Een beste film-verkiezing is tenslotte ook een verkiezing. Een hoopvol scenario: democratie blijft beeldbepalend in Hongkong.

FAMILIEBERICHTEN tarief € 1,21 per mm, per kolom (incl. 21% btw);
via site € 1,09 per mm, per kolom (incl. 21% btw);
over telefonisch opgegeven advertenties kunt u niet reclameren

Roept zij Mij aan, Ik antwoord haar,
Ik zal haar helper wezen.
Is zij beangst, Ik hoor haar stem,
dus hoeft zij niet te vrezzen.
Ja, Ik verleng haar levenstijd,
want zij blijft op Mij bouwen.
Mijn heil, mijn goedertierenheid
zal Ik haar doen aanschouwen.
Psalm 91: 8 (bewerkt)

In volle zekerheid van het geloof is opgenomen in
Zijn Heerlijkheid, onze lieve moeder, schoonmoeder,
oma en overoma

TRIENTJE VEENING

Geboren te Zuidwolde (Gr): 1 juli 1924

Overleden te Assen: 7 mei 2016

Sinds 25 november 1972 weduwe van Eite Kasper
En sinds 2 februari 1983 weduwe van Lucas Meints

Emmen:

Sip Kasper en Alice Kasper-Moorlag

Waddinxveen:

Gerrit Kasper en Mienke Kasper-Heidema

Harlingen:

Harma Kasper

Gellicum:

Lucas Kasper en Carolien Kasper-Floor

Kampen:

Kees Kasper en Jacqueline Kasper-Wolthuis

Nunspeet:

Gea Wijnbergen-Kasper en Henk Wijnbergen

Waterdown (Canada):

Albert Kasper en Melanie Kasper-DeGelder

Winsum:

Johan Kasper en Femmy Kasper-Tijssen

Klein- en achterkleinkinderen

De samenkomst ter nagedachtenis aan onze moeder
wordt D.V. gehouden op vrijdag 13 mei om 13.30 uur
in de aula van begraafplaats de Wolfsbergen,
Weedingerstraat 150 te Emmen. Aansluitend brengen
we moeder naar haar laatste rustplaats.
Voorafgaand aan de samenkomst is er gelegenheid tot
condoleren vanaf 12.45 uur.

Geen bloemen.

Correspondentieadres:

J.W. Kasper, Violstraat 10, 9951 GK Winsum

Zij is verlost, God heeft haar welgedaan.
(naar Psalm 116)

De Here heeft tot zich genomen onze (schoon)zuster
en tante,

Tine Meints-Veening

Wij bidden haar kinderen, klein- en
achterkleinkinderen de troostende woorden toe van
Psalm 121 : 1 en 2.

Zuidwolde(Dr): A. Koops-Veening

Bedum: T.S. Havinga

Zuidwolde(Gn): L.A. Veening

T.A. Veening-Datema

Neven en Nichten

Wij gedenken in liefde hen die ons zijn voorgegaan.

Assen, 7 Mei 2016.

Overlijdensberichten uit andere bladen:

Reformatorisch Dagblad:

6 mei: Peter Kok te Sliedrecht (79);

7 mei: Johanna Hendrika van de Bergh-Uitterlinde te
Gorinchem (88); Francina Helena van Aalst-Moeleker
te Geldermalsen (81); Machiel Jacobus Adam te
Krabbendijke (89); Arend van de Horst te Ede (82).

€

PETER VAN AMMELROOY / VK nd.nl/economie BEELD ND

Twitter sluit datasluis naar Amerikaanse justitie

► AMSTERDAM

Twitter heeft de Amerikaanse
inlichtingendiensten de toegang
ontnomen tot een dienst die sociale
media analyseert om snel te
waarschuwen voor aanslagen,
natuurrampen en politieke onrust.

Volgens *The Wall Street Journal* wil
Twitter voorkomen dat het micro-
blogbedrijf wordt verweten te dicht
tegen de overheid aan te schurken. De
dienst is ontwikkeld door Dataminr
in New York. Dat bedrijf zegt dat zijn
software door het continue volgen en
analyseren van sociale media eerder
weet heeft van gebeurtenissen dan
traditionele media.

Tot de klanten van Dataminr behoren
kranten, omroepen en persbureaus,
maar ook hulpdiensten en vooral be-
leggers die daardoor eerder kunnen
inspelen op ontwikkelingen bij be-
drijven. Dataminr zegt twee maanden
geleden, toen bommen afgingen in
Brussel, het nieuws over de aanslagen

tien minuten eerder te hebben ge-
bracht dan andere media.

Twitter heeft een belang van 5 pro-
cent in het bedrijf. Dat lijkt te weinig
om er beleid door te drukken, maar
Dataminr heeft als enige ongebrei-
delde toegang tot de dataschat van
het microblog. Als Twitter besluit de
samenwerking op te heffen, raakt Da-
taminr een voorname en misschien
wel zijn belangrijkste bron voor
nieuwsontwikkelingen kwijt. Twitter
heeft in een reactie laten weten dat
het al jaren de verkoop van zijn ge-
gevens aan de overheid verbiedt. De
vraag waarom Dataminr dat toch twee
jaar kon doen, wilde Twitter niet
beantwoorden.

De stap die Twitter heeft genomen
past in een trend. In 2013 onthulde
de klokkenluider Edward Snowden dat
de Amerikaanse veiligheidsdienst NSA
met een groot digitaal sleepnet op
internet gegevens probeert te ver-
garen over terroristische groepen en

subversieve figuren. Uit documen-
ten die Snowden de NSA uitsmokkel-
de zou blijken dat techbedrijven be-
wust of oogluikend toestaan dat de
inlichtingendienst hun klantenbe-
standen en databases doorvlooit.

Om gebruikers ervan te verzekeren
dat hun privacy gewaarborgd is, heb-
ben Amerikaanse bedrijven allerlei
maatregelen genomen.

Zo versleutelen firma's als Google en
Yahoo het e-mailverkeer van gebrui-
kers, zodat berichten niet zijn te lezen
als ze door derden worden onder-
schept. Whatsapp maakte vorige
maand bekend dat het een slot zet op
alle berichten, foto's en video's die
zijn miljard gebruikers met de berich-
tendienst versturen.

Andere bedrijven bewaren de data
van Europese klanten op servers in
Europa, in de hoop dat ze niet hoeven
te voldoen aan gerechtelijke bevelen
in de VS om gegevens af te staan.

Dat laatste is nog twijfelachtig. Zo is
Microsoft in een rechtszaak verwik-
keld met de Amerikaanse justitie, dat
de berichten opeist die op een Hot-
mailserver in Ierland staan opgesla-
gen. Het softwarebedrijf heeft een
beroep daartegen verloren. Volgens
de aanklager behoren de mails tot de
bedrijfsgegevens van Microsoft en
mag ze die inzien, waar ze zich ook
bevinden. Microsoft spreekt van 'per-
soonlijke' data. 'De wereld zou te
klein zijn als China dit zou proberen',
aldus de raadsman van de multination-
al. In februari kwam het tot een bot-
sing tussen Apple en de FBI, dat eiste
dat het Californische bedrijf software
zou maken waarmee de iPhone zou
kunnen worden opengewrikt van de
man die in 2015 veertien mensen
doodschoot in San Bernardino. <

Dataminr volgt het nieuws op sociale media op de voet.

€

REMCO ANDERSEN / VK nd.nl/economie BEELD ANP / BRANKO DE LANG

Limburgse buizenfabrikant

► AMSTERDAM

Met een vertraging van drie
maanden gaat de Limburgse
fabrikant van windmolenfunderin-
gen Sif donderdag naar de beurs.
Een teken dat het beursklimaat
langzaam verbetert.

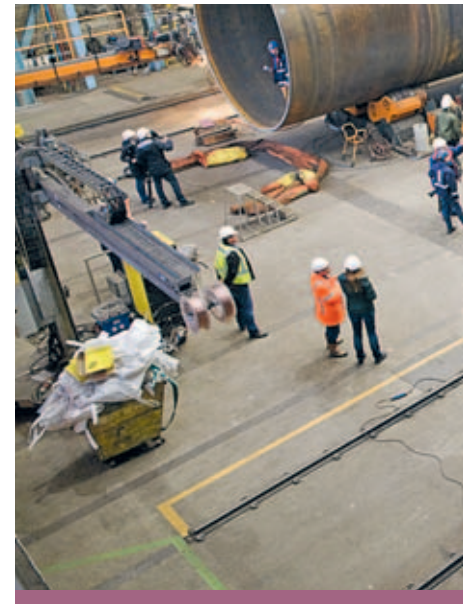
De Limburgse buizenfabrikant Sif,
groot geworden met de bouw van
fundering voor windmolens op zee en
pijpconstructies voor de offshore-in-
dustrie, gaat donderdag alsnog naar
de beurs. Dat maakte investerings-
fonds Egeria, dat 82,5 procent van de
aandelen van Sif bezit, gisteren be-
kend.

In februari dit jaar blies Egeria de
beursgang op het laatste moment af,
omdat de aandelenmarkt toen uiterst
onrustig was. Onder meer tegenval-
lende groei in China en de dalende
olieprijs maakten beleggers nerveus.
Maar de laatste maanden trekken de
beurzen weer voorzichtig aan. Egeria
verkoopte donderdag maximaal 35
procent van de aandelen Sif op de
Amsterdamse effectenbeurs. Nu de
kogel eenmaal door de kerk is, moet
de beursgang met gezwinde spoed
plaatsvinden. Over twee weken
maakt Sif de cijfers over het eerste

kwartaal bekend. Daarna zou een
beursgang in afwachting van een
nieuwe prospectus mogelijk twee
maanden vertraging oplopen. Egeria
wil niet zo lang wachten, omdat de
zomer als een slecht moment voor
een beursgang wordt beschouwd.

Egeria, een investeringsvehikel van
de vermogende familie Brennink-
meijer, wil zijn beleggingsportfolio
diversifiëren en zint daarom al langer
op een manier om het belang in Sif te
verminderen. Het aandeel in de Lim-
burgse buizenfabrikant vertegen-
woordigt ongeveer een derde van de
investeringsportefeuille van Egeria.
Acht miljoen aandelen gaan daarom
voor ongeveer 14 euro per stuk in de
verkoop. De beursgang zou dus onge-
veer 112 miljoen euro moeten ople-
veren. De totale waarde van Sif wordt
daarmee op 357 miljoen euro geschat.
De opbrengst van de beursgang gaat
naar de verkopende aandeelhouders.
Sif zelf wordt er niet rijker van.

Schmeitz Industriële Fabricage (SIF),
vernoemd naar oprichter Theo
Schmeitz, begon in 1948 als familie-
bedrijf in Roermond. De afgelopen
jaren maakte het bedrijf furore als
leverancier van pijpconstructies voor

offshore olie- en gaswinning en als
bouwer van fundamenteen voor wind-
molens op zee. Sif is nu marktleider in
monopiles: reusachtige pilaren die
aan de zeebodem worden verankerd
en als fundament dienen voor wind-

SJOERD MOUSSIË nd.nl/economie BEELD SJOERD MOUSSIË

Primeur voor Schiphol: de Airbus A350

Op Schiphol landde dinsdag voor het eerst een Airbus A350 in lijndienst. Singapore Airlines zet het hagelnieuwe toestel vanaf nu dagelijks in voor de vluchten tussen Singapore en Amsterdam. Voor zowel de luchthaven als de vliegmaatschappij is dit een primeur, en dat lieten ze niet ongemerkt voorbijgaan. De incheckbalies waren versierd, er was muziek en genodigden konden een kijkje nemen aan boord, voordat het toestel rond het middaguur weer naar Singapore vertrok. In de A350 passen 253 passagiers: de business class telt 42 stoelen, de 'premium economy' 24 en er zijn 187 economy class plaatsen. Daarnaast heeft het toestel de nieuwste technische snufjes: een uitgebreid HD-entertainment systeem, cabineverlichting die zich gedurende de reis aanpast om jetlag te verminderen en een verbeterde luchtvochtigheid en -filtering. Ook verbruikt de A350 circa 25 procent minder brandstof dan zijn voorgangers, en is het toestel aanmerkelijk stiller. <

gaat alsnog naar beurs

Sif Groep in Roermond maakt funderingspalen voor windmolens, 70 meter lang, 525 ton zwaar.

molens op zee. Zo'n 85 procent van de omzet kwam het afgelopen jaar uit de offshore windenergie-industrie, de overige 15 procent uit de olie- en gassector, zegt algemeen directeur Jan Bruggenthijns.

De dalende olieprijs zorgt wereldwijd voor afnemende orders van producenten van fossiele brandstoffen, maar Bruggenthijns stelt dat de orderportefeuille afkomstig uit de olie- en gasindustrie voor 2016 'aan de bo-

venkant van de doelstelling' is, en dat het bedrijf in 2017 stabilisatie verwacht. 'Qua orders uit de windenergie zitten we voor 2016 helemaal vol en de orderportefeuille voor 2017 zijn we aan het opbouwen.'

Bovendien zal de vraag naar windmolenfunderingen - en naar groene energie - naar verwachting toenemen. Op middellange termijn blijft die echter onzeker: de markt voor windenergie drijft grotendeels op overheids subsidie; bij politieke veranderingen kan die op de tocht komen te staan.

Egeria's plotselinge beslissing alsnog de beurs op te gaan, onderstreept dat het beursklimaat langzaam verbetert.

Nederlandse beleggers verwelkomen bovendien ook in onzekere tijden vers bloed aan het Damrak, getuige de succesvolle beursgang van een handvol bedrijven sinds eind 2014. Daaronder drankenproducent Lucas Bols, de wereldwijde brillenmaker GrandVision (Eye Wish en Pearle), en natuurlijk ABN Amro. Verzekeraar ASR, Philipsdochter Philips Lighting en veevoerproducent ForFarmers staan in de startblokken. <

ANP nd.nl/economie

Bierbrouwer Bavaria koopt Palm

► LIESHOUT

Bavaria neemt de Belgische speciaalbiermaker Palm over. Dat maakte de Nederlandse bierbrouwer dinsdag bekend zonder financiële details te noemen.

Door de deal krijgt Bavaria meerdere speciaalbiermerken in handen, waaronder Palm, Rodenbach, Brugge, Steenbrugge, Cornet, Arthur's Legacy en Estaminet.

'Palm heeft een belangrijke plek in de Nederlandse markt en we zien mogelijkheden voor verdere internationale groei. Daarnaast krijgen we met deze samenwerking toegang tot Belgische retail en horeca', zegt Bavaria-topman Jan-Renier Swinkels in een toelichting.

Bavaria koopt in eerste instantie 60 procent van de aandelen van Palm Belgian Craft Brewers. Het is de bedoeling dat het belang in 2021 wordt uitgebreid naar 100 procent. 'België is hét speciaalbierland bij uitstek', benadrukt de directievoorzitter. 'We zijn trots op deze samenwerking en het samengaan van twee prachtige familiebedrijven met beide een eeuwenoude historie.'

Bavaria en Palm zijn samen goed voor 600 jaar bierbrouwgeschiedenis. De geschiedenis van Bavaria gaat terug tot 1719. De brouwerij van Palm werd opgericht in 1686 in het Belgische Steenhuffel. Anno 2016 produceren de brouwers gezamenlijk jaarlijks meer dan 6,5 miljoen hectoliter bier. <

advertentie

VACATURES

nd.nl/vacaturebank

Deze vacatures stonden afgelopen week in de krant.

► BEDRIJFSKUNDIGE HRM-ER	Métier	Zwolle
► GEESTELIJK VERZORGER	Zorg- en Wooncentrum De Haven	Bunschoten
► ALGEMEEN DIRECTEUR	Navigators	Driebergen Rijssenburg
► DOCENTEN	De Meerwaarde	Barneveld
► BEHEERDER TELER KIEM PLANTEN/BOMEN	Woodmere Nursery Ltd	Britisch Columbia
► ADVOCAAT	Post Advocaten	Barneveld
► DOCENT SECRETARIEËLE VAKKEN	ROC Menso Alting	Groningen
► MANAGER	Beljon & Westerterp Van Iperen	Westmaas

Kijk voor meer informatie op www.nd.nl/vacaturebank

► Uw vacature ook in het Nederlands Dagblad?

► Neem contact op met de advertentieafdeling

Advertentieafdeling Nederlands Dagblad
E-mail: advertentie@nd.nl
Telefoon: 0342-411 711

ANP nd.nl/economie BEELD ANP / ROOS KOOLE

Personeelswerving vaker via sociale media

► DEN HAAG

Sociale media worden steeds vaker gebruikt voor het werven van personeel.

Inmiddels zet bijna een op de vijf bedrijven netwerken als LinkedIn of Facebook in bij het zoeken naar geschikte kandidaten voor een vacature, blijkt uit onderzoek door uitkeringsinstantie UWV. In 2013 deed nog minder dan een op de tien ondernemingen dat.

Vooraf communicatiebedrijven en horecapartijen proberen via sociale media nieuwe krachten te vinden. De sites worden veel ingezet voor het werven van hogeropgeleid personeel, aldus het UWV. De instantie baseert zich op een enquête onder 4700 be-

Een jonge vrouw bekijkt vacatures op een iPad.

drijven die vorig jaar vacatures hebben vervuld. Voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt, zoals ouderen en

ongeschoolden, blijken relaties en open sollicitaties nog altijd de beste toegangspoort tot nieuw werk. De

traditionele krantenadvertentie verliest verder terrein. Slechts 9 procent van de vacatures ging nog via die weg.

De kansen van oudere werklozen zijn nog altijd ongunstig en langdurige werkloosheid onder vijftigplussers komt relatief vaak voor. De onderzoekers van het UWV hebben werkgevers ook gevraagd hoe zij staan tegenover het werven en in dienst houden van ouderen. Van de ondervraagde bedrijven gaf 36 procent aan het afgelopen jaar een vijftigplusser te hebben aangenomen. Daarbij zei drie kwart geen maatregelen te nemen die eraan kunnen bijdragen dat oudere krachten makkelijker bij het bedrijf aan het werk kunnen blijven. <

ANP

'Energiereningen in juli fors omlaag'

► AMSTERDAM

De energierekening van meer dan de helft van de Nederlandse huishoudens gaat per 1 juli flink omlaag, met gemiddeld 75 euro op jaarbasis. Dat heeft vergelijkingswebsite Pricewise berekend na onderzoek bij leveranciers, inkopers en experts op de energiemarkt. Het prijsvoordeel geldt voor alle consumenten met een energiecontract met variabele tarieven. Naar schatting heeft circa 60 procent van de huishoudens zo'n contract. Vorig jaar en met ingang van dit jaar daalden de variabele tarieven ook al, maar niet zo fors als deze keer. Voor gas zou het volgens Pricewise nu gaan om gemiddeld 10 tot 12 procent, voor elektriciteit om zo'n 9 tot 11 procent. <

BEURS

ANP nd.nl/economie

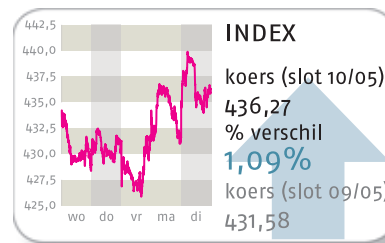
ING flink in trek in hogere AEX

► AMSTERDAM

De Amsterdamse beurs is dinsdag hoger gesloten. Het aandeel ING was in de hoofdingex flink in trek, na positief ontvangen kwartaalcijfers. De AEX-index eindigde 1,1 procent hoger op 436,27 punten. De MidKap won 0,3 procent tot 644,90 punten. De beursgraadmeters in Parijs, Londen en Frankfurt gingen eveneens omhoog en eindigden tussen de 0,4 tot 0,7 procent in de plus. ING won 2,7 procent en stond samen met staalconcern ArcelorMittal bovenin de AEX. De bank zag zijn nettowinst vorig kwartaal met bijna 30 procent dalen,

naar 1,3 miljard euro. Ondanks die stevige afname overtrof ING de verwachtingen van analisten. Boskalis kwam tijdens de beurshandel met het bericht naar buiten dat het zijn omzet in het eerste kwartaal door de aanhoudend moeilijke marktomstandigheden sterk heeft zien dalen. Het bedrijf verwacht voorlopig geen aanmerkelijke verbeteringen. Het aandeel zakte 1,2 procent en was daarmee de grootste daler in de AEX. Luchtvaartcombinatie Air France-KLM won in de MidKap 2,3 procent, na de publicatie van de vervoerscijfers over april.

AEX FONDSEN

	sk	vk	%
aalberts industries	↑ 30,73	30,1	+1,92
abn amro	↑ 18,01	17,9	+0,61
aegon	↑ 4,88	4,83	+1,01
ahold	↑ 19,42	19,2	+0,83
akzo nobel	↑ 62,00	61,51	+0,80
altice	↑ 13,27	12,9	+2,47
arcelor mittal	↑ 4,18	4,08	+2,70
asml holding	↑ 81,81	81,2	+0,69
boskalis	↓ 35,31	35,7	-1,16
dsm, kon.	↑ 52,75	51,6	+2,15
gemalto	↑ 57,23	56,1	+1,92
heineken	↑ 83,20	82,8	+0,40
ing groep c.	↑ 10,47	10,2	+2,65
kpn	↑ 3,46	3,41	+1,61
nn group	↑ 29,80	29,4	+1,34
philips, kon.	↑ 23,42	23,2	+0,95
randstad	↓ 46,96	47,3	-0,75
relx	↑ 14,94	14,9	+0,30
royal dutch shell a	↑ 22,07	21,76	+1,40
sbm offshore	↑ 10,94	10,8	+1,16
tnt express	↑ 7,99	7,98	+0,09
unibail-rodamco	↓ 238,25	238,	-0,04
unilever	↑ 39,59	39,2	+0,92
vopak kon.	↑ 46,48	46,0	+0,87
wolters-kluwer	↑ 33,75	33,6	+0,24

MIDKAP FONDSEN

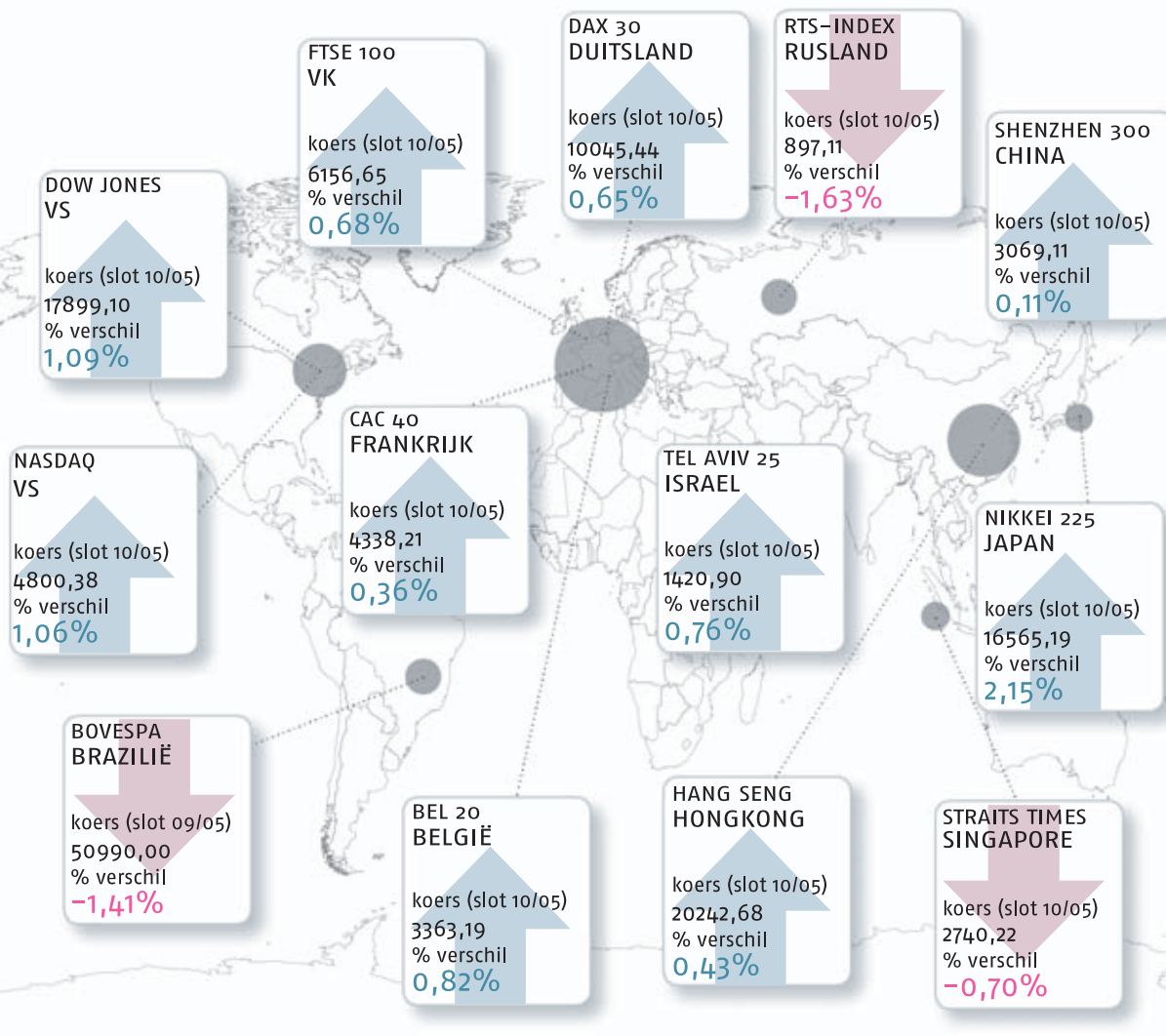
	sk	vk	%
air france-klm	↑ 7,46	7,30	+2,28
aperam	↑ 32,48	32,3	+0,43
arcadis	↑ 14,24	14,22	+0,18
asm international	= 34,90	34,9	+0,00
bam groep, kon.	↑ 4,19	4,16	+0,87
be semiconduct. ind.	↑ 24,00	23,9	+0,27
corbion	↓ 22,16	22,22	-0,27
Delta Lloyd	↓ 4,17	4,18	-0,24
eurocomm. prop.	↑ 41,56	41,6	-0,22
flow traders	↓ 31,20	31,76	-1,75
fugro	↑ 16,15	15,6	+3,06
galapagos	↓ 42,59	41,61	+2,36
grandvision	↓ 23,58	23,6	-0,27
imcd	↓ 34,50	34,5	-0,04
Intertrust	= 18,42	18,4	+0,00
nsi	↑ 4,05	4,04	+0,30
OCI	↑ 14,73	14,6	+0,86
postnl	↓ 3,62	3,65	-0,93
sligro food	↑ 34,13	33,9	+0,62
tkh group	↓ 33,99	34,2	-0,61
tomtom	↓ 7,50	7,53	-0,45
usg people	↑ 17,40	17,39	+0,09
vastned	↓ 39,10	39,4	-1,00
WDP	↑ 80,54	80,3	+0,30
wereldhave	↑ 45,59	45,3	+0,60

DUURZAME FONDSEN

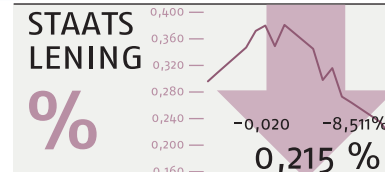
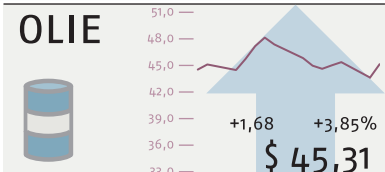
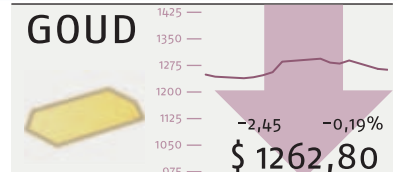
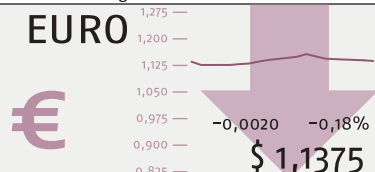
	sk	vk	%
ANS Novib Microkrd.	↑ 53,71	53,6	+0,07
ASN Groen Project	↑ 26,87	26,8	+0,01
Future Vision	↑ 57,84	57,7	+0,16
NN Drz. Aandelen	↑ 27,68	27,5	+0,52
Triodos S. Bond R	↑ 35,35	35,31	+0,11
Triodos S. Equity R	↑ 33,36	33,1	+0,79
Triodos S. Pioneer R	↑ 33,76	33,6	+0,48

BELEGGINGSFONDSEN

	sk	vk	%
iShares AEX UETF	↑ 44,06	43,5	+1,09
iShares EuroStoxx 50	↑ 30,53	30,2	+0,91
iShares MSCI Japan UETF	↑ 10,37	10,15	+2,17
iShares MSCI Europe	↑ 21,14	20,9	+0,91
Delta Lloyd Investment	↓ 7,92	7,93	-0,13
Kempen Oranje Part	= 123,94	123,	+0,00
iShares MSCI Jap €	↑ 39,00	37,9	+2,79
Delta Lloyd Euro Credit	= 12,67	12,67	+0,00
iShares MSCI Emerg Mkts	↑ 27,30	26,8	+1,54
iShares MSCI World UETF	↑ 31,06	30,7	+1,19
NSI	↓ 4,05	4,04	+0,30
iShares Core Euro Corp	↓ 129,08	129,2	-0,12
iShares European Prop	↓ 37,77	37,8	-0,16
iShares Core FTSE 100	↑ 7,78	7,69	+1,10
Kempen European High	↑ 6,38	6,35	+0,47
Intereffekt AL Japan	↑ 0,89	0,87	+2,30
iShares Core MSCI EM IMI	↑ 17,92	17,62	+1,70
Actiam VIA Wereld	↑ 24,88	24,8	+0,28
iShares Dev Mkt Prop	↑ 22,75	22,61	+0,62
iShares Core MSCI World	↑ 36,32	35,8	+1,23
iShares MSCI Europe ex	↑ 27,20	26,9	+0,93
Intereffekt AL China	↑ 1,35	1,34	+0,75
iShares DJ Euro Sust Scr	↑ 34,19	33,8	+1,06
Delta Lloyd Rente Fonds	↑ 14,83	14,8	+0,07
iShares EuroStxx	↑ 19,64	19,6	+0,13
Intereffekt AL India	↑ 0,64	0,63	+1,59
Vastned	↓ 39,10	39,4	-1,00
Vanguard S&P 500 UETF	↑ 34,69	34,2	+1,15
NN First Class Obligatie	↑ 25,38	25,3	+0,12
Eurocommercial	↓ 41,56	41,6	-0,22
Think AEX UETF	↑ 44,28	43,7	+1,14
ASN	↑ 26,87	26,8	+0,04
iShares \$ Treas Bd 1-3yr	↑ 116,85	116,7	+0,09
ASN Duurzaam	↓ 30,23	30,2	-0,10
NN Global Opportunities	↑ 29,28	29,0	+0,69
Kempen Global High	↑ 26,37	26,3	-0,04
iShares MSCI Taiwan	↑ 27,42	27,13	+1,07
iShares € Gov Bond 7-10	↑ 210,22	210,2	-0,03
ASN Duurzaam	↑ 98,69	98,0	+0,65
iShares MSCI Europe	↑ 41,03	40,6	+0,96
ASN Milieu &	↓ 28,07	28,0	-0,07
NN Global Real Estate	↑ 95,29	93,8	+1,57
Think iBoxx Government	↑ 14,19	14,18	+0,06
iShares € Ultrashort	↑ 100,46	100,	+0,02
Actiam VIA Europa	↑ 24,15	24,0	+0,54
Vanguard FTSE Dev	↑ 26,89	26,6	+0,94
iShares € Gov Bond 10-	↓ 176,11	176,2	-0,07
NN Hoog Dividend	↓ 28,38	28,4	-0,11

Periode: 20 dagen

	10/05	09/05
Euribor 3 mnd	↓ -0,2600	-0,2580
Euribor 6 mnd	↓ -0,1400	-0,1430
Euribor 1 jaar	↑ -0,0130	-0,0140
Rente 5 jaar	↓ -0,3880	-0,3840
Rente 10 jaar	↓ 0,2150	0,2350

Bron: vwdgroup

PETER GIESEN / VK nd.nl/economie BEELD AP / FRANÇOIS MORI

Franse regering omzeilt vakbonden

► PARIJS

De Franse regering zet het parlement buitenspel om een omstrede hervorming van de arbeidsmarkt door te drukken.

Premier Valls vreesde dat deze hervorming zou sneuvelen, omdat niet alleen de rechtse oppositie, maar ook de linkervleugel van zijn eigen socialistische partij tegen is. Daarom maakt hij gebruik van artikel 49.3 van de Grondwet, dat de regering de mogelijkheid geeft een wet niet in stemming te brengen.

Hiermee worden de politieke en maatschappelijke verhoudingen in Frankrijk verder op de spits gedreven. Tegen de hervorming van de arbeidsmarkt wordt al maandenlang gedemonstreerd door de vakbonden en het protest Nuit Debout, dat elke avond de Place de la République in Parijs bezet en ook in andere steden actief is. In de marge van Nuit Debout en andere demonstraties kwam het de afgelopen weken herhaaldelijk tot relletjes. Door artikel 49.3 in te zetten, gooit Valls olie op het vuur.

flexibilisering

Volgens veel economen is een hervorming van de arbeidsmarkt hard nodig. Met ruim 10 procent is de werkloosheid in Frankrijk veel hoger dan in landen met een flexibeler arbeidsmarkt, zoals Nederland, Duitsland of Groot-Brittannië. Werkgevers zouden bang zijn om mensen aan te nemen, omdat het zo moeilijk is hen weer te ontslaan als het tegenzit. Ook de Europese Unie heeft op een flexibilisering van de arbeidsmarkt aangedrongen.

Een betoging tegen hervorming van de arbeidsmarkt liep begin deze maand zo uit de hand, dat het metrostation op de Place de la République in Parijs voor het publiek moest worden gesloten. Er was brand gesticht.

De nu doorgedrukte arbeidswet is een complex geheel van veelal technische maatregelen. Het meest omstrede is het voorstel om akkoorden tussen werkgevers en werknemers zo mogelijk per bedrijf, en niet per branche af te sluiten. Volgens de regering zouden bedrijven zich op die manier veel beter aan de markt kunnen aanpassen. In grote winkels kan bijvoorbeeld

op zondag gewerkt worden. Bedrijven die veel internationale concurrentie ondervinden, kunnen langer laten werken dan 35 uur, tegen een minimale overwerkvergoeding. Tegenstanders vrezzen een 'race naar de bodem'. Als één bedrijf zijn arbeidsvoorwaarden versoepelt, zullen zijn concurrenten moeten volgen. De maatregel van de regering wordt ook

gezien als een poging de macht van de vakbonden te breken, die zich op brancheniveau vaak hard opstellen, met sterk ideologisch geladen standpunten. Minstens zo belangrijk lijkt de symbolische betekenis van de arbeidswet. Voor tegenstanders is de hervorming van de arbeidsmarkt een zoveelste knieval voor een liberalisme dat in

Frankrijk niet gewenst is. Voor de regering-Valls is de wet echter het bewijs dat zij wel degelijk harde maatregelen durft te nemen. Valls profileert zich graag als een daadkrachtig en autoritair hervormer, maar zijn resultaten zijn tot dusver bescheiden gebleven. Als de Arbeidswet in het parlement zou zijn gesneuveld of uitgekleeft, zou hij enorm gezichtsverlies hebben geleden.

weinig vertrouwen

Toch is het de vraag wat Hollande en Valls opschieten met het buitenspel zetten van het parlement. De populariteit van Hollande is opnieuw op een dieptepunt beland. Slechts 13 tot 18 procent van de Fransen heeft vertrouwen in de president, afhankelijk van de opiniepeiler. In januari 2014 presenteerde Hollande zich als sociaaldemocratisch hervormer, in de geest van Gerhard Schröder of Tony Blair. Hij opereerde voorzichtig en probeerde het land te veranderen, zonder zijn eigen achterban van zich te vervreemden. Die opzet is mislukt. Voor rechts en het bedrijfsleven zijn de hervormingen van Hollande veel te bescheiden, terwijl linkse kiezers zich 'verraden' voelen door het 'rechtse' beleid van de president. Wil Hollande – of een andere socialist – nog enige kans maken bij de presidentsverkiezingen van 2017, dan zal hij in elk geval de linkse kiezers moeten mobiliseren. Dat wordt er niet makkelijker op door het inzetten van artikel 49.3, in 2006 – door de toenmalige voorzitter van de Parti Socialiste, François Hollande, nog omschreven als een 'ontkenning van de democratie'. <

TIPS

tarief € 15,15 voor de eerste drie regels en voor elke volgende regel € 5,61 (incl. 21% btw); tekst wordt achter elkaar doorgezet; maximaal drie woorden vetgedrukt; opgave via www.nd.nl/adverteren.

GERECHTELIJKE PUBLICATIES

ALGEMEEN

Bij exploit van t.k.-gerechtsdeurwaarder M.M. den Heijer te 's-Gravenhage d.d. 9 mei 2016 is op verzoek van de naamloze vennootschap RVS Hypotheekbank N.V., gevestigd en kantoorhoudende te Amsterdam, mede kantoorhoudende te Rotterdam, aan zij die verblijven in de onroerende zaak of een gedeelte daarvan staande en gelegen te (3081 TR) Rotterdam aan het adres Polslandstraat 98, ondermeer uitdrukkelijk ingeroepen het daarin genoemde beding, waarbij de daarin genoemde schuldena(a)r(en) is/zijn beperkt in diens/hun bevoegdheid voormelde onroerende zaak buiten toestemming van verzoekster te verhuren dan wel anderszins aan anderen in gebruik te geven ('huurbeding'). Een afschrift van dit exploit is voor betrokkene(n) te verkrijgen bij GGN Mastering Credit N.V., Teilingerstraat 170 te Rotterdam, telefoon , o.v.v. dossiernr. 23883616.

VERKOOP BIJ EXECUTIE. Op donderdag 12 mei 2016 om 11:00 uur zullen op het adres Einsteinstraat 1 te MAAS-TRICHT in het openbaar wor-

den verkocht meubilaire en andere roerende zaken. De verkoop wordt gehouden bij opbod en tegen directe betaling. De verkoop vindt plaats door GGN Gerechtsdeurwaarders (map nr. 1498067). Kijk op: www.deurwaardersveiling.nl

VERKOOP BIJ EXECUTIE. Op donderdag 12 mei 2016 om 13:00 uur zullen op het adres De la Rivestraat 16 te MAAS-TRICHT in het openbaar worden verkocht meubilaire en andere roerende zaken. De verkoop wordt gehouden bij opbod en tegen directe betaling. De verkoop vindt plaats door GGN Gerechtsdeurwaarders (map nr. 4118548). Kijk op: www.deurwaardersveiling.nl.

VERKOOP BIJ EXECUTIE Op donderdag 12 mei 2016 zullen de navolgende executieverkopen plaatsvinden: - om 11:30 uur zal ter hoogte van het adres Terneuzenstraat 161 te ARNHEM, ten laste van C.C.H. Verbond, in het openbaar worden verkocht een motorvoertuig, merk VOLKSWAGEN, type POLO TDI 74 KW, met kenteken 66SLZP. - om 12:00 uur zal ter hoogte van het adres Zeelandsingel 15 te ARNHEM, ten laste van G. van den Ham, in het openbaar worden verkocht een motorvoertuig, merk RENAULT, type

MEGANE BERLINE 1.6 16V, met kenteken 60FJDB. - om 14.00 uur zal ter hoogte van het adres Hendrik P. Marchantstr 8 te ARNHEM, ten laste van Z. Koçer, in het openbaar worden verkocht een motorvoertuig, merk PEUGEOT, type 107, met kenteken 02SHP3. - om 15.30 uur zal ter hoogte van het adres Schepen van Voorsthoef 170 te ARNHEM, ten laste van B. Janssen, in het openbaar worden verkocht een motorvoertuig, merk SEAT, type CORDOBA 1.6 / ALM 55KW, met kenteken 09DHHS. De verkoop vindt plaats door GGN Gerechtsdeurwaarders (mapnr. 2310902/2353409/3535789, 11944825, 11068799/11474881, 1192119/11611528). Kijk op: www.deurwaardersveiling.nl.

FUSIE

De navolgende rechtspersonen: **Envido Participaties B.V.**, gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende Noordeinde 15 A te 2514 GB 's-Gravenhage, ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 53449584 (verdwijnde rechtspersoon); en **Kleine Buddha Holding B.V.**, gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende Noordeinde 15 A te 2514 GB 's-Gravenhage, ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophan-

del onder nummer 52015475 (verdwijnde rechtspersoon); hebben het voornemen over te gaan tot een fusie ex art. 2:309 e.v. juncto 2:333 lid 1 BW. Het fusievoorstel en de overige bescheiden liggen vanaf 9 mei 2016 gedurende een maand ter inzage op het kantooradres van de betreffende vennootschappen. Voorts liggen het fusievoorstel en de overige bescheiden vanaf 9 mei 2016 gedurende een maand ter inzage bij het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel.

De navolgende rechtspersonen: **Envido B.V.**, gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende Noordeinde 15 A te 2514 GB 's-Gravenhage, ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27272362 (verdwijnde vennootschap); **Envido Participaties B.V.**, gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende Noordeinde 15 A te 2514 GB 's-Gravenhage, ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 53449584 (verdwijnde vennootschap 1); en **B.O.V. Beveiliging Openbaar Vervoer B.V.**, gevestigd te 's-Gravenhage, kantoorhoudende Noordeinde 15 A te 2514 GB 's-Gravenhage, ingeschreven in het han-

delsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 53629264 (verdwijnde rechtspersoon 2); hebben het voornemen over te gaan tot een fusie ex art. 2:309 e.v. juncto 2:333 lid 2 BW. Het fusievoorstel en de overige bescheiden liggen vanaf 9 mei 2016 gedurende een maand ter inzage op het kantooradres van de betreffende vennootschappen. Voorts liggen het fusievoorstel en de overige bescheiden vanaf 9 mei 2016 gedurende een maand ter inzage bij het Handelsregister bij de Kamer van Koophandel.

IN LIQUIDATIE

Vissers pensioen B.V. in liquidatie. Bovengenoemde rechtspersoon is ontbonden door ontbinding per 10 mei 2016. De rekening en verantwoording en het plan van verdeling liggen ter inzage voor eenieder tot 10 juli 2016 ten kantore van het West-Brabant register van de kamer van koophandel te Breda ten kantore van Vissers Pensioen B.V., Brandaris 24, 4902 CZ Oosterhout De vereffenaar.

PERSONEEL

ALGEMEEN

Zet je in voor vluchtelingen! Gave zoekt: gastvrije mensen met lef. Gave is dringend op zoek naar een **PERSONEELS-FUNCTIONARIS** (16-32 uur). Info: www.gave.nl/pf.

COMMERCIEEL

vraagbo.nl -verrassende creatieve oplossingen voor ondernemers.

VAKANTIE BINNENLAND

WADDENEILANDEN AMELAND-HOLLUM Parc-Koudenburg Te Huur luxe moderne 5 pers. **CHALET**, v.v. alle comfort. Inl. fam. J. Haaksema Tel.0592-353489

VRAAG EN AANBOD

GOUD EN ZILVER

Goudkoers hoog! T.K.gevr: (oude) gouden sieraden, gouden tientjes, Krugerranden e.a. gouden en zilv. munten, baartjes zilver en goud, muntverzam. etc. Kevelam Garderen 0577-461955 lid NVMH

PUZZEL

ZWEEDSE PUZZEL

voetbal- term		buiten de lijnen		ver- grende- ling		straal- vliegtuig		cilinder
peul- vrucht		jonge hoofd				edel		
voordeel				portret				
loof- boom				bril- schans				
			strem- sel			neven		
			persoon- lijk vnv.					
pech		pachten						twalf dozijn
		echt- genoot						
dun plaatje						voertuig		
gelofte						noot		
			bovenlijf					
vogelbek				klef				

© Sanders Puzzelboeken 160511

RECEPT

REDACTIE ND nd.nl/koken BEELD ND

Maïsbrood uit de pan met ui en peertjes

Vandaag een recept voor brood dat echt ongecompliceerd is. Geen gist, niet rijzen: dit is net zo makkelijk als pan-nenkoeken. Gebruik fijne polenta of maïsmeel, geen maïzena. Maïsmeel is te koop in de biowinkel. Ook veel supermarkten verkopen allerlei meelsoorten, omdat tegenwoordig iedereen wel ergens niet tegen kan. Maïsmeel is glutenvrij.

BENODIGDHEDEN
(VOOR 1 MAÏSBROOD)

- 4 eetl. boter om in te bakken
- 1 grote rode ui, in ringen
- 2 peren, met schil, in schijfjes
- de naaldjes van 1 flinke tak rozemarijn
- zeezout en versgemalen zwarte peper
- 200 g fijne polenta of maïsmeel (geen maïzena)
- 5 theel. bakpoeder
- 2 grote eieren, losgeklopt
- 300 ml karnemelk
- 100 g gesmolten boter, plus iets extra

►► n.a.v. *Uit de oven van Van Boven*. Yvette van Boven. Uitg. Fontaine Uitgevers B.V. Hilversum 2016. 128 blz. € 12,95

BEREIDING

Verwarm de oven voor op 200 °C. Smelt de helft van de boter om in te bakken in een zware koekenpan die in de oven kan. Fruit de uien tot ze beginnen te bruinen. Voeg de peren en een deel van de rozemarijn toe en bak 4 minuten omscheppend tot alles zacht bruint; breng op smaak met peper en zout. Schep uit de pan en zet opzij. Meng in een grote kom de polenta, het bakpoeder met wat zout goed door elkaar. Klop in een aparte kom de eieren, karnemelk en gesmolten

boter tot een glad mengsel. Giet dit al roerend met een houten lepel bij het polentamengsel en roer tot een glad beslag. Schep bijna de helft van het ui-perenmengsel erdoor. Smelt de overgebleven 2 eetlepels van de boter in de pan en giet het beslag erin. Verdeel de rest van het uiperenmengsel erover en bak het brood 35 minuten in de oven tot het goudbruin ziet. Serveer met een stuk goeie blauwe kaas. <

SUDOKU

★

2		7				5		
	5	6	8	7				3
		8	1		3			
7	2							3
	1					7	5	
			9				4	6
					5			9
3		5	6	1				
9		2		3		4		

OPLOSSING WOORDZOEKER
VAN GISTEREN

Uitbetaling

OPLOSSING SUDOKU
MEDIUM VAN GISTEREN

9	5	7	2	6	8	4	1	3
1	8	6	3	4	7	2	5	9
3	2	4	9	1	5	6	7	8
6	4	8	7	9	1	3	2	5
2	9	1	8	5	3	7	4	6
7	3	5	4	2	6	9	8	1
5	7	2	1	3	9	8	6	4
8	6	9	5	7	4	1	3	2
4	1	3	6	8	2	5	9	7

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

★★★★

3	8		9					
			2					4
	1	7						
				3		8	6	
6				4		1		
	3			7				
		9	8					2
4		6						3

OPLOSSING SUDOKU
HEAVY VAN GISTEREN

3	2	5	8	6	9	4	7	1
6	7	1	2	4	3	8	5	9
9	8	4	1	7	5	2	6	3
4	6	9	7	8	2	3	1	5
8	3	2	5	9	1	7	4	6
1	5	7	4	3	6	9	8	2
7	1	3	9	5	8	6	2	4
2	9	8	6	1	4	5	3	7
5	4	6	3	2	7	1	9	8

FEUILLETONS

BRRUGKLAS!

69. Esmee zorgt dat ze tijdens de rondwandeling dicht bij Joeri blijft. Ze komen in het hart terecht, ze maken mee hoe rode bloedlichaampjes hun werk doen en lopen rond in een levensgroot gebit. Joeri lijkt het allemaal wel leuk te vinden, maar Esmee is blij als ze na drie kwartier de koptelefoon weer kan inleveren. 'En nu naar de spelletjes.' Joeri rent met een paar jongens de trap op. Esmee volgt in haar eigen tempo. Kwart voor één. Nog meer dan een uur voordat ze teruggaan naar de bus!

Van een afstand hoort ze opgewonden stemmen. Als ze in de zaal komt, ziet ze dat Jeffrey en Marnix allebei op een fiets zitten. Op een scherm voor hen kunnen ze de route zien die ze af moeten leggen. En natuurlijk

gaat het erom wie de beste conditie heeft. 'Trappen, Jeffrey! Je lijkt m'n opa wel!' klinkt de stem van Iris boven alles uit. 'Dat mocht je opa willen.' Jeffrey veegt het zweet van zijn voorhoofd. Esmee loopt naar Joeri, die een eindje verder bezig is met een racespelletje op een computer. Esmee blijft even kijken hoe Joeri's reactiesnelheid wordt getest. Als een meneer opstaat van een van de stoelen die langs de

kant staan, gaat ze snel zitten. Om wat te doen te hebben, haalt ze het pakje Sultana tevoorschijn en neemt expres kleine hapjes. 'Esmee ...! Kom eens!' Joeri staat alweer ergens anders. Aarzelend gaat Esmee naar hem toe. 'Wat is er?' 'Dit is lachen.' Joeri wijst naar een camera. 'Kijk, je moet allemaal gekke bekken trekken. Als je op deze knop duwt, wordt er een foto gemaakt. Van die foto's maken ze een filmpje en dat kun je naar je eigen mailadres laten sturen. Doe je mee?' 'Oh, dit is leuk.' Iris komt bij hen staan. 'Marian!' Ze wenkt naar haar vriendin. 'We doen het met z'n allen, oké?' Marian komt lachend aanlopen. 'Wat moet je doen?' 'Gekke bekken trekken, dat is voor jou toch niet zo moeilijk', zegt Iris.

WORDT VERVOLGD

MOORDBLOG

106. Vast. Michael zou ook dat checken, al betwijfelde hij of de familie erg mededeelzaam zou zijn. Miller zou Annalee gedood kunnen hebben. Maar waarom? Die vraag liet hem maar niet los. 'Geniet er nog maar van dat je een vrij man bent, Miller. Er komt een dag dat je eindelijk krijgt wat je verdient.'

Miller lachte. 'Is dat een dreigement?' Michael keek strak terug. 'Een voor-spelling, meer niet.' Miller liep grinnikend terug naar een zwarte Pontiac aan het begin van de rij auto's en Michael keek hoe hij wegreed. Hij kon hem niet volgen, omdat er te veel auto's tussen hen in zaten, maar hij had het nummerbord wel genoteerd. Miller was al snel uit het zicht verdwenen.

In elk geval wist Michael nu zeker dat Miller in de stad was toen Annalee vermoord werd. Hij had geen idee wat zijn motief kon zijn, maar er was een kans dat hij de moordenaar was. En als Miller erbij betrokken was, zou Michael ervoor zorgen dat hij er dit keer niet mee wegwam. De branderige, zure knoop in Juliets maag verhinderde dat zij die avond met haar gezin meeat. Haar man Bob, die net was thuisgekomen na een

week te hebben doorgebracht op een conferentie voor medici, kletste met de kinderen en bekeek met Abe de stappen die hij moest zetten voor een van zijn natuurkunde-experimenten. Hij meed haar blik, alsof hij wist dat ze in zou storten zodra hij doorvraag. Toen ze klaar waren met eten en de jongens weg waren gesnelde om zogenaamd hun huiswerk te gaan doen, hield hij haar in de keuken staande. 'Gaat het?' 'Nee, het gaat niet', gaf ze toe. 'Ik maak me zorgen om Jackson. Ik kon niets doen voor mijn broer behalve voor zijn zoon zorgen... en nu kan ik zelfs dat niet.' 'Cathy zit er bovenop. Ze krijgt hem terug, heus, en de politie zal die hele toestand met Jay oplossen en hem laten gaan.'

WORDT VERVOLGD

NL

ANP nd.nl/politiek

Schultz lanceert Deltacoalitie

► ROTTERDAM

Vertegenwoordigers uit meer dan honderd landen doen deze week in Rotterdam mee aan een klimaatconferentie. Tijdens de drie dagen durende vergadering introduceert minister Melanie Schultz van Haagen (Infrastructuur en Milieu) een nieuwe internationale Deltacoalitie.

Het samenwerkingsverband bestaat uit twaalf laaggelegen landen die kennis en ervaring gaan uitwisselen om in dichtbevolkte gebieden rampen met water te voorkomen. Deze Deltacoalitie is een initiatief van Nederland, Japan en Colombia. Ook Frankrijk, Indonesië, Bangladesh Mozambique, Egypte, Vietnam, Zuid-Korea, Myanmar en de Filipijnen doen mee.

Inzet van de bijeenkomst in Rotterdam die dinsdag begint, is werk maken van wereldwijd noodzakelijke aanpassingen aan het veranderende klimaat. De klimaatconferentie in Rotterdam is de eerste sinds het akkoord dat eind 2015 werd gesloten bij de grote klimaatconferentie van de Verenigde Naties in Parijs. <

EN VERDER

REDACTIE ND • BEELD ND

Johan en Annie Piet uit Uithoorn vieren hun 65-jarig huwelijk vandaag met een dankdienst.

■ JOHAN EN ANNIE PIET 65 JAAR GETROUWD

Het echtpaar Piet-Korver uit Uithoorn hoopt op 17 mei 65 jaar getrouwd te zijn. Johan (89) en Annie (88) vieren dit jubileum vandaag samen met hun drie kinderen, klein- en achterkleinkinderen met een dankdienst in Thamerkerk in Uithoorn.

Het stel leerde elkaar kennen op de ijsbaan op het Zijdemeer in Uithoorn. Na enkelen jaren verkering gingen ze trouwen en inwonen bij de moeder van Johan, zij was weduwe. Johan en Annie zetten de naaimachinewinkel van zijn ouders voort. Later is de zaak over gedaan aan hun zoon Johan en nog steeds bestaat dit familiebedrijf in naaimachines, handwerken en wol. Johan is altijd nog actief met zijn hobby filmen. Annie is een uitstekende gastvrouw en een geweldige, zorgzame moeder voor haar gezin.

Samen genieten ze nog van hun oude dag en rijden regelmatig met hun autootje naar familie en vrienden.

Het Posbank Event trok – mede door het mooie weer – zaterdag een recordaantal deelnemers

■ RECORDAANTAL DEELNEMERS POSBANK EVENT

Op zaterdag 7 mei vond de derde editie van het Woord en Daad Posbank Event plaats. Tijdens dit evenement kwamen vierhonderd deelnemers naar de Posbank om een mooie tocht te wielrennen, fietsen, hardlopen, steppen of wandelen. Een record. Alle routes varieerden van 7 tot 50 km en kwamen bijeen op het rustpunt, midden in het bos, waar deelnemers konden uitrusten en een broodje, visje of flesje water konden kopen ten bate van Woord en Daad. Nieuw dit jaar was de steproute en de fotosessie op de top van de Posbank. 'Het weer zorgde voor veel spontane aanmeldingen, net voor het evenement', vertelt projectleider Wilma van der Meij.

De voorlopige opbrengst ligt rond de 9000 euro en is bestemd voor onderwijs voor kinderen in ontwikkelingslanden.

►► tips? Mail naar enverder@nd.nl

KERKNIEUWS

■ **PROTESTANTSE KERK**
Beroepen te Hasselt-De Baak (hervormd): H.W. van Veldhuizen te Steenwijk.

jubiläum
VOORHOUT | 16 MEI | veertig jaar gereformeerd predikant: ds. B.J.G. Roolvink (1946).

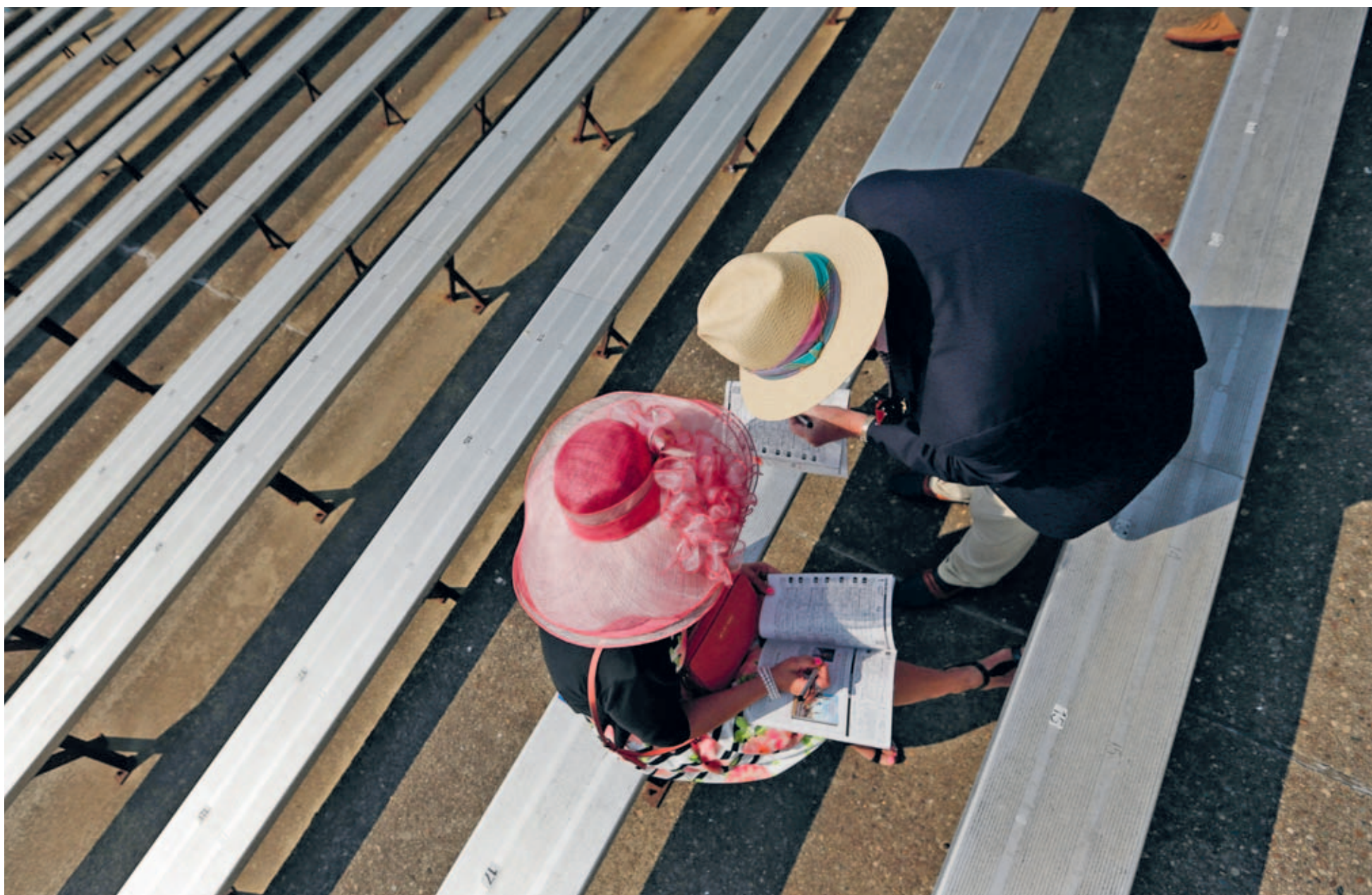
■ **GEREFORMEERDE GEMEENTEN**
BEDANKT voor Nieuwerkerk (Zld): A.T. Huijser te Sliedrecht; voor Oostkapelle: J. IJsselstein te Kampen.

■ **OUD Geref. GEMEENTEN**
BEDANKT voor Urk: T.L. Zwartbol te Stavenisse.

■ **VRIJE EVANG. GEMEENTEN**
BEROEPEN te Dordrecht (deeltijd): W. Verdonk te Den Haag (deeltijd), die ook in deeltijd verbonden blijft aan Den Haag.

FOTO DIE DE KRANT NIET HAALDE

BEELD THE CHRISTIAN POST

Dagelijks geven honderden beelden ons een kijk op de wereld. Elke foto vertelt zijn eigen verhaal. In deze rubriek een mooie foto die de afgelopen week de krant niet haalde.

Een kerk in Minnesota is sinds kort in het bezit van 30.000 miniatuurauto's en vier oldtimers. De verzameling stond in de woning van kerklid Dennis Erickson, die in december overleed. Ericksons liet in zijn testament vastleggen dat zijn huis, inclusief de inventaris, naar de Celebration Church in Lakeville gaat. 'We nemen de tijd om te beslissen hoe we deze gift kunnen inzetten voor de toekomst en het voortbestaan van de gemeente', legt financieel beheerder Lisa Lundstrom uit. 'We willen zijn erfenis recht doen.'

STILGEZET

Johannes 14:17

Zien

... de Geest van de waarheid. De wereld kan hem niet ontvangen, want ze ziet hem niet en kent hem niet. Jullie kennen hem wel, want hij woont in jullie en zal in jullie blijven.

Is dat zo, ken ik de Geest? Ik voel me vaak onzeker en verlopen of ik ga op in de dingen van de dag. Waar is dan de Geest? Als Jezus tegen zijn leerlingen zegt dat zij de Geest al kennen, dan kijken zij elkaar ook verbijsterd aan. Ze snappen vaak niks van Jezus en ze willen Hem ook niet snappen. Straks rennen ze hard weg als Hij zich gevangen laat nemen. Hoezo woont de Geest in hen? Het is wél de Geest van de waarheid. Die dringt zich vroeg of laat weer machtig op. Dan laat Hij een haan kraaien of stuurt een paar vrouwen met verbazend nieuws. Wie dan de waarheid onder ogen ziet, die verandert. En dan voel je de Geest aan het werk.

dierbare fotoHANS HOPMAN nd.nl/achtergrond BEELD ND

Foto's vangen de tijd. Ze vertellen verhalen en herbergen herinneringen: oude geliefden, een vervlogen jeugd of een favoriete plek. In deze rubriek iedere week een dierbare foto met een verhaal.

'De bloemenzee is ter ere van een dubbele bruiloft op 1 juli 1936', vertelt Ernst van der Vlist (1945) uit Sliedrecht. Het gaat om zijn ome Ties en ome Teus, herkenbaar aan de corsage op hun trouwpak. De familie komt uit Polsbroek, gemeente Lopik, in de provincie Utrecht. Het gezin van zijn opa en oma bestond uit zestien kinderen: twaalf jongens en vier meisjes. 'Van al deze kinderen is alleen mijn tante, tante Hil, nog in leven. Ze is op de foto het meisje, zittend de eerste van rechts, geheel in het wit. Inmiddels is ze 94 jaar en woont nog zelfstandig in Polsbroek. Ik heb elke zondagavond telefonisch contact met haar.'

De opa van Ernst van der Vlist had een winkel in manufacturen en kleding. 'Mijn vader – op de foto staande de vierde van links – en moeder en ons ge-

zin woonden voor bij de winkel. Nadat mijn vader de winkel in 1942 heeft overgenomen, zijn opa en oma in de woning achter de winkel gaan wonen. Zodat wij als kinderen – dankzij een binnendeur – veel bij hen over de vloer kwamen.' Op verjaardagen van opa en oma kwamen alle kinderen op visite. 'Allemaal zaten ze dan in de woonkamer en wij, als kleinkinderen, zaten op een rij in de keuken.'

Veel leden van deze familie zijn jong gestorven, verschillende aan kanker. 'Mijn vader is 79 jaar geworden en is in 1994 overleden. Ik heb mooie jeugdherinneringen aan deze tijd toen alles nog niet zo gehaast was als nu.'

► Wilt u ook uw dierbare foto delen? Mail dan naar achterop@nd.nl

LIMERICK

KEES DEN OUDEN

Kinderen praten over gezond eten

'Ja juf', zegt een kleuter in Heeten,
'k heb goed en verantwoord ontbeten.
Ik was er vroeg uit en at heel veel fruit.
Een appeltaart heb ik gegeten.'

BIJDRAGEN? achterop@nd.nl**IK & MIJN HUIS**bijdragen? achterop@nd.nl**TANTE IN WANHOOP**

Onze tante Nel uit Hoorn kwam weer eens een keer bij ons oppassen. Mijn broertje en ik waren nogal ondeugend. Meerdere malen dreigt tante weg te gaan als wij haar niet gehoorzamen. Op een gegeven moment trekt zij uit pure wanhoop haar jas aan. Kijkt de jongens boos aan en zegt zeer beslist: 'Tante gaat nu weg!' De voordeur klappt dicht; ik ren naar boven en door het raam roep ik heel hard: 'Tante, u bent uw koffer vergeten!'

advertentie

Wakker worden in... de boxspring van je dromen**Stel zelf je boxspring samen voor een vaste prijs!****Het werkt heel eenvoudig:**

- **Kies** een vlakke of elektrische boxspring met (split)topper en gestoffeerde matrassen, met keuze uit medium of stevige matrassen.
- **Kies** de afmeting van uw boxspring 140, 160 of 180 cm breed, 200 cm of 210 cm lang.
- **Kies** je hoofdbord
- **Kies** je stof of lederlook, 15 stof- en 7 lederlook-kleuren
- **Kies** je potenset, keuze uit 4 kleuren

Vlakke uitvoering | compleet €2498,-**NU €2058,-****Elektrische uitvoering | compleet €3998,-****NU €3498,-****Aanbieding 1**

Bij aankoop van een **Royal Dreams Silver boxspring** in vlakke uitvoering ontvangt u een 4-jaargetijden dekbed t.w.v. €199,- **GRATIS!**

Aanbieding 2

Bij aankoop van een **Royal Dreams Silver boxspring** in elektrische uitvoering ontvangt u een 4-jaargetijden dekbed t.w.v. €399,- **GRATIS!**

Royal Dreams is het huismerk van Bosma Bedden. Gerenommeerde fabrikanten produceren speciaal voor Bosma Bedden.

Bij ons ligt het al 50 jaar
nèt even anders!

GRATIS THUISBEZORGD
GRATIS MONTAGE
CBW-GARANTIE

2E PINKSTERDAG
OPEN 13.00-17.00 U.

TV VOORKEUR

NPO 1 ▶ VARA-BNN, 21.25-23.00 UUR

De Nationale Natuurquiz

Liveshow waarin de kijker zijn kennis van de Nederlandse natuur kan testen. Chris Zegers verkennt na vele zwerftochten over de wereld in een aantal reportages de mooiste natuur in ons eigen land. De avonturen van Chris vormen de inspiratie voor de vragen over planten, dieren én plekken, geïllustreerd met indrukwekkende natuurbeelden. Sophie Hilbrand legt de vragen voor aan de kijkers thuis en de bekende en onbekende natuur liefhebbers in de studio. Vragen die laten zien hoe essentieel de natuur voor mensen is.

NPO 2 ▶ KRO-NCRV, 22.25-00.25 UUR

2Doc: Zelfvoorzienend met behoud van comfort

Als het aan Matthieu Smakman (50) ligt, verrijst er binnen afzienbare tijd een woongemeenschap in het landelijke Purmer, waar de bewoners geheel autonoom in eigen behoeften voorzien. Smakman wil in contact komen met de natuur en z'n leven in balans brengen. Het huis met 36 kamers en het privévliegveld worden ingeruild voor zijn droom. Deze documentaire laat zien hoe tijdgeest, roeping en persoonlijke idealen in elkaar grijpen, en hoe met lef en tegenslag de ongewisse weg wordt ingeslagen om dit ideaal te bereiken.

NPO 2 ▶ VARA, 21.15-22.00 UUR

Zembla

Afgelopen maand zette PostNL een opmerkelijke stap: nieuwe pakketbezorgers krijgen een vast contract. Maar de honderden zzp'ers waar het bedrijf nu mee werkt, blijven dat werk gewoon als zelfstandige doen. Vorig jaar bood PostNL de zelfstandige pakketbezorgers nog een vast dienstverband aan. Maar weinigen maakten daar gebruik van. Wat zit daar achter? *Zembla* onderzoekt hoe het de stakende pakketbezorgers van toen is vergaan en hoe het 'duurzame bezorgmodel' van PostNL wordt ontvangen.

NPO 3 ▶ KRO-NCRV, 21.15-21.55 UUR

Onder de radar: Speciale Eenheden in actie

Documentaireserie achter de schermen bij de Dienst Speciale Interventies van politie en leger. Het arrestatieteam achtervolgt in deze aflevering een verdachte man die er in een gestolen BMW vandoorgaat.

TV VOORAF

PIET H. DE JONG nd.nl/media BEELD EO

Harinck reist Kuyper weer na

Opnieuw reist VU-historicus George Harinck Abraham Kuyper achterna. De voorman van het gereformeerde volksdeel trok in 1898 naar de Verenigde Staten om er zijn Stone-lezingen te houden en aan de universiteit van Princeton een eredoctoraat in ontvangst te nemen.

Harinck (foto) – met zijn onafscheidelijke hoed – trok vorig jaar, samen met documentairemakers Hans Hermans en Martin Maat, net als Kuyper om de Oude Wereldzee. Het leverde een mooie tv-serie op, die naar meer smaak te. Dat meer is er gekomen. Het eerste deel, van deze serie van vier, gaat wat minder over Kuyper en wat meer over het land dat zich voorbereidde op de presidentverkiezingen. Wel zijn de citaten die acteur Helmer Woudenberg in de rol van Kuyper voordraagt, raak gekozen en actueel. In deze aflevering komt Arnie Arnesen aan het woord. Zij is politiek analiste en geeft haar visie ten beste op een lokaal radiostation. Ze maakt zich zorgen over de onzin die de Republikeinse kandidaat Donald Trump uitkraamt, zonder dat de pers het aan de kaak stelt. De pers mist diepgang en is slecht geïnformeerd, zegt Arnesen. Dan komt Kuyper in beeld en klinkt het citaat uit zijn boekje *Varia Americana*: 'nog dwazer is de pers in de jacht op prikkeling van politieke hartstocht, ze leeft van sensatie'. De beelden van de Trump-bijeenkomst laten van dichtbij zien hoe

de populistische politicus te werk gaat. Over de macht van geld in relatie tot de politiek, waarschuwt de Kuyper al. 'Dat zulk een heerschappij een zeer ernstig gevaar vormt voor de publieke zaak, staat buiten kijf, pende hij meer dan eeuw geleden al neer. De idiotie van het wapenbezit en het vele misbruik in de VS leidt tot prachtige en hartverscheurende televisie. De moeder van de in 2012 doodgeschoten Jesse McCord doet haar aangrijpende verhaal. Het is gebeurd op de Sandy Hook school en kreeg bekendheid als de Newtown-schietpartij. Jaarlijks zijn er in het land dertigduizend vuurwapendoden te betreuren, waarvan twee derde zelfdodingen. Zittend op een besneeuwde begraafplaats verhaalt Harinck hoe Kuyper en zijn vrouw zelf een zootje verloren dat slechts negen jaar oud werd. Over hun verdriet schreef Kuyper een indringende meditatie.

Er zitten ook een paar typische Kuyper-dingetjes in, zoals zijn geïrriteerde brief aan de geliefden thuis in Den Haag. Ze beantwoorden de brieven niet die Kuyper aan de lopende band schreef. 'Doe dat niet, ik ben zo alleen.' De muziek die het Tony Overwater Ensemble voor deze tv-serie maakte, is weer schitterend. Het doet denken aan de filmmuziek van meester-gitarist Ry Cooder op zijn slide-gitaar.

▶▶ *Varia Americana* – In de voetsporen van Abraham Kuyper (1/4), EO-1KON, NPO 2, 20.25-21.15 uur.

NPO 1

07.30 NOS Journaal. 07.40 Goedemorgen Nederland. 08.00 NOS Journaal. 08.10 Goedemorgen Nederland. 08.30 NOS Journaal. 08.40 Goedemorgen Nederland. 09.00 NOS Journaal. 09.15 Nederland in beweging! 09.30 NOS Journaal. 09.40 MAX Geheugentrainer. 10.00 NOS Journaal. 10.15 NOS Journaal. 10.30 NOS Journaal. 10.40 NOS Journaal. 11.00 NOS Journaal. 11.15 NOS Journaal. 11.30 NOS Journaal. 11.40 NOS Journaal. 12.00 NOS Journaal. 12.20 NOS Journaal. 12.35 NOS Journaal. 13.00 NOS Journaal. 13.20 NOS Journaal. 13.35 NOS Journaal. 14.00 NOS Journaal. 14.15 NOS Journaal. 14.30 NOS Journaal. 14.40 NOS Journaal. 15.00 NOS Journaal. 15.25 Pauw. 16.20 Sterren.nl special. 17.00 NOS Journaal. 17.05 We zijn er bijna! 17.57 Politieke partijen

18.00 NOS Journaal. 18.15 EénVandaag. 18.45 NOS Sportjournaal. 19.00 De Wereld Draait Door. 20.00 NOS Journaal. 20.30 Zij houden Nederland in leven. 21.25 De Nationale Natuurquiz. 23.00 Pauw

00.00 NOS Journaal. 00.20 Pauw. 01.20 EénVandaag. 01.55 NOS Journaal.

NPO 2

07.34 NOS Journaal. 07.39 NOS Journaal. 07.44 NOS Journaal. 08.00 NOS Journaal met gebarentolk. 08.15 NOS Journaal. 08.30 NOS Journaal. 08.35 NOS Journaal. 08.40 NOS Journaal. 08.45 NOS Jeugdjournaal met gebarentolk. 09.00 NOS Journaal met gebarentolk. 09.15 De ochtendkus. 09.25 Brandpunt. 10.30 Metterdaad. 10.35 Bloemencorso Bollenstreek. 11.35 De Wereld Draait Door. 12.25 BinnensteBuiten. 12.57 Politieke partijen. 13.00 NOS Journaal. 13.11 NOS Sportjournaal. 13.20 NOS Journaal. 13.35 Blauw Bloed. 14.20 Kassa. 15.05 MAX Maakt Mogelijk. 15.25 De Tafel Van Taal. 16.00 NOS Journaal. 16.10 De Kennis van Nu. 16.35 Vroege Vogels. 17.00 NOS Journaal. 17.10 Natuur op 2: Hoe een luipaard leert vissen

18.10 Geloof en een hoop liefde. 18.50 BinnensteBuiten. 19.20 Omdat ik het zeg! 19.50 De Tafel Van Taal. 20.25 *Varia Americana* – In de voetsporen van Abraham Kuyper. 21.15 Zembla. 22.00 Nieuwsuur. 22.55 2Doc: Zelfvoorzienend met behoud van comfort

00.25 Ajax! Joden! Amsterdam!

NPO 3

09.57 Willem gaat plantjes water geven. 10.05 Teletubbies. 10.15 Mickey Mouse Clubhouse. 10.40 Sesamstraat: 10 voor... 10.50 Koekie kruimel films. 11.00 Koek & Ei Moestuin. 11.05 Angelina Ballerina. 11.20 Verhalen uit de schatkist. 11.30 Zootstraat 64. 11.40 De Smurfen. 11.55 Calimero. 12.05 Pieter Konijn. 12.20 Q Pootle 5. 12.30 Bob de Bouwer. 12.40 Pim & Pom. 12.45 Raad eens hoeveel ik van je hou. 13.00 Mike de ridder. 13.10 Babar en de belevenissen van Badou. 13.25 Peter Pan. 13.50 Mega Mindy. 14.15 Studio Snugger. 14.30 Bommestein XL. 15.25 Z@ppbios: De witte slang. 16.55 Freeks wilde wereld. 17.05 De BZT show

18.00 Beste vrienden quiz. 18.23 Het Klokhuis. 18.45 NOS-Jeugdjournaal. 18.55 SpangaS. 19.25 Kick! 19.55 60 jaar Songfestival. 20.30 Voor wie juichen we? 21.15 Onder de radar: Speciale Eenheden in actie. 21.55 Danny zoekt problemen. 22.30 Dark Net. 23.00 Valerio International. 23.40 De Wereld Draait Door

00.35 Voor wie juichen we?

▶▶ [kijk voor het complete programmaoverzicht op www.nos.nl](http://www.nos.nl) of op Teletekst pagina 200

VRT

12.35 Blokken. 13.00 Het Journaal. 13.25 Het Weer. 13.30 Iedereen Beroemd. 13.50 Thuis. 14.15 Wild Britain with Ray Mears. 14.40 Sporza: Ronde van Italië. 17.35 Buren..... 18.00 Het Journaal. 18.10 Het Weer. 18.15 Dagelijkse kost. 18.30 Blokken. 19.00 Het Journaal. 19.40 Iedereen Beroemd. 20.00 Joker+ en Lotto. 20.05 Het Weer. 20.10 Thuis. 20.35 Over eten. 21.25 Koppen. 22.00 Van Gils & gasten. 22.45 Het Journaal. 23.00 Perception. 23.41 Winst Joker+ / Lotto. 23.42 Keno. 23.43 Euromillions winstverdeling. 23.45 Het Weer. 23.50 Dagelijkse kost .. 00.05 Iedereen Beroemd.

ARD

11.35 Giraffe, Erdmännchen & Co. 12.00 Tagesschau. 12.15 ARD-Buffer. 13.00 ZDF-Mittagsmagazin. 14.00 Tagesschau. 14.10 Rote Rosen. 15.00 Tagesschau. 15.10 Sturm der Liebe. 16.00 Tagesschau. 16.10 Nashorn, Zebra & Co. 17.00 Tagesschau. 17.15 Brisant ... 18.00 Wer weiß denn sowas? 18.50 Hubert und Staller. 19.45 Wissen vor acht – Werkstatt. 19.50 Wetter vor acht. 19.55 Börse vor acht. 20.00 Tagesschau. 20.15 FilmMittwoch im Ersten: Einmal Hans mit scharfer Soße. 21.45 Plusminus. 22.15 Tagesthemen. 22.45 Maischberger

00.00 Nachtmagazin.

BBC 1

14.00 BBC News at One; Weather. 14.30 BBC Regional News and Weather. 14.45 Doctors. 15.15 The Code. 16.00 Escape to the Country. 16.45 Money for Nothing. 17.30 Put Your Money Where Your Mouth Is

BBC 2

09.30 Sign Zone: Great British Menu. 10.00 Victoria Derbyshire. 12.00 BBC Newsroom Live. 12.30 Daily Politics. 14.00 Pressure Pad. 14.45 My Life on a Plate. 15.30 The TV That Made Me. 16.00 Holiday of My Lifetime with Len Goodman. 16.45 Indian Ocean with Simon Reeve. 17.45 Great British Railway Journeys

GELOOF EN EEN HOOP LIEFDE Centraal staat de Schilderswijk in Den Haag. NPO 2, 18.10 uur

NGC

06.00 Highway Thru Hell. 06.45 Car S.O.S. 07.30 The Incredible Dr. Pol. 08.15 The Incredible Dr. Pol. 09.00 The Dog Whisperer. 09.45 Locked Up Abroad. 10.35 Mine Kings. 11.25 The Incredible Dr. Pol. 12.10 Highway Thru Hell: USA. 13.00 Nazi Underworld. 13.50 Apocalypse: WW II. 14.40 The Border. 15.35 America's Hardest Prisons. 16.30 Breakout. 17.25 Air Crash Investigation

RADIO VOORKEUR

NPO 3 ► NTR, 21.55-22.30 UUR

Danny zoekt problemen

Dorpen en steden in de grensstreken kennen helaas maar al te goed drugstoerisme van dichtbij. Zo ook het Twentse grensdorpje Glanerbrug. Iedere dag komen er veel junkies om hun dope te kopen. Glanerbrug is het zat, maar wat te doen? De dealers deinzen niet terug voor intimidatie. Danny Ghosen verblijft in Glanerbrug, trekt met buurtbewoners op en ondervraagt dealers en junkies.

GROOT NIEUWS RADIO ►
16.00-19.00 UUR

De Dag Van Vandaag

Sinds vorige week kun je een uur langer naar *De Dag Van Vandaag* luisteren, met Marien Korterkink als presentator. Het nieuwsprogramma heeft een aantal nieuwe rubrieken. Vandaag brengt Ronald Koops je op de hoogte van interessante verhalen uit tijdschriften.

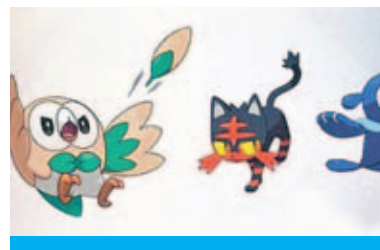
VIRAL

ERWIN VOGELAAR nd.nl/media BEELD NINTENDO

Strijd tussen gamers

Wat trekt de aandacht op sociale media? Vandaag: gameseries.

Er is een strijd gaande op Youtube tussen fans van twee populaire gameseries. Vlak achter elkaar werden er op het videoplatform trailers gepubliceerd van concurrerende schietspellen Call of Duty: Infinite Warfare en Battlefield 1.

mers een andere strijd plaats. Deze is veel schattiger. Er zijn weinig gameseries die zo veel succes hebben als Pokémon van Nintendo. De toegankelijke games worden door jong en oud gewaardeerd, dus wanneer er meer informatie beschikbaar is over een nieuw deel in de serie, ontploffen de sociale media.

Dinsdag was er groot nieuws voor de fans. Elke nieuwe Pokémon-game laat spelers kiezen uit drie Pokémon-zeventjes om mee te starten. Die ene Pokémon is de basis van de collectie aan wezens die in de game verder verzameld moeten worden. 'Got to catch them all!' is een bekende zin uit de Japanse televisie-, film- en vooral

gameserie. De nieuwe games heten Pokémon Sun en Pokémon Moon en de drie start-Pokémon-zeventjes zijn nu bekendgemaakt.

Dit moment was ook voor veel Nederlandse spelers belangrijk. Heel wat belangrijker dan of Douwe Bob doorgaat in de halve finale van het Eurovisie Songfestival, in welke stad Sinterklaas aankomt en of Ajax of PSV wint. Met het gekozen zeventje gaan ze, zodra de game uitkomt, ontelbare uren doorbrengen.

De spelers kunnen kiezen uit het vrolijk ogende uiltje Rowlet, de wat onverschillig kijkende kat Litten en clownske zeehond Popplio. Op Twitter barst de strijd los over de keuze van de start-Pokémon. Niet met afgunst naar andere spelers, maar enthousiast, met zelfgemaakte tekeningen.

Dat de game pas in november uitkomt, is dan moeilijk. Ik houd mij ondertussen wel bezig met een kleine muizenplaag thuis. Dat is ook net Pokémon: Got to catch them all!

RTL 4

12.05 The Bold and the Beautiful. 12.35 Teleshop 4: Dit is mijn toekomst. 12.50 RTL Boulevard. 13.45 RTL Late Night. 15.00 Met Open Armen. 16.00 RTL Nieuws. 16.05 Herman & Martijn: Op De Proef Gesteld. 17.05 Dr. Phil. 18.00 RTL Nieuws. 18.10 Uit Eigen Keuken. 18.15 Editie NL. 18.35 RTL Boulevard. 19.20 Uit Eigen Keuken. 19.30 RTL Nieuws. 19.50 Winnen Doe Je Bij... 19.55 RTL Weer. 20.00 Goede Tijden, Slechte Tijden. 20.30 Love Is In The Air. 21.30 Zolang Ik Leef. 22.30 RTL Late Night. 23.45 RTL Nieuws. 00.00 RTL Weer. 00.10 RTL Boulevard.

RTL 5

08.00 Teleshop 5: Tommy Teleshopping. 08.45 Teleshop 5: Dit is mijn toekomst. 09.00 Teleshop 5: Tommy Teleshopping. 09.50 Teleshop 5: Dit is mijn toekomst. 10.05 Teleshop 5: Tommy Teleshopping. 12.45 Teleshop 5: Dit is mijn toekomst. 14.00 Teleshop 5: Tommy Teleshopping. 16.00 Teleshop 5: Kortingsbrigade.nl. 16.30 Wie is de chef? 17.00 TopChef: De 12 provincies. 18.00 Gordon Ramsay: Oorlog in de keuken! 19.00 De vijftien vetste video's van vandaag. 19.30 Galileo. 20.30 Idols. 22.30 Galileo. 23.30 De vijftien vetste video's van vandaag. 00.00 Wie is de Sjaak?

MIJN HUIS IS HET MOOIST Vier mensen beoordelen elkaars huis en geven een cijfer. SBS 6, 21.30 UUR

FAMILY7

06.00 Opwekking Praise 2015. 06.30 Terug naar de toekomst. 07.00 Black Beauty. 07.30 Wijs Paleis. 08.00 Homecoming. 08.30 Gospel Truth. 09.00 Wijs. 09.30 Terug naar de toekomst. 10.00 Family7 live. 11.00 I24 News. 11.15 Psalm 23. 11.30 Black Beauty. 12.00 Another life. 12.25 TV 4 Dads. 12.55 In Touch. 13.55 Life's Story. 14.30 Wijs. 15.00 Terug naar de toekomst. 15.30 Family7 live. 16.30 Krummel. 17.00 TV One Life. 17.30 Youthbytes. 18.00 I24 News. 18.15 De 7 gemeenten en Patmos. 18.30 Another life. 19.00 Wijs. 19.30 Transparant. 20.00 Black Beauty. 20.30 Uitgelicht! 21.00 PUUR! Tv. 22.00 Joyce Meyer. 22.30 700 club Canada - Israël. 23.00 Uitgelicht! 23.30 Chip Ingram. 23.59 Wijs. 00.00 Wijs. 00.30 Transparant.

SBS 6

06.00 Loop: Hart van Nederland - Late editie. 07.10 The Doctors. 08.05 Tommy Teleshopping. 14.10 Little House on the Prairie. 15.10 Vtwonen zelf aan de slag. 16.10 De grote verbouwing. 17.05 Huizenjacht. 18.00 Hart van Nederland - Vroeg. 18.15 Shownieuws - Vroege editie. 18.30 MasterChef Holland. 19.30 Utopia. 20.00 Trauma centrum. 20.30 Mijn laatste keer. 21.30 Mijn Huis is het Mooist. 22.35 Loop: Hart van Nederland - Late editie. 22.55 Shownieuws - Late editie. 23.30 Piets weerbericht. 23.35 Gevangen in het buitenland. 00.35 Utopia. 01.05 RelaxTV.

RTL 7

08.35 B.O.Z.: Rox. 09.00 Royal Pains. 10.00 Apartment 23. 10.30 How I Met Your Mother. 11.00 Royal Pains. 12.00 Apartment 23. 12.30 How I Met Your Mother. 13.00 Everybody Loves Raymond. 13.30 Everybody Loves Raymond. 14.00 The King of Queens. 14.30 The King of Queens. 15.00 Flodder. 15.30 Flodder. 16.00 Flodder. 16.30 Everybody Loves Raymond. 17.00 Everybody Loves Raymond. 17.30 The King of Queens. 18.00 The King of Queens. 18.30 Cops. 19.00 Politie op je hielen. 19.30 Stop! Politie. 20.30 Thunderball. 23.15 Anchorman: Legend of Ron Burgundy. 01.15 Teleshop 7: Nachtlounge - Flirts.

REFORMATORISCHE OMROEP

09.00 Dagopening. 09.25 RO non-stop. 12.00 Aan Tafel. 14.00 RO non-stop. 18.00 RO non-stop kinderkoren. 19.00 RO kindertrein. 20.00 Inspe. 22.00 Dagsluiting. 22.15 RO non-stop. 00.00 RO non-stop. 02.00 RO non-stop anderstalig. 03.00 RO non-stop.

GROOT NIEUWS RADIO

06.00 De ochtend van Groot Nieuws Radio. 07.00 De nieuwe morgen. 09.00 Blessings. 10.00 Muziek aan het werk. 12.00 Sandwich. 14.00 Backstage. 16.00 De dag van vandaag. 18.00 Muziekavond. 19.00 Wens. 20.00 Muziekavond. 00.00 De nacht van Groot Nieuws Radio.

CANVAS

09.00 Lentebeelden. 12.30 Rolkant. 14.45 Villa Politica. 16.15 Rolkant. 19.10 Les champions d'Hitler. 20.00 Het Journaal. 20.05 Terzake. 20.30 De Afspraak. 21.05 Louis Theroux: Alcoholism. 22.05 De Ideale Wereld. 22.50 1992. 23.41 Canvaslus.

OPHEF IN DE REGIO

HARM BOSMA nd.nl/nederland BEELD TWITTER

STIEREN ONTSNAPPEN EN LOPEN TERNEUZEN IN

Het was maandavond even heel onrustig in Terneuzen. Twee losgebroke stieren maakten het verkeer in de stad flink onveilig, zo is te lezen op de website van PZC. De beesten hebben minstens twee auto's beschadigd. Ook raakte een persoon gewond toen die op de horens werd genomen. Het slachtoffer moest met een hoofd-wond naar het ziekenhuis. Na een uur lukte het een dierenarts om de stieren te verdoven.

BOER VERNOEMT KALFJE NAAR DE GRAAFSCHAP-SPELER

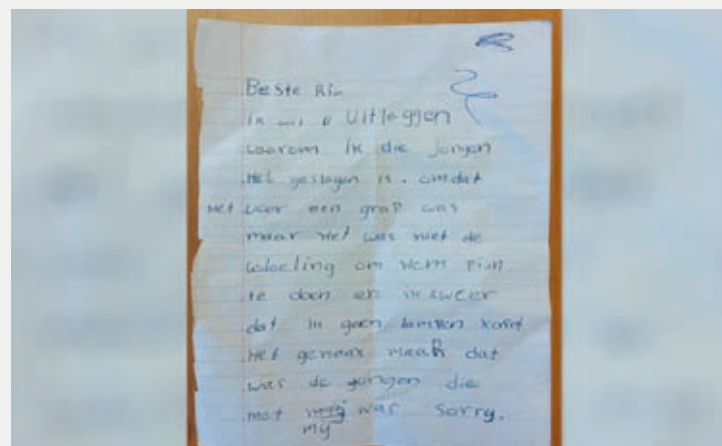
De titel van PSV houdt sommige mensen in Nederland nog altijd bezig. Zo meldde RTV Oost dinsdag dat Dalfsenaar Gerco Wenne-mars, de broer van oud-schaatser Erben, zijn pasgeboren kalfje naar De Graafschap-voetballer Bryan Smeets heeft vernoemd. Smeets is de man die zondag scoorde tegen Ajax en de club zodoende van de landstitel afhiel. Volgens Wenne-mars was een ander lid van de familie minder blij met de naam: 'Mijn zoontje is voor Ajax en kon de grap niet zo waarderen.'

EXCUSBRIEF VAN JONGEN NA 'SLECHTE' GRAP

In Amsterdam heeft een tiener zich van zijn wijze kant laten zien, aldus RTV Noord-Holland. Hij kreeg berouw na een gevecht en betuigde via een brief (foto) aan een wijkagent spijt van zijn daad. De jongen had iemand geslagen en schrijft in de brief dat hij diegene voor de grap sloeg. Het was nooit zijn bedoeling om de jongen pijn te doen. Wijkagent Tjako Drenth uit Amsterdam is trots: 'Prachtuitleg van kind aan wijk-agent. Goed contact met jeugd is het halve werk.'

KINDERDAGVERBLIJF ONTRUIMD NA GASLEK

In het Limburgse Arcen is dinsdagochtend een kinderdagverblijf ontruimd vanwege een gaslek. Het gaslek was ontstaan door wegwerkzaamheden. De kinderen en het personeel werden in veiligheid gebracht. Dat meldt L1. Op verzoek van de brandweer is de leiding met alle kinderen een rondje door het dorp gaan wandelen. Nadat het gaslek gedicht was, konden iedereen weer terug naar het kinderdagverblijf.

'Sorry, het was niet de bedoeling', schreef een jeugdige Amsterdammer in een excuusbrief aan een wijkagent.

NL

REDACTIE ND

Nieuwe website AD

► ROTTERDAM

Het Algemeen Dagblad heeft sinds dinsdag een nieuwe website. Nu is de site nog in bètaversie, maar vanaf 1 juni gaat het bestaande AD.nl definitief uit de lucht. Vanaf dan worden ook de apps voor iOS en Android vernieuwd. 'Het nieuwe AD.nl sluit beter aan bij de wensen van de lezer en geeft de redactie de mogelijkheid om extra urgentie uit te stralen wanneer de situatie daar om vraagt', zegt chef online Dennis van Luling. De website heeft een nieuwe vormgeving, en er is ook een aantal nieuwe functies. Zo zijn tijdens het EK de wedstrijden live te volgen via de website. Niet alles komt terug op de nieuwe site. Lezers kunnen bijvoorbeeld niet meer 'emostemmen' zoals voorheen. <

NL

REDACTIE ND

BBC vreest te veel invloed van overheid

► LONDEN

De BBC is bang dat de onafhankelijkheid van de publieke omroep in gevaar komt, als de overheid meer invloed krijgt op samenstelling van de raad van bestuur. Volgens *The Guardian* komt de regering donderdag met een voorstel om zeven van de dertien leden te mogen aanstellen. Daarmee zou een einde komen aan het historische zelfbestuur van de BBC. In combinatie met andere verwachte maatregelen vrezen BBC-medewerkers dat de overheid te veel invloed krijgt op een omroep die politiek onafhankelijk moet zijn. Critici spreken zelfs al van een 'staatsomroep'. <

kids quiz DE WINNAARS OVER NIEUWS

Levi Lokhorst (10), won de Kidsquiz. Daarom mocht hij dinsdag een dagje hoofdredacteur zijn en vier vrienden meemen naar de redactie. Een hoofdredacteur verdeelt de taken, ontdekte Levi. Hij stuurde zijn vrienden Thijmen de Zwarte en Jochem Vermaat op pad voor een interview met kindercorrespondent Tako Rietveld. Ook wees hij Ruben van den Belt als internetredacteur aan en Jesse van Pijkeren als vormgever. Wanneer vinden kinderen het leuk om een krant te lezen? En wat is nieuws voor kinderen? Daarover hebben de winnaars nagedacht en hun gedachten op papier gezet.

Jesse van Pijkeren, 10 jaar

Kinderen willen wel weten wat er in de wereld gebeurt. Bijvoorbeeld dat er een aanslag was. Stel je voor dat er een aanslag is geweest en wij weten daar niets van! Dat zou raar zijn. Maar als volwassenen iets in de krant schrijven, vind ik het belangrijk dat ze ook dingen opschrijven die kinderen leuk vinden. En er moeten ook mopjes in de krant staan. Sommige kinderen vinden lezen niet leuk. Daarom moeten er plaatjes in de krant staan die kinderen leuk vinden. Dan lezen ze de krant ook eerder.

JESSE - VORMGEVER

Ruben van den Belt, 10 jaar

Ik vind het belangrijk om leuke foto's in de krant te kunnen zien. Als er leuke foto's in de krant staan, gaan kinderen de krant vaker lezen. Als er geen moeilijke woorden in de krant staan, kunnen kinderen het makkelijker begrijpen. Het is leuk voor kinderen als er puzzels in de krant staan. Het is ook belangrijk voor kinderen dat ze weten wat er allemaal gebeurt in de wereld. Ze wonen in de wereld. Dus moeten ze ook weten wat er speelt.

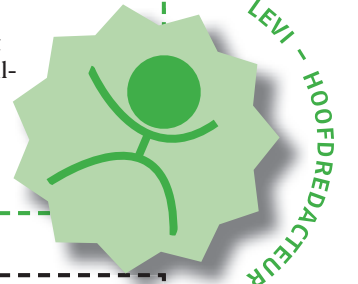

RUBEN - INTERNETREDACTEUR

Levi Lokhorst, 10 jaar

Nieuws, dat zijn belangrijke dingen. Die willen kinderen ook weten. Nieuws voor kinderen is nieuws dat grote mensen niet hoeven te weten. Bijvoorbeeld een kidsquiz. Dat is leuk voor kinderen, maar misschien niet voor volwassenen. Kinderen willen nieuws niet lezen in letters maar in plaatjes. Dat vinden ze veel leuker. Daar moeten hoofdredacteurs op letten als ze een krant maken.

LEVI - HOOFDREDACTEUR

Thijmen de Zwarte, 9 jaar

Als journalisten een krant maken, moeten ze aan kinderen denken. Ze moeten bijvoorbeeld niet te kleine letters gebruiken. Die kunnen kinderen niet goed lezen. Ze moeten ook geen moeilijke woorden gebruiken. Wij zitten nog niet heel lang op school en dus weten we nog niet alle woorden. Er moeten ook meer grappen in de krant. Anders wordt het saai. En elke dag een kidsquizvraag in de krant is ook een goed idee en een strip voor kinderen. Ik vind het fijn als er grote plaatjes in de krant staan. Dan ga ik eerder in de krant kijken. Ik vind het ook leuk als er meer stukjes in de krant staan die over kinderen gaan. Over kinderen die sporten bijvoorbeeld, bij een sportvereniging.

THIJMEN - JOURNALIST

Jochem Vermaat, 10 jaar

Ik vind het lastig dat er kleine letters in de krant staan. Dan kan ik het niet goed lezen. Ik vind het fijner als er gewoon plaatjes in de krant staan en niet zo veel letters. Bij een plaatje kun je veel duidelijker zien waar het over gaat. Dan snap ik het beter. Kinderen vinden het ook leuk om te sporten, net als grote mensen. Als kinderen in de krant lezen over sporten gaan ze het zelf ook veel doen. Dan blijf je gezond. Ik vind het ook heel leuk als er meer grappen komen in de krant. Bijvoorbeeld moppen. Want dan kan je meer lachen. En lachen is gezond.

JOCHEM - JOURNALIST

NL

REINY DE FIJTER nd.nl/media

Een hoofdredacteur? Die verdeelt de taken een beetje.

...Een hoofdredactioneel commentaar schrijven, doe je niet zomaar ontdekte Levi Lokhorst (10 jaar) dinsdag.

...De winnaar van de kidsquiz was een dagje de baas op de redactie van het Nederlands Dagblad.

► BARNEVELD

Levi wist het direct. Zijn hoofdredactioneel commentaar moest gaan over

het bloeddorstige staatshoofd Rodrigo Duterte die president van de Filipijnen lijkt te worden. Zijn oog was gevallen op een nieuwsbericht hierover op pagina 8 van de editie van 10 mei. Tijdens de ochtendvergadering die Levi samen met vier vrienden – Jesse, Jochem, Thijmen en Ruben – bijwoonde, wees eindredacteur Cees Dorland hem nog voorzichtig op andere mogelijkheden. Zoals armoede onder kinderen in Nederland naar

aanleiding van een bericht met cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek hierover? Nee, Levi wilde het bloeddorstige staatshoofd. En tja, als hoofdredacteur ben je de baas. Zo kwam Rodrigo Duterte (71) op de hoofdredactionele snijtafel van Levi te liggen. 'De Filipijnen vind ik belangrijk', zegt hij. 'Er zijn dingen die je niet over je kant kan laten gaan.' Cees Dorland kon niet meer dan knikken en dat gold ook voor Jan van

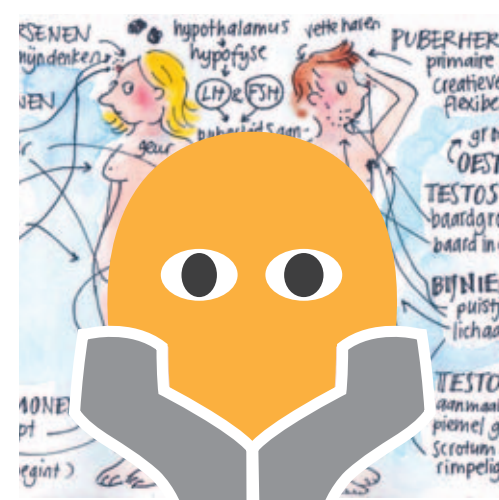
Bentham, de door de wol geverfde buitenlandcommentator van het *Nederlands Dagblad* die Levi gisteren bijstond bij de formulering van zijn gedachten. 'Hij hielp me met goede zinnen maken', zegt Levi over Jan van Bentham. 'Ik moest natuurlijk goed snappen waar het over ging. Toen moest ik nog opschrijven wat ik ervan vond. Dat is wel gelukt (pagina 3). Ik zou het wel vaker willen doen. Maar dan zou Jan me wel steeds

moeten helpen.' Een hoofdredacteur verdeelt de taken op de redactie een beetje, denkt Levi. Vooraf was hij wel wat zenuwachtig. Hoofdredacteur zijn is niet niks. Zijn broer Nathan deed al vier keer mee met de quiz maar won nooit. Daarom mocht hij dinsdag wel mee om te kijken naar de verrichtingen van zijn broertje. Hij werkte zelfs aan een artikel over een vijftienjarige Canadees die een-
Mayastad heeft ontdekt. <

DE AUTOCOLLECTIE VAN WILLEM PIETER VAN DEN BERG

Vastigheid met een 240

► PAGINA 6

Het puberlichaam

Een nieuwe serie over het leven van pubers.

► PAGINA 8

Geld cadeau doen

Een creatief portemonneetje maken van een oud melkpak.

► PAGINA 12

jong

Hello Ruby

Een verhalenboek over programmeren.

► PAGINA 15

LIFESTYLE

GADGET

MARIEKE WESTERTEP BEELD ND

STOEPRANDEN

Het spelletje stoepranden is en blijft leuk, vooral 's avonds als de kinderen na het eten nog even naar buiten gaan. Helaas kan het niet overal. De straat is te druk, de stoepranden ontbreken of er staan auto's voor. Ramon de Roij bedacht daarom de Kerby, een kunststof stoeprand die overal te plaatsen is. 'Zo kunnen we kinderen motiveren om buiten te spelen', licht de uitvinder toe. De Kerby heeft een dikke opstaande rand met daarachter een lager deel waar het kind op moet staan zodat de stoeprand blijft liggen. Dat kan op zowel het strand, de straat als een grasveld. Een Kerby heeft een hoogstaande kwaliteit. 'De Kerby is bedoeld voor gebruik op scholen en dus onverwoestbaar gemaakt', legt De Roij uit. Volgend jaar wil hij een Nederlands Kampioenschap Stoepranden organiseren.

Kerby

€ 65,00

▶▶ www.novasports.nl

OM HET LIJF

NIEK STAM BEELD NIEK STAM

Avontuurlijke outfit voor couchsurfer

NAAM: Thomas Govaers (22), student
DRAAGT VANDAAG: Allstars, halflange jeans, T-shirt en rieten hoed.

'Dit is mijn avonturiersoutfit, want ik voelde me avontuurlijk vanmorgen. Een paar jaar geleden heb ik in deze outfit een paar dagen rondgezworven als couchsurfer, en die toffe herinnering blijft er dan nog omheen hangen. Het T-shirt en de broek zijn van H&M, en de Allstars zijn m'n favoriet.

Ik hou gewoon van experimenteren: twee weken geleden had ik nog een krulsnor, en soms maak ik een knotje van m'n haar, dat ziet er ook wel fancy uit. Mijn andere stijl is overhemden en een colbert, met jeans, best netjes eigenlijk. Daar staat die hoed trouwens ook wel bij.

De hoed roept veel reacties op van mensen – en dat vind ik niet erg. Ik hou van verhalen vertellen en daar helpt zo'n accessoire bij. Ik heb hem vorige zomer gekocht, en niet meer afgezet tot de winter – ik kon ook niet wachten tot het weer lente werd. Hij kostte 30 euro bij Bever Sport, maar ik had het er voor over. Voor de rest heb ik niet echt een idee wat ik aan kleding uitgeef. Mischien dertig euro per maand?' ■

MARKTPLAATS

HARM BOSMA BEELD MARKTPLAATS

WAT: Duitse riemgesp

PRIJS: € 50

BIJZONDERHEDEN:

Landmacht, 100 procent origineel, voor de verzamelaar

KOPEN? Hier staat de advertentie: <http://link.marktplaats.nl/m1045761397>

Op Marktplaats wachten miljoenen tweedehandsspullen op een nieuwe eigenaar. Vandaag een Duitse riemgesp uit de Eerste Wereldoorlog van Michaël Victor (43) uit het Belgische Ninove.

Fascinatie voor materiaal uit de oorlog

Dat is een behoorlijk oud object. Hoe komt u hieraan?

'Deze riemgesp heb ik zo'n vijftien jaar geleden gekocht. Ik heb een fascinatie voor materialen uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Ik ben er nu al zo'n twintig jaar mee bezig en heb inmiddels meer dan vierduizend voorwerpen.'

Waar komt deze fascinatie voor de oorlog vandaan?

'Dat komt eigenlijk door mijn grootvader, die zelf trouwens nog meestreed in de Tweede Wereldoorlog. Hij woonde in de streek van Ieper en speelde als kind na de Eerste Wereldoorlog vaak soldaatje met achtergelaten materiaal. Dat was voor mij allemaal reuzeplezant. Als kind kwam ik daar vroeger veel. Met mijn fiets ging ik in de buurt rondstruinen en vaak kwam ik met een goed gevulde doos objecten thuis. De streek ligt nog steeds bezaaid met helmen, kogels en geweren.'

Bij Ieper denken we al snel aan de Eerste Wereldoorlog. Wat is daar precies gebeurd?

'In Ieper werden tijdens de Eerste Wereldoorlog drie grote slagen geleverd. De Duitsers hebben in die jaren vier jaar lang geprobeerd de stad in te nemen, maar het is ze niet gelukt. Tussen 1914 en 1918 zijn er ongeveer een half miljoen mensen gesneuveld.'

In Nederland herdachten we vorige week oorlogsslachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog. Heeft België ook zo'n soort dag?

'11 november is voor de Belgen een officiële herdenkingsdag. Dat is de datum waarop in 1918 een wapenstilstand werd afgekondigd in de Eerste Wereldoorlog. Het is goed dat er zo'n herdenkingsdag is. Daar moeten we nooit mee stoppen.'

IN GESPREK MET PAUL VAN DER NIET

MARTHA AALBERS BEELD JACO KLAMER

'Twijfel is geen nederlaag'

Van zijn werk wordt hij gelukkig. Paul van der Niet (42), theoloog en filmwetenschapper, is een van de directeuren van NEEMA/Vuurbaak. Dit bedrijf geeft mediaproducten uit (muziek, films, magazines, boeken). 'De glossy Jezus was geweldig om te maken.' Hoe denkt Van der Niet over gezondheid, geloof, geld en geluk?

GEZONDHEID

'Ik houd wel van sporten, en dan vooral van teamsporten zoals voetbal en volleybal. Ik voetbal regelmatig met een groep vluchtelingen. Ik geniet ervan om met hen te voetballen; al die verschillende culturen die met elkaar op het veld in botsing komen. Ik heb een hekel aan sporten die je alleen doet zoals hardlopen, fitnessen of fietsen; het gaat mij om het samen doen in een team. Onze oudste is vegetarisch, daar zijn wij als gezin ook deels aan gaan meedoen. Als we vlees eten, wil ik wel weten hoe het is behandeld voordat het vlees werd. In groenten zie ik het mirakel van de schepping; dat dit zomaar uit de grond komt om ons te voeden. Ik ontspan me door films te kijken en ik volg sport, vooral Amerikaanse sporten. Ik ben een supporter van de San Antonio Spurs, een basketbalteam uit Texas.'

GELOOF

'Het geloof is de diepste drijfveer in mijn leven. Ik ben met geloof in God opgegroeid en probeer dagelijks meer van Hem te weten te komen. Dat doe ik door te lezen, te praten en actief te zijn in mijn kerkelijke gemeente, een 'lichte' Bondsgemeente. Ik maak deel uit van de jeugddienstcommissie. Daar mag je lekker out of the box denken; soms moet je nieuwe vormen vinden om met jongeren over God te praten. Ik ken zeker wel twijfel. Toen ik nog studeerde, raakte ik daarvan in paniek, maar nu merk ik dat ik twijfel kan toelaten. Twijfel is niets anders dan eerlijke vragen stellen, en het gaat ook weer voorbij. God is wel de zin en het doel van mijn leven. Twijfel is geen nederlaag, maar kans om te groeien.'

GELD

'Ik heb heel veel uitgegeven aan films en muziek, maar door diensten als Spotify en Netflix is dat nu minder. Ik ben wel van de gadgets; ik ben een Apple-gebruiker en als er iets nieuws uitkomt, dan moet ik het hebben, zoals het Apple-horloge. Het helpt me, samen met mijn smartphone, om structuur te houden in mijn leven. Verder vind ik het leuk om uit eten te gaan met mijn broers en zussen of met mijn gezin. Ik merk wel dat de status van spullen steeds minder belangrijk wordt. In de tijd dat ik voor de publieke omroep werkte, was ik bij elke carrièrestap bezig met het huis of de auto die daarbij paste. Ik heb geleerd dat dit volstrekt onbelangrijk is.'

GELUK

'Geluk is voor mij verbinding, vriendschap; dat begint thuis met vrouw en kinderen. Ik heb een aantal mooie vriendschappen die al heel lang meegaan. Het zijn mensen bij wie ik me helemaal thuisvoel, en waar ik mijzelf kan zijn; dat zorgt vanzelf voor geluk. Ik word ook gelukkig van mijn werk. De glossy Jezus was geweldig om te maken; over het onderwerp dat me het meest dierbaar is. Deze glossy heeft heel veel deuren geopend voor ons als bedrijf. We werkten samen met vooral andersdenkenden die toch met respect omgingen met zo'n teer onderwerp. Ik ben verslaafd geraakt aan die uitdaging; hoe kunnen we een dialoog aangaan met de hele samenleving vanuit onze overtuiging. Ongelukkig word ik van ruzie in vriendschappen; die wil ik zo snel mogelijk weer opruimen.'

►► P.S.: Wat niet veel mensen van mij weten is dat ik stiekem wel elke middag een dutje wil doen als er niemand thuis is. Ik ga veel te laat naar bed.

CONSUMENT

NEEL FRENS

Juffrouw

Mijn oma kocht haar eerste trouwring toen ze 35 jaar weduwe was. Ze had net haar intrek genomen in een bejaardenapartement en medebewoners – met een blik op haar ringloze handen – spraken haar aan met juffrouw. Dat liet mijn oma, toen zo'n 85 jaar oud, niet op zich zitten. Zij was een mevrouw. Ze maakte alsnog de gang naar een juwelier, iets wat ze zich in de tijd van haar huwelijk niet kon veroorloven. Was je vroeger ongetrouwd, dan bleef je je hele leven juffrouw. Dat kon een geuzennaam zijn, maar vaker zat er een zurig smaakje aan, waar je als ongetrouwde vrouw maar mee te leven had. Ook was er het standsverschil op het platteland, niet eens zo lang geleden. Was je van een lagere stand, dan bleef je juffrouw, ook al was je mevrouw. Mevrouwen waren echtgenotes van dominees en dokters. Ik hoorde onlangs nog iemand praten over 'de oude juffrouw Pieterse'. Toen ik opmerkte dat deze dame toch een man had, klonk het weerwoord dat juffrouw Pieterse een arbeidervrouw was. In de eenentwintigste eeuw notabene. De enige juffrouwen die ik ken, en die ook zo genoemd willen worden, werken op basisscholen, al zijn die juffrouwen vaak getrouwd en dus strikt genomen mevrouwen.

Elke vrouw vreesst het moment waarop jongeren haar gaan aanspreken met mevrouw. Het trof mij in ieder geval onaangenaam. Was ik niet meer die jonge meid, die griet? Dan blijf ik liever een juffrouw. 'Zeg juffie, waar gaat dat heen?' hoor ik de conciërge van de middelbare school nog roepen, toen ik een inderdaad verboden ruimte wilde betreden. Juffrouwen zijn astrante tantes, ook wel 'een meubel' of 'een portret' genoemd. Meisje Frens had vaak zo'n blik in haar ogen, toen ze nog heel klein was. Trouwens nog weleens. Die blik van hoe krijg ik mijn zin, zonder dat moeder dit in de gaten heeft, waar ik stiekem altijd voor smolt, al moest ik omwille van de opvoeding vaak nee verkopen. Dan moest ik haar gewoon even juffrouw Frens noemen. 'Nee juffrouw Frens; dat gaat helaas niet door!' Mijn oma was eigenlijk ook meer een juffrouw dan een mevrouw. Een sterke, gelovige vrouw die in haar eentje, als jonge weduwe, de Tweede Wereldoorlog meemaakte en haar kinderen grootbracht. Maar wel had ze altijd die blik in haar ogen, die blik van humor en ondeugd; het was die kwaliteit die haar op haar vijftachtigste bij een juwelier bracht om nog een trouwring te gaan kopen.

Een speeltuin waarin je als volwassene niet meer alleen vanaf een bankje hoeft toe te kijken.

ROSANNE DE BOER BEELD ROSANNE DE BOER

Slinger, klim en

In parken, bossen of bij strandjes, overal verschijnen speeltuinen met fitnessapparaten voor volwassenen. Gemeentes geven daar vaak veel geld aan uit. Maar durven volwassenen wel buiten te spelen? Of vinden ze trainen in de sportschool veiliger?

Darwin Witman uit Nijmegen.

Jongeren komen aangereden op scooters en fietsen. Ze zijn gekleed in trainingsbroeken en lopen naar de speeltuin ter waarde van 10.000 euro die speciaal door hen is uitgezocht en hier geplaatst naast speeltoestellen voor kinderen. 'Door blessures kon ik niet meer voetballen. Toen begon ik met krachttraining aan rekjes in speeltuinen', vertelt initiatiefnemer Darwin Witman (25) uit Nijmegen. Sommige mensen lachten hem uit. Maar anderen deden mee. 'Omdat de rekjes niet geschikt zijn voor zware krachttraining gingen we met jongeren centrum De Sprok en de gemeente in overleg. We konden 10.000 euro vrijspelen voor een street work out park. De gemeente gaf dat geld omdat we jongeren van de straat houden en hen motiveren om te sporten.' Door handtekeningen op te halen, bewezen ze dat er genoeg animo is voor zo'n park en de buurt niet bang is voor overlast. 'Nu is het hier vaak zo druk dat je in de rij staat voor een plekje aan de stangen. We zijn al aan uitbreiding toe.' Niet alleen jongeren komen er, maar ook kinderen en ouderen. Zijn zus Igraine geeft er bijvoorbeeld bootcamp aan vrouwen van middelbare leeftijd die graag buiten sporten. 'Naar de sportschool ga ik niet graag. Buiten trainen is fijner en goedkoper. Lekker in de frisse buitenlucht, zonnetje erbij. Zo word je ook een beetje bruin', zegt Witman glimlachend. 'We komen hier bijna elke dag na het werk. We trainen met ons eigen lichaamsgewicht. Voor deze eeuwenoude Spartaanse sport die calisthenics heet, gebruiken we geen machines zoals in de sportschool. Wij zijn zelf de machine.' Als ze zwaaien rond de stangen en hangen aan één arm, doen ze denken aan turners. Sommige van deze bewegingen misstaan Epke Zonderland niet.

gratis

In Emmen is Annet Hoesen (51) bezig een geschikte plek te vinden voor een speeltuin voor volwassenen en kinderen. 'Ik vind het fantastisch als het een ontmoetingsplek voor jong en oud wordt. Kinderen zitten tegenwoordig veel

achter internet. Ook hun (groot)ouders werken bijna allemaal binnen achter een bureau. Ga samen buiten spelen. In een tijd dat we meer op onze gezondheid en weerstand moeten letten, een tijd dat ziektekosten (deels) zelf betaald worden, kun je buiten gratis sporten.' Op veel plekken in het land is er door sportinstellingen of gemeentes al zo'n gratis speeltuin gerealiseerd. In Arnhem zit er bijvoorbeeld een bij sportcentrum Papendal en een bij de Rijkerswoerdse Plassen. Om er te trainen hoef je niet zoals in sportscholen een abonnement te nemen. 'Dat het gratis is, is drempelverlagend. Maar of volwassenen buiten durven spelen zoals in hun kindertijd? Ik geef zelf al jaren fitnessstraining. Bij bootcamp gebruik ik de toestellen in speeltuinen en in een buitensportpark in Emmen dat aan vernieuwing toe is. Tijdens mijn training durven mensen wel de speeltuin in te gaan.' Of ze het in hun eentje ook doen, weet ze niet. 'Maar het waren jaren geleden deelnemers van mijn in-door fitnessgroep die vroegen: kunnen we naar

zwaai je fit in de speeltuin

De speeltuin voor volwassenen in Nijmegen. Door handtekeningen op te halen, bewezen jongvolwassenen dat er genoeg animo is voor zo'n park.

buiten? Als je in de frisse lucht traint, raak je niet oververhit. Door hen heb ik het genot van het buiten sporten ontdekt. Mijn missie als trainer is dat mensen het sportplezier hervinden. Als voorbijgangers zien dat we genieten, werkt dat aanstekelijk. Soms melden zich mensen bij mij die nog nooit gesport hebben. Dan zie je wat te weinig beweging met je lichaam doet. Het is zo simpel: ga met je kinderen mee naar de speeltuin.'

vrouwen

Niet iedereen geeft de voorkeur aan buiten sporten. 'Ik bezoek liever de sportschool', vertelt Edgar van de Graaf uit Nijmegen. 'Ik zie mezelf niet en plein public in het park trainen. Ik kies voor de beslotenheid; geef mij maar een sportschool met muren.' Het valt trainer Dennis Polman uit Elst op dat het merendeel van de mensen die meedoet aan zijn lessen vrouw is. 'Vrouwen trekken elkaar de drempel over, regelmatig omdat ze samen willen afvallen.

Mannen sporten meer individueel. Zij kijken ook graag in de spiegels van de fitnesshal om hun spierbundels te bewonderen.' Polman geeft ook een zware krachttraining met attributen in het Nijmeegse Goffertpark

Lekker buiten, zonnetje erbij. Zo word je ook een beetje bruin.

waaraan evenveel heren als dames meedoen. Voor de les begint, rijdt hij zijn mobiele fitnessstudio het park in. Hij maakt er touwen aan vast, legt er gewichten en tractorbanden bij. De deelnemers doen deze intensieve ochtendtraining voor ze naar hun werk gaan. 'Ik ben financieel adviseur bij de Rabobank', vertelt Noortje Corstjens. 'Als het regent of koud is, moet ik

even een drempel over. Maar ik sla zelden een training over. Soms doe ik in mijn eentje pull-ups en andere krachtoefeningen bij speeltoestellen. Maar buiten sporten voelt met deze mensen om me heen fijner.' Marja de Haardt begon in 2015. 'Na een eerste proefles dacht ik: dit hou ik nooit vol. Maar door de intervaltraining lukt het. En dat contact met de buitenwereld terwijl je sport, vind ik heerlijk.' Polman: 'Met deze mobiele fitnesskooi breng ik de sportschool letterlijk in het park. Als het regent, trainen we harder om op temperatuur te blijven. De warming-up is afgestemd op ieders persoonlijke doelen en mogelijkheden. We werken met gewichten en sluiten af met een parcours met spieroefeningen die vroeger onderdeel waren van het dagelijks leven. Denk aan: houthakken, zware vrachten trekken of voortduwen. Veel mensen hebben tegenwoordig last van de rug en zitten urenlang gebogen over hun iPhone. Als je oud wilt worden met een sterk en gezond lichaam moet je daarvoor trainen.'

meer vraag

Dennis Scherpen, leverancier van sport- en speeltoestellen, merkt dat de vraag naar zijn producten sterk toeneemt. 'Ik startte in juli 2015 in Papendal met Street Workout Nederland en zie een sterke groei van het aantal projecten. Ik ben betrokken bij de aanleg van een park in Emmen. Wat je als kind doet, mag je nu als volwassene weer oppakken: in de rekstokken hangen. Ik ben blij dat speeltuinen voor volwassenen steeds gewoner worden in het straatbeeld.'

drie avonden

Havoscholieren Mick Hasselton en Pim Maas ontdekten calisthenics doordat er in juli een speeltuin voor alle leeftijden bij de Rijkerswoerdse Plassen (bij Arnhem) werd geplaatst. 'We wonen hier vlakbij en gingen het eens proberen. Vooral de ringen vonden we leuk. Nu sporten we hier drie avonden in de week, in de winter bij het licht van de lantaarn', legt Maas uit. 'Wij zijn niet de enigen die de toestellen hebben ontdekt. Er trainen hier mannen van veertig en na schooltijd komen er kinderen spelen.'

Hij geeft les aan achttienjarige jongens en vrouwen van zestig. Irma Francissen (51) uit Bemmel wilde afvallen. Ze verloor in korte tijd 16 kilo. 'Toen ze bij mij begon, had ze weinig zelfvertrouwen. Nu eet ze gezond, sport keihard en heeft een gezond en sterk lichaam.' Ze doet zelfs mee aan survival competities van 13 kilometer met obstakels. Francissen: 'Mijn eerste proefles was op een hete julidag. Ik kon alleen een push-up vanaf de knieën doen. Ik zag afgetrainde lichamen en mensen met overgewicht. Iedereen stimuleerde elkaar. De groep maakte dat ik het steeds leuker begon te vinden. Nu doe ik makkelijk dertig push-ups.'

vrouwen

Francissen moest wel wennen aan buiten trainen. 'In de sportschool ben je beschermd. Als je buiten sport, krijg je commentaar. Dat is meestal positief. Als ze zien dat je met zware gewichten traint, zeggen ze: "Zet 'm op!"' Mijn figuur is veranderd. Polman is een trainer die veel persoonlijke aandacht geeft. 'Jij boetseert mij als klei', zei ik laatst tegen hem. Soms trainen we in een speeltuin. In mijn eentje durf ik daar ook heen, maar als er kinderen spelen, hoor ik daar niet. Dan is het hun plek.' Buiten trainen, stimuleert het groepsgevoel, vindt ze. 'Als je samen ijsregen trotseert, ontwikkelen zich vanzelf vriendschapsbanden. Dat is een verschil met de sportschool waarin het contact zich vaak beperkt tot 'hoi' zeggen. En als ik iets overwin in de sport, merk ik dat ik ook op het werk beter functioneer. Mijn collega's zeiden laatst: "Nu sta je echt. Je gaat ervoor".' ■

AUTO

AUTOMARKT

SJIRK KUIJPER BEELD ND

Wat een auto over je verklikt

Wie zich ook in de verdere toekomst nog een beetje discreet en onbespied wil kunnen verplaatsen, moet nog binnen twee jaar een verse auto kopen en daar dan heel zuinig op zijn. Want vanaf april 2018 wordt in iedere nieuwe auto een permanent actieve locatieverklapper gemonteerd, die nog veel méér kan en doet bovendien.

KITT, de kunstmatig intelligente auto toen dat nog sciencefiction was.

De BMW i3: heel klimaatvriendelijk, maar ook erg indiscreet.

Vanaf 2018: uw auto belt zelf de meldkamer en zegt waar u bent.

Het alternatief voor wie aan privacy hechten: een klassiekertje.

Een paard kent zijn ruiter: Jolly Jumper voelt aan de manier waarop Lucky Luke op z'n rug springt, of zijn baas gestrest of relaxed is. Jumpers automobiele equivalent heette KITT: een kunstmatig intelligente Pontiac Firebird Trans-Am (model 1984) die zijn eigenaar Michael *Knightrider* bij nadering met knipperende lichten begroette en soms wat nukkelig met hem communiceerde.

De gevoeligheid van Jolly Jumper en KITT verbleekt bij de sensitiviteit en communicatieve vaardigheden die nieuwe auto's nu reeds kunnen, en vanaf 2018 zelfs móeten hebben. Het Europees Parlement heeft vorig jaar ingestemd met de verplichting nieuwe auto's uit te rusten met *ecall*. Dat is een alarmsysteem dat automatisch contact legt met de hulpdiensten, als een auto verongelukt en de chauffeur zelf niet kan bellen. Niet alleen de locatie van de auto wordt doorgegeven, maar ook de rijrichting – en alles wat de auto verder over zichzelf en zijn inzittenden registreert. Bijvoorbeeld: of de rijstijl van de chauffeur oorzaak kan zijn geweest van het ongeval. Het systeem is uiteraard afhankelijk van een mobiele dataverbinding die ieder moment contact kan leggen met de meldkamer. *Ecall* is dus dé ultieme rechtvaardiging voor autofabrikanten om al hun producten uit te rusten met een sim-kaart en een mobiel 4G- of 5G-abonnement, waardoor ze worden aangesloten op het 'internet der dingen'. Dat is het explosief groeiende netwerk van apparaten die autonoom contact kunnen leggen en gegevens uitwisselen: met de meldkamer, maar ook met een servicepunt, of met hun producent, en met elkaar zelfs ('Ik bevind mij nu op de vierde baan van de A12, en beweeg niet. Conclusie: er staat hier een file').

Ecall is bedacht met het oog op veiligheid, en maakt gebruik van gegevens die een moderne auto moeiteloos kan verzamelen. Maar er is veel méér wat een auto met boordcomputer kan. Begin dit jaar maakte de FIA (*Fédération Internationale de l'Automobile*) bekend wat twee proefmodellen, een BMW 320d en een BMW i3, zoal onthouden. De diesel registreerde continu hoeveel toeren de motor maakte, welke afstanden met welke snelheden worden afgelegd (dus of de chauffeur een notoire hardrijder is), hoe vaak de verlichting werd in- en uitgeschakeld en hoe vaak de gordels werden aangespannen (dus hoe vaak de chauffeur een noodstop maakt). Nog bonter maakte de elektrisch aangedreven BMW i3 het: die houdt bij waar je 'm oplaadt en waar hij geparkeerd wordt, hoe vaak de deuren en ramen geopend worden, het elektriciteitsverbruik, eigenlijk alle karaktertrekjes van zijn berijder.

De FIA benadrukt dat de BMW's willekeurig gekozen testobjecten waren, en dat andere merken waarschijnlijk net zo indiscreet met hun gebruikersgegevens omgaan. Vervelend voor mensen die op hun privacy gesteld zijn, is dat de dataopslag van auto's ongeveer recht evenredig is aan hun veiligheid en milieuvriendelijkheid. Als je zo'n hypermoderne, klimaatvriendelijke elektrisch aangedreven auto koopt, krijg je er een permanente big-brotherconnectie bij. Het gat in de markt van de toekomst is dus een 'privacyknop' waarmee je alle opslag en uitwisseling van gegevens buiten werking stelt. En voor wie ook dat niet vertrouwt, is er natuurlijk het alternatief van een chip- en computerloze klassieker – zolang die de weg nog op mogen.

Na drie Eenden en een Dyane raakte Willem Pieter van den Berg besmet met het Volvo-virus.

NIEK STAM BEELD NIEK STAM

'Verroeste Volvo

Besteleend, een 2CV AK, in reclamekleuren.

De Volvo Amazon die alles veranderde.

Duitse import, een BMW 518i.

Toen Detroit nog sleeën bouwde: Dodge Coronet.

Auto's zeggen iets over hun bestuurders; in de lak weerspiegelt zich het karakter van de eigenaar. Vandaag de auto-biografie van Willem Pieter van den Berg (58) uit Hasselt.

Het verhalen vertellen past deze theoloog als een tweede huid – net zoals zijn auto's. Die autocollectie van Willem Pieter van den Berg is inmiddels teruggebracht tot de essentie: de Volvo 245 – waar immers alles in past en die je eindeloos kunt blijven repareren.

'Mijn autoliefde begon met de 2CV. Maar die eend, gekocht voor 450 gulden, verspeelde ik al snel door niet op tijd olie bij te vullen – hoewel ik wel degelijk wist dat hij veel verbruikte. Het leuke echter van een auto verliezen, is dat je weer op zoek kunt naar een nieuwe. Dat werd een afgedankte 2CV AK, de vrolijk gespoten servicewagen van de plaatselijke Citroëngarage. De AK was een superuitvinding, zowel qua wegligging, comfort als laadruimte. Diezelfde zomer ben ik ermee tot halverwege de Noordpool gereden. Zo'n vreemde eend hadden ze daar nog nooit gezien. Maar hij belom zonder problemen de steilste hellingen langs de fjorden.

De derde eend, een 2CV AZU, zag ik bij Redder in Staphorst op de sloop staan, nog helemaal compleet. Ik betaalde er 250 gulden voor omdat ik het niet over mijn hart kon krijgen dat zijn leven daar zou eindigen. Een goede accu erop en ... hij startte – toen bezat ik ineens twee besteleden. Maar dit succesje liep slecht af: op een zaterdagmiddag gingen mijn broer Theo van zeventien en ik hem eens flink aan tand voelen, op een zandweg in het Staphorsterveld. Theo wilde ook rijden maar verloor compleet de controle over het stuur, waardoor we in een diepe sloot belandden. Een bevriende boer sleepte de auto terug naar waar hij vandaan kwam.

Toen volgde de Dyane: een veredelde eend maar met een handiger open dak. Tijdens de sneeuwstorm van '79 reed ik over de dijk bij Vollenhove en passeerde tientallen gestrande auto's. Allemaal luxe en achterwielangedreven, maar mijn Dyane reed overal doorheen. Ik was maar wat trots op die wagen – tot de dag dat mijn studievriend een Volvo Amazone kocht. Zweedse glorie met ronde vormen. Sindsdien ben ik besmet met het Volvo-virus.'

een wrak

'Mijn eigen opknop-Amazone stond al jaren achter een hek op een verlaten parkeerterrein. Ze – want het is een 'ze' – kon niet zelf rijden en dus sleepte mijn vader hem naar ons huis. Ik voelde me de koning te rijk. De dag erna viel de kennismaking tegen. Met

'De derde eend, de 2CV AZU, zag ik bij Redder in Staphorst op de sloop staan, nog helemaal compleet.'

de eerste draai aan de raamhendel viel de ruit naar beneden, dwars door de onderkant van de deur. In de kofferbak keek je zo tegen de tegels van de oprit aan. Langzaam drong het tot me door wat ik gekocht had: een wrak.'

levensverhaal

'Ik besloot om haar te houden en terug te brengen tot haar oorspronkelijke staat. Al mijn vrije tijd ging eraan op, en naarmate de klus vorderde werd ik steeds meer de trotse eigenaar van een prachtige, glimmende, rode Amazone. Te-

als reddingsplan'

Een Hillman Hunter?! Ja, in Zuid-Afrika.

Top-Volvo: een 164, 6-in-lijn, uit 1972.

Imponerende verkeringstijd: een Porsche 911.

De oer-MPV: een Renault Espace uit 1988.

Mercedes-Benz Vito camper.

De Citroën Dyane: een Eend met rechte lijnen.

auto-biografie

- ▶ Citroën: 2CV (3x), Dyane, Charleston
- ▶ Hillman Hunter
- ▶ VW: Kever en camper
- ▶ BMW's: 518 (2x) en 525
- ▶ Mercedes-Benz: 230 en Vito (camper)
- ▶ Alfa Romeo Giulia
- ▶ Porsche 911
- ▶ Renault Espace
- ▶ Dodge Coronet
- ▶ Toyota Prius
- ▶ Volvo's: Amazone, 144 (2x), 145 (2x), 164, 244 (2x), 245 (3x)

de autopsycholoog

Wat zegt een auto-biografie over de eigenaar? De autopsycholoog heeft het laatste woord.

Dit lijkt het verhaal van iemand met jeugd sentiment en grijze haren, die liever niet uitweidt over de wilde jaren die daar tussen lagen. Terwijl het trackrecord van meneer Van den Berg gewoon niet liegen kan: deze man heeft geleefd, met volle teugen, tussen de waggelende eendjes en rotsvaste Volvo's door.

Maar gelukkig hebben we de foto's nog. Van een koperbruine 911 2.4 nota bene, op originele Fuchs-velgen en met de elegante bumpers van vóór 1973! Volgens de RDW-gegevens is de 32-39-VH inmiddels gesloopt. Het zal Willem Pieter pijn doen dat-ie hem ooit heeft weggedaan, want vandaag zou dat een fijne oudedagvoorziening zijn geweest, een vroege 911! Die Alfa Giulia moet ook een feest geweest zijn, vooral als er een tweeliter met dubbele bovenliggende nokkenas in was gemonteerd. Vierdeurs auto's met een dergelijk vermogen (en geluid!) waren zelden in de jaren 70.

Dat meneer een onstuimig leven heeft geleid, blijkt ook uit de contrasten in zijn autoloopbaan: de Dodge Coronet, een full-size sloep van vóór de oliecrisis, naast de Renault Espace MKI, die in zijn jonge jaren hypermodern was qua ontwerp én bouwwijze.

Enfin, de evangelist in Jan Willem wil natuurlijk vooral vertellen over de rust en stabiliteit die hij in zijn Volvo's gevonden heeft. Maar opnieuw: de foto's liegen niet. Onder die rode Amazon lag een setje moddervet verbrede velgen; een subtiel stukje visuele bodybuilding dat haar erg goed staat. En jawel hoor: ook aan de 240 station (die door Van den Berg anachronistisch een 245 wordt genoemd) is geknutseld. Stoere, zwart gespoten velgen, en een geel Ferrari-schildje op de Ferrari-rode flanken. Zó leuk! Alsof je een woeste paardenstaart boven een braaf McGregor-kostuum ziet wapperen. Maar gelijk heeft hij hoor, een Volvo 240 is dé universele auto, voor de bekeerde maar onverbetelijke liefhebber.

Willem Pieter heeft vastigheid gevonden: een Volvo 240 stationcar uit 1984.

gen de tijd dat hij afraakte, was het een levensverhaal geworden. Zozeer zelfs dat ik het gebruikt heb in mijn boek *Met Petrus op weg*. Als leidraad om te laten zien hoe God zondaars zoekt, vrijkoopt en herstelt naar het voorbeeld van Jezus. Waar ik per ongeluk een wrak kocht, deed God dat met voorbedachte rade: Hij kocht

alle wrakken, de hele sloep. Hij wist waar Hij aan begon.

Ik heb die auto nog zestien jaar gehouden, en pas na bijna 100.000 kilometer verkocht. Er zijn nog veel andere types geweest, maar het Volvo-virus bleek het sterkst. Van alle modellen bleef de 245 over, waar ik er twee van heb.

De ene is een blauwe VAN-uitvoering op LPG, met van die mooie houten latjes op de laadvloer. En daarnaast een rode klassieker, op benzine. Het mooie van de oude generatie Volvo's is dat je er nog veel aan kunt sleutelen. En dan de ruimte in die VAN: daar hebben we al heel wat mensen mee verhuisd. ■

GEZONDHEID

COLUMN

PAULIEN VISSCHER • foodblogger

Stralende huid

Alles wat we eten en drinken moet op de een of andere manier verwerkt worden door ons lichaam. Onze organen werken heel hard om dit voor ons te regelen, onder andere je lever, darmen en nieren dragen hun steentje bij.

Ons grootste orgaan is onze huid. Een gemiddeld mens heeft 1,5 tot 2 vierkante meter huid. Dat is veel! Helaas vergeten we vaak onze huid goed te verzorgen. Niet alleen van buiten, maar ook van binnenuit.

Onze huid werkt net zoals onze lever, darmen en nieren heel hard om afvalstoffen af te voeren. We denken vaak dat uitlaatgassen en andere invloeden van buitenaf de meeste invloed hebben op onze huid. Maar de grootste boosdoeners zijn de gifstoffen die we binnenkrijgen door wat we eten en drinken.

Dus, het excuus dat we geen of weinig invloed hebben op onze huid is geen geldig excuus. Als we producten tot ons nemen die volzitten met kunstmatige toevoegingen, als we frisdrank drinken boordevol suiker ... dan moeten we ons realiseren dat ons lichaam dit op de een of andere manier weer moet verwerken. Dit doen we onszelf aan.

De gevolgen van het eten en drinken van producten met E-nummers, geraffineerde suikers en andere ongezonde dingen kunnen variëren van een pukkelige huid, eczeem, rimpels, een droge of juist vette huid, en nog veel meer.

Het goede nieuws is: je kunt hier zelf veel aan doen! Zorg dat je een stralende huid krijgt die zacht aan voelt. Zorg dat je lichaam niet zo keihard hoeft te werken om al die afvalstoffen weer af te scheiden.

- Drink voldoende water;
- Vermijd geraffineerde suikers;
- Eet geen producten met slechte E-nummers;
- Eet plantaardig, dus weinig of geen vlees, kaas en zuivel;
- Zorg dat je voldoende vezels binnen krijgt door het eten van groenten en fruit;
- Eet fruit voor voldoende vitaminen;
- Zorg dat je voldoende goede vetten binnen krijgt, zoals uit noten en avocado's;
- Eet onbewerkt voedsel.

Ga voor een mooie, gave en stralende huid!

Paulien Visscher schrijft over haar zoektocht naar gezonde voeding. Ze heeft ook een weblog over gezond eten: paulienvisscher.nl.

De transformatie van kind naar volwassene gaat niet zonder slag of stoot.

MARINDE VAN DER BREGGEN BEELD WILLEKE

De biologie van

Het Nederlands Dagblad zet in een serie artikelen het leven van pubers in de schijnwerpers. Vandaag: wat verandert er allemaal in biologisch opzicht in de puberteit?

Pubers. Ze slapen het liefst een gat in de dag en zijn daarna nog steeds chagrijnig. Ze weten zich geen raad met hun slungelige ledematen. Ze krijgen puistjes en vette haren. Ze worden ongesteld of krijgen de baard in de keel. Ze worden verliefd, doen impulsieve dingen en maken tussendoor ook nog ruzie met hun ouders.

De transformatie van kind naar volwassene gaat niet zonder slag of stoot. Er gebeurt zelfs zoveel dat die periode van verandering een aparte levensfase is geworden. En hoewel sommige ouders er misschien van overtuigd zijn dat hun kind gewoon vervelend doet of niet goed nadenkt, is een groot deel van de typische puberkwaaltjes toe te schrijven aan biologische veranderingen.

Het puberlijf groeit, wordt vruchtbaar en ontwikkelt zich tot het lijf van een volwassen man of vrouw met alle uiterlijke kenmerken die daarbij horen. Maar daarnaast broeit er ook veel onder de oppervlakte: de ontwikkeling van de hersenen bijvoorbeeld. Alle veranderingen hebben echter één ding gemeen. Ze worden allemaal veroorzaakt door hormonen.

hormonen

Hormonen zijn stofjes die door verschillende klieren in het bloed of weefsel worden afgegeven. Zo racen ze het hele lichaam door om overal dingen te regelen. Een boodschapperstof, zou je kunnen zeggen. Het hormoon insuline zorgt bijvoorbeeld voor de opname van glucose, het hormoon ghreline wekt de eetlust op en het hormoon erythropoëetine stimuleert de aanmaak van rode bloedcellen (beter bekend als epo, waar je hard van gaat fietsen). Omdat het de klieren endocriene klieren zijn die hormonen uitscheiden, heet een arts die alles van hormonen weet een endocrinoloog.

Het eerste wat je aan de buitenkant ziet van de puberteit is bij meisjes borstontwikkeling en bij jongens groei van de zaadballen, zegt Annemarie Verrijn Stuart, kinderendocrinoloog in het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht. Dat 'mag' bij meisjes vanaf acht jaar en bij jongens vanaf negen jaar. Maar voordat dat zichtbaar wordt, gebeurt er al van alles in het kinderlichaam. 'In je hersenen zitten twee heel belangrijke orgaantjes – de hypothalamus en de hypofyse – die allerlei dingen aansturen, onder andere de aanmaak van hormonen. De puberteit begint in de hypothalamus, waar een hormoon wordt afgegeven dat "praat" met de hypofyse. Die begint dan in golfjes puberteitsaansturende hormonen (LH en FSH) af te geven', legt Verrijn Stuart uit. Na verloop van tijd

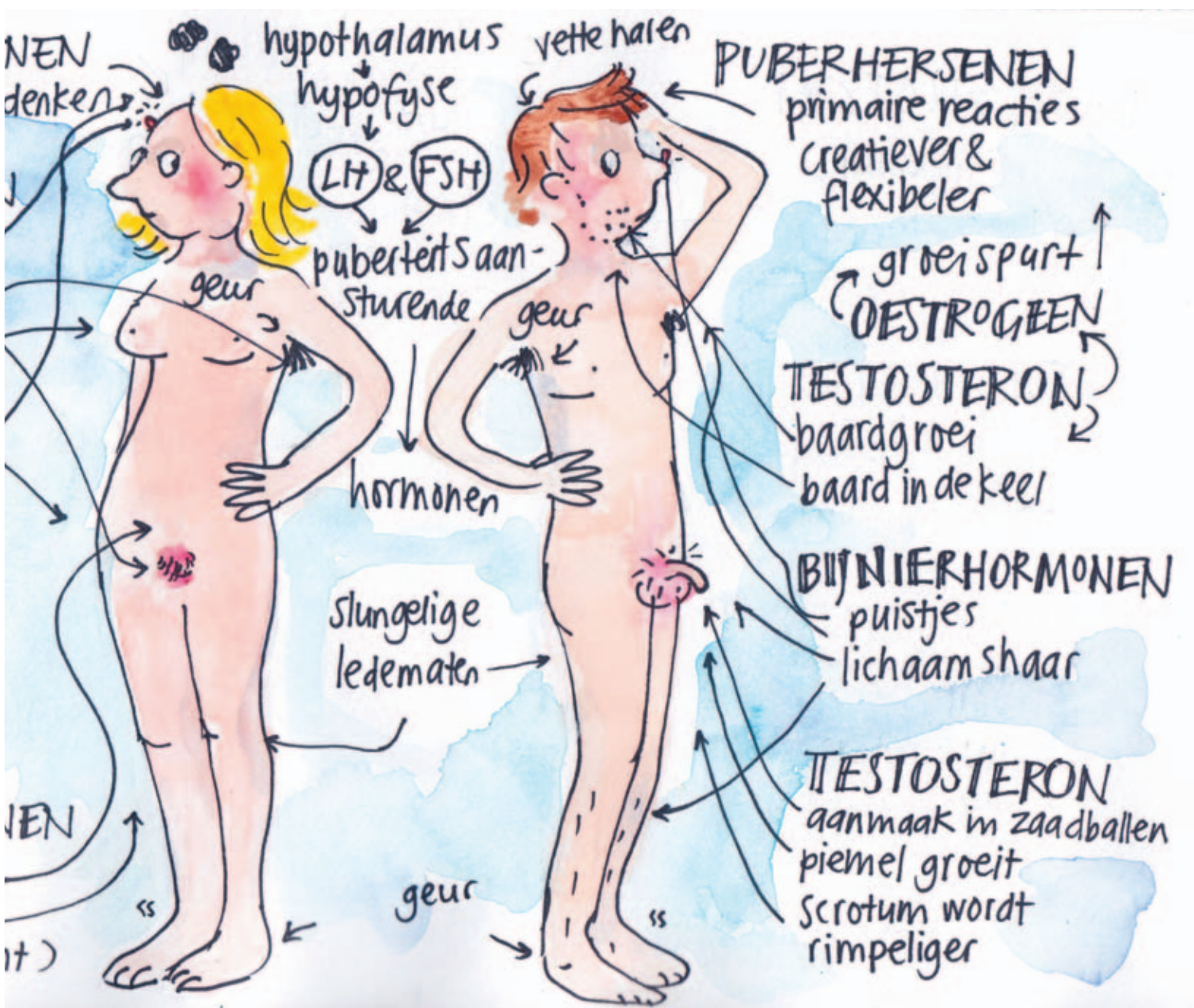
worden de hormoonpieken steeds hoger. En dat zorgt ervoor dat de aanmaak van geslachtshormonen begint. Bij meisjes wordt oestrogeen (vrouwelijk hormoon) aangemaakt in de eierstokken en bij jongens testosteron (mannelijk hormoon) in de zaadballen.

groeisput

Volgens Verrijn Stuart zijn mannen en vrouwen biologisch gezien helemaal niet zo verschillend als we soms denken. 'We hebben allemaal mannelijke en vrouwelijke hormonen in ons lichaam, het gaat om de balans.' Bij jongens wordt zelfs een deel van de testosteron omgezet in oestrogeen, dat de groeisput veroorzaakt. Omdat ze daarvoor eerst genoeg testosteron moeten hebben aangemaakt, begint die groeisput bij hen later dan bij meiden. 'Het tijdelijke lengteverschil wordt nog groter doordat de puberteit bij meiden gemiddeld een jaar eerder begint', zegt Verrijn Stuart.

De kinderendocrinoloog van het Wilhelmina Kinderziekenhuis maakt onderscheid tussen de 'centrale puberteit', de puberteitskenmerken

de puberteit

Er gebeurt van alles in het lijf van een puber bij de transformatie van kind naar volwassene.

en groeisput die worden aangestuurd door hormonen die in de hersenen worden aangemaakt, en de ontwikkeling van lichaamshaar. De groei van schaamhaar en okselhaar komt voornamelijk door hormonen die in de bijnieren

'Het puberbrein is nog niet zo goed in het remmen of stoppen van primaire reacties.'

ren worden gemaakt. 'Daarom hoeft die beharing niet per se samen te vallen met de puberteit. Bij Nederlandse kinderen loopt die "centrale klok", waardoor de puberteit begint, iets eerder af dan de "bijnierklok", maar dat kan in andere rassen of landen weer anders zijn', legt de kinderendocrinoloog uit. Maar hoe komt het nou dat die hersenen op

een gegeven moment hormonen gaan afgeven waardoor de puberteit in gang wordt gezet? En dat ook nog bij iedereen op ongeveer dezelfde leeftijd? 'Daar weten we nog heel veel niet van', zegt Verrijn Stuart. 'We weten wel dat er erfelijke factoren zijn die van invloed zijn op het moment dat die klok afloopt. Als een opa, vader en broer pas laat in de puberteit kwamen, is de kans groot dat dat bij de jongere broer ook pas laat gebeurt.'

Over het algemeen valt het begin van de puberteit bij jongens sowieso minder op. In de eerste fase van de puberteit zijn het bij hen vooral de zaadballen die groeien, iets wat volgens Verrijn Stuart vaak relatief onopgemerkt blijft. 'Dat zie je niet zo makkelijk, zelfs niet als je nog met je zoon onder de douche gaat.' Pas later in de puberteit begint ook de piemel te groeien en het scrotum rimpeliger te worden. Bij meisjes wordt de puberteit al snel gelinkt aan de menstruatie, maar het begint voor hen met het groeien van de borsten en de rijping van de baarmoeder. Daarbij wordt het baarmoederslijmvlies dikker. 'Ongesteld worden is niks anders dan de verdere rijping van het sys-

teem', zegt Verrijn Stuart. 'In zo'n rijpende eierstok begint de eisprong en dan krijgt een meisje haar menstruele cyclus. Dat is meestal ongeveer twee jaar na het begin van de puberteit. Nederlandse meisjes zijn dan gemiddeld dertien jaar.'

lastig gedrag

'Ach, dat komt door de hormonen', hoor je vaak wanneer een puber weer eens chagrijnig is of ruzie met de ouders zoekt. Maar is dat ook zo? Een lastige vraag, vindt Verrijn Stuart. 'Hormonen spelen natuurlijk wel een rol, maar niet elke lichamelijke puber is ook een gedragsmatige puber.' Hormonen zijn dus niet allesbepalend voor gedrag, hoewel bijvoorbeeld oestrogenen wel verantwoordelijk is voor stemmingswisselingen. Er blijven altijd individuele verschillen, volgens Verrijn Stuart. Ze vergelijkt het met eten: de een kan heel veel eten en geen grammetje aankomen, terwijl de ander al na twee chocoladerepen een extra vetrol telt. 'Een relatie tussen gedrag en hormonen? Ja, maar niet een-op-een.' ■

hormonen

- ▶ Oestrogeen (vrouwelijk hormoon) / verantwoordelijk voor borstontwikkeling, vrouwelijke vormen, groeisput, stemmingswisselingen
- ▶ Testosteron (mannelijk hormoon) / verantwoordelijk voor baard in de keel, baardgroei
- ▶ Bijnierhormonen / verantwoordelijk voor lichaamshaar, puistjes
- ▶ Schildklierhormonen / een voorwaarde om in de puberteit te kunnen komen
- ▶ Gonadale hormonen (LH en FSH) / verantwoordelijk voor de productie van geslachtshormonen

puberhersen

De hersenen zijn niet alleen maar 'hormoon-afgevers' als het om puberteit gaat. Veel van het typische pubergedrag kan verklaard worden doordat de hersenen nog niet volledig ontwikkeld zijn. In haar boek *Het puberende brein*, beschrijft hoogleraar ontwikkelings- en onderwijspsychologie Eveline Crone wat ze na jaren hersenonderzoek te weten is gekomen over puberhersen. Het is niet zo dat de puberhersen nog niet volgroeid zijn, maar de communicatie tussen de verschillende gebieden verloopt nog niet soepel. Door ontwikkeling van de hersenen (aangestuurd door hormonen) worden verbindingen tussen de gebieden gelegd en ontwikkelen pubers hun eigen talenten, interesses en smaak. Doordat niet alle gebieden zich in hetzelfde tempo ontwikkelen, ontstaat het typische pubergedrag. Het brein van pubers is nog niet zo goed in het remmen of stoppen van primaire reacties. Daardoor kiezen ze vaker voor de korte termijn. De gevaren of gevolgen van een keuze kunnen ze prima berekenen, maar omdat er nog weinig verbinding is met het gebied dat lichamelijke reacties veroorzaakt (zoals zweten en hartkloppingen, het zogenaamde onderbuikgevoel), voelen ze die gevaren niet. Daardoor nemen ze vaak meer risico. Crone noemt het meisje dat geld van haar ouders krijgt om een winterjas te kopen en in de stad een vriendin tegenkomt die een piercing laat zetten. Het meisje neemt ook een piercing van het geld voor de winterjas. Dat komt omdat het hersengebied dat de 'emotionele kicks' waarneemt niet wordt afgeremd door het gebied dat haar laat nadenken over de gevolgen: haar geld is op en ze moet naar huis zonder winterjas. Het is niet alleen maar kommer en kwel, puberhersen hebben volgens Crone een groot voordeel: ze zijn flexibeler waardoor ze creatiever en vindingrijker zijn dan volwassenen.

CONSUMENT

IN DE KEUKEN

MACHTELD MEERKERK BEELD UIT BESPROKEN BOEK

Geen dieet,
een revolutie

De Real Meal Revolutie. Echt eten voor een gezonder, energiekeer leven. Dat klinkt veelbelovend.

Hoe gaan we dat doen, echt eten? Vooral door koolhydraten te mijden, zo blijkt uit de uitgebreide introductie. 'Als we willen weten welk voedsel het beste is voor moderne mensen, moeten we goed kijken naar wat onze voorouders aten voordat in het recente verleden een radicale omslag in onze eetgewoonten plaatsvond', lees ik in de inleiding. Ik ben benieuwd. Het boek blijkt gebaseerd op de principes van Banting, een begrafenisondernemer uit de 19e eeuw, die veel afviel door op advies van zijn arts koolhydraten te mijden. Toch gaat het nu niet meer om een dieet, maar om 'een revolutie op eetgebied'. Het boek belooft gouden bergen: meer energie, gewichtsverlies, betere nachtrust. Op de lange rode lijst staan niet alleen suiker en fastfood, maar ook mais, brood, bonen, bieten, erwten, aardappelen, honing en pinda's. Veel fruit eten wordt afgeraden, terwijl veel vlees en vet juist goed zou zijn. Eerlijk gezegd overtuigt het concept mij niet. In Psalm 81 lees ik bijvoorbeeld dat tarwe en honing een zegening zijn. Beide producten moet ik nu schrappen? Toch probeer ik het dieet (nee, de revolutie) maar eens een dag. Als ontbijt kies ik voor de smoothie met Griekse yoghurt, amandelen en aardbeien. De beno-

digde amandelpasta (een miezerpotje kost acht euro) at ik nooit eerder, en tot mijn teleurstelling vind ik dat deze pasta de smaak van mijn smoothie helemaal verknoeit. Ook mijn man vindt de smaak 'wrang'. De lunch tussen de middag, Trinchado genoemd, valt beter in de smaak. Met veel biefstuk en gebakken groenten had ik ook niet anders verwacht. En daarna is het de beurt aan een Cottage pie met gehakt en bloemkoolpuree. Een ovenschotel, en daarmee een volwaardige maaltijd, maar zonder koolhydraten. De bloemkoolpuree komt in veel recepten terug en valt zeker niet tegen. Af en toe een dagje met wat minder koolhydraten lijkt me helemaal niet zo verkeerd. Tegelijk vind ik dat dit boek er toch weinig praktische handvatten voor biedt. Op de genoemde ovenschotel en een lasagne na, zijn er nauwelijks volledige maaltijden in te vinden. Zeker, een recept als kip uit de oven ziet er heel goed uit. Maar als ik er als beginneling geen handvatten bij krijg wat ik hier dan zonder koolhydraten bij kan eten, val ik toch terug op gebakken aardappels. Alleen was dat dan juist niet de bedoeling. ■

SMOOTHIE MET
GRIEKSE YOGHURT

BEREIDING

Amandelen en aardbeien zijn een perfecte combinatie. In dit recept vullen de smaken elkaar niet alleen volmaakt aan, maar geeft de textuur van de amandelpasta een echt decadent mondgevoel. Dit is verreweg het snelste ontbijt-recept in een boek. En lekker dat het is!

Doe alle ingrediënten in een keukenmachine en meng ze. Je kunt ook een staafmixer gebruiken.

Opmerking: Amandelpasta is verkrijgbaar in de natuurvoedingswinkel en soms in de supermarkt. In plaats van amandelpasta kun je ook andere notenpasta gebruiken, zoals hazelnootpasta.

1 portie

INGREDIËNTEN

3 el amandelpasta
1,5 dl extra dikke Griekse yoghurt
100 g diepvriesaardbeien
10 ijsklontjes
1 tl xylitol (naar keuze)

De Real Meal Revolutie. Echt eten
voor een gezonder, energiekeer
leven

TIM NOAKES, SALLY-ANN CREED EN
JONNO PROUTFOOT. UITG. ATLAS
CONTACT, AMSTERDAM 2016. 304 BLZ.
€ 24,99

GEZOND

RINEKE VOOGT / VK BEELD AP / MARY ALTAFER

Warm of koud

Krijgen dunne mensen het eerder koud dan mensen die een body mass index van 28 hebben?

Wanneer het buiten warmer wordt, komt de discussie op kantoor of school weer op gang: wat staat die airco toch koud! Terwijl de een een sjaal omheeft, heeft de ander in een dun shirtje nergens last van. Hoe zit dat precies? Is dat verschil misschien te wijten aan onze omvang? Hebben dunne mensen het eerder koud dan dikkere mensen?

Iemand met een body mass index van 28 heeft doorgaans meer vetweefsel dan iemand met een BMI van 18. Vetweefsel werkt isolerend, net als de dubbele wand van een thermoskan en de blubber van een walvis. Daarbij komt dat een voller persoon relatief minder huidoppervlak heeft ten opzichte van zijn inhoud. Het huidoppervlak per gram lichaamsgewicht neemt namelijk af als je aankomt, dus heb je minder plek om warmte af te staan. De conclusie is duidelijk. Het lichaam van een dikkere persoon zal minder snel afkoelen dan dat van een dunner persoon, zegt humaan bioloog Wouter van Marken Lichtenbelt, hoogleraar aan het Maastricht UMC en gespecialiseerd in thermoregulatie.

bloedvaten

Maar het verhaal gaat verder. Om warmte te besparen bij kou, vernauwen de bloedvaten in de huid: vasoconstrictie. Daardoor isoleert de huid beter, want er stroomt minder warm bloed doorheen dat warmte aan de buitenwereld afgeeft. Die vasoconstrictie in combinatie met een dikkere vetlaag onder de huid zorgt dat een dik persoon zijn warmte goed binnen kan houden en de lichaamstemperatuur op peil blijft. Maar dat betekent ook dat zijn huid

kouder aanvoelt dan die van een dunner persoon.

Wat ook een rol speelt bij het warm houden van het lichaam zijn onze spierweefsels. Die genereren relatief veel warmte. Dat zou kunnen verklaren waarom vrouwen het in de regel eerder koud zouden hebben dan mannen: ze hebben gemiddeld minder spiermassa. Hoewel een studie uit 2000 in vakblad *Journal of Applied Physiology*, waarbij proefpersonen in koud water werden ondergedompeld, conclu-

deerde dat hun temperatuurdaling enkel afhing van hun BMI en vetpercentage – en niet van hun geslacht.

warme zomerdag

En hoe zit het op een warme zomerdag? Dan geldt hetzelfde principe, zegt Van Marken Lichtenbelt: 'Het verschil in oppervlakte-inhoudsverhouding blijft. Iemand met overgewicht geeft moeilijker warmte af via de huid. Je ziet dat ook aan hun handen en voeten: die worden sneller warm, om de hitte bij die lichaamsdelen kwijt te kunnen.'

Toch gelden deze zaken alleen in algemene zin, relateert Van Marken Lichtenbelt. Hoe goed je tegen kou of warmte kunt, verschilt per persoon. 'Gewenning speelt ook een belangrijke rol.' Zo blijkt bruin vet, dat warmte genereert uit lichaamsvet, samen te hangen met leven in een koude omgeving. Heb je meer bruin vet, dan ben je beter in staat je eigen reserves in te zetten om warm te blijven.

Overigens kan je stemming er ook voor zorgen dat je het koud of warm hebt: een experiment uit 2008 in vakblad *Psychological Science* liet zien dat mensen die zich buitengesloten voelden, de temperatuur in een kamer lager inschatten dan mensen die zich geaccepteerd voelden. ■

Een triatleet is uren bezig om erg moe te worden volgens Hilde van Loo. Toch zou ze het liefst de hele dag bezig zijn met de multisport 'triatlon'.

ANDRÉ BIJL BEELD DUNCAN WIJTING

Zwemmen, fietsen, rennen

Hilde van Loo (23) woont in Groningen en studeert Biomedische wetenschappen. Ze is sinds enkele jaren actief als triatleet. Hilde zwemt, fietst en rent.

Ben je altijd al gek geweest op sport?
'Als kind vond ik alles leuk, als ik maar bezig kon zijn. Ik zwom drie keer in de week, hield van paardrijden en turnen en wilde eigenlijk ook nog gitaarspelen. Mijn ouders werden er soms moe van.'

Hoe ben je bij triatlon uitgekomen?
'Bij toeval. Toen ik ging studeren, ben ik eerst weer gaan zwemmen. Op een dag vertrok mijn vriendin naar het buitenland en vroeg of ik op haar racefiets wilde passen. Ik heb er een paar keer op gereden en dat beviel zo goed dat ik een eigen fiets heb gekocht. Toen ben ik aan triatlon gaan denken. Ik heb me aangemeld bij studentenvereniging Tritanium en ging trainen. Dat ging meteen goed. Ik kon aardig zwemmen, fietsen vond ik leuk en het lopen wende ook snel.'

Wat is er leuk aan triatlon?
'Sport en bewegen is sowieso fantastisch. En triatlon spant de kroon. Ik zou er het liefst de hele dag mee bezig zijn. Het mooie is dat je

merkt dat je progressie boekt. Door te trainen, word je beter. Bovendien zijn we altijd buiten, heerlijk in de natuur. Daarnaast vind ik het mooi dat we als groep bezig zijn. Soms gaan we met een clubje naar de Alpen om een week of twee te trainen. Mijn vriend doet ook aan triatlon, dus we gaan vaak samen aan de slag. Mensen zijn ook benieuwd naar wat ik precies aan het doen ben. Alleen mijn moeder is terughoudend. Van haar hoef ik me niet zo af te matten. Ik hou toch wel van je, zegt ze altijd.'

Je schijnt veel aanleg te hebben?
'Nou dat valt op zich wel mee. Mijn trainer zegt: triatleten zijn nergens echt goed in, daarom doen ze drie dingen tegelijk. Maar het gaat inderdaad snel. Ik doe het pas een paar jaar, maar werd vorig jaar zestiende op het Nederlands Kampioenschap in een veld van vijftig atletes, waarvan sommigen gewoon topsport bedrijven. Daarnaast komen we als groep uit in de Triatlon-Eredivisie. Ik word wel begeleid door een trainer – die zegt vooral 'doe maar rustig aan' – maar heb nauwelijks sponsors en doe het eigenlijk gewoon voor de lol. Op dit moment trekt het mij niet aan om prof te worden. Een triatleet is uren bezig om erg moe te worden. Niet echt spectaculair om naar te kijken, dus gaat er weinig geld in om. Bovendien

weet ik niet of ik als prof zou willen leven. Dan zijn er zoveel verplichtingen dat je het plezier in de sport dreigt te verliezen.'

Hoe fanatiek ben je en hoe verhoudt zich dat tot je geloof?

'Ik ben behoorlijk fanatiek. Ik train vijftien uur per week en ga op tijd naar bed. Een feestje voor een training of wedstrijd zit er niet in. Ik drink nauwelijks alcohol en let erg op mijn voeding. Mijn lichaam is gewend om voedsel snel te verteren. Taart hoeft voor mij absoluut niet. Op een verjaardag schijn je niet zonder te kunnen, maar ik eet er weinig van. Daarnaast baal ik ervan als ik door blessures niet kan trainen. En inderdaad: ik ben christen. Het geloof speelt zeker een rol bij mijn sport. Bij triatlon – maar ook andere sporten – word je afgerekend op prestaties. Als christen weet je dat je je naaste zo de maat niet mag nemen. Het geloof leert me ook relativeren. Sport is leuk, maar absoluut niet het belangrijkste in mijn leven.'

Wat zijn je zwakke en sterke punten?
'Zwemmen vind ik erg leuk om te doen, maar tijdens de wedstrijd is het met al die maaierende armen of je in een wasmachine zit. Uiteindelijk wordt de uitslag bepaald door het lopen, iedereen is moe en het is de vraag wie dan nog wat

over heeft. Mooi om elkaar uit te proberen. Daarnaast is het belangrijk dat je snel herstelt van inspanningen: de volgende dag moet je weer trainingsuren maken.'

Heb je nog doelen?

'In de eredivisie werken we de Olympische afstand en de sprint af. De Olympische afstand is 1,5 kilometer zwemmen, 40 kilometer fietsen en 10 kilometer lopen. De sprint is de helft daarvan. Ik zou graag een volledige triatlon af willen leggen. En ik zou het super vinden om bij het NK in juni in de top tien te eindigen. Dat wordt een hele klus, omdat ik door een blessure niet voluit kan trainen. Hopelijk ben ik snel genoeg hersteld.' ■

Wekelijks werken miljoenen Nederlanders zich vrijwillig in het zweet voor hun favoriete sport. In deze serie zoeken we naar de motivatie van amateursporters. Is het vriendschap, geluk, uitdaging, gezondheid?

Bent u ook fanatiek sporter en wilt u meedoen aan deze rubriek? Stuur dan een e-mail naar leven@nd.nl

CREATIEF

Van een leeg melkpak maak je in een handomdraai een origineel portemonneetje.

GERLINDE BRABER BEELD GERLINDE BRABER

Geld cadeau doen, is niet saai

Wanneer er geld als geschenk voor verjaardagen wordt gevraagd, geef ik dat het liefst op een originele manier. Gevouwen in een origami patroon, verpakt in een surprise, of een gezellige envelop. Inmiddels kan ik ook deze portemonneetjes van zuivelpakken aan mijn keuze toevoegen. Ik heb zelf ervaren hoe leuk het is om op mijn verjaardag een cadeaukaart in dit portemonneetje te ontvangen.

1

STAP 1: TEKENEN VAN HET PATROON OP HET PAK

Het portemonneetje wordt gemaakt van een zuivelpak met draaidop. De draaidop dient als sluiting. Superhandig en veilig, want het geld kan geen kant op. Je begint met het schoonspelen van het pak. Maak de bovenkant open en knip de onderkant uit het pak. Knip vervolgens aan de achterkant het pak door zodat je het opgevouwen voor je op tafel kunt leggen.

Geld geven als verjaardagsgeschenk? Het liefst op een originele manier.

2

STAP 2: RILLEN VAN LIJNEN

Neem de mal die te vinden is op de site nd.nl/hobby met pen over op het karton. Gebruik de mal eerst op de ene helft van het pak en vervolgens op de andere helft in spiegelbeeld. Knip het patroon nu uit het karton. Alle aangegeven lijnen worden vervolgens met schaar en liniaal gerild. Knip op de aangegeven plaats het rondje waar de draaidop doorheen komt, uit met een klein schaarje. Vouw nu het portemonneetje in elkaar.

3

STAP 3: VOUWEN VAN ZIJKANTEN

Omdat ik een van de portemonneetjes wilde beplakken met washi-tape en dit licht doorschijnt, heb ik de bovenste laag van het karton verwijderd. Dit gaat vrij eenvoudig. Kleine restjes die mogelijk achterblijven, kun je een beetje nat maken en vervolgens heel makkelijk met je vingers van het karton wrijven. Het hele karton beplak je nu met washi-tape. Bij de draaidop knip je het rondje uit de tape.

STAP 4: BEPLAKKEN MET DUCKTAPE

Naast washi-tape, dat in vele kleuren en motiefjes te krijgen is, is ducktape ook een mooi materiaal om het portemonneetje mee te beplakken. Je hebt dit namelijk niet alleen in zwart of grijs, maar tegenwoordig ook in gezellige kleuren en enkele motieven. Ducktape is een stuk moeilijker om mee te werken. Je moet dit meteen goed op je ondergrond plakken, omdat de tape een zeer sterke hechtlaag heeft. Voordeel van deze tape is dat je het zuivelpak niet eerst van de bovenste laag hoeft te ontdoen, omdat ducktape meestal niet doorschijnt. ■

4

materiaal

- ▶ zuivelpakken
- ▶ washi-tape
- ▶ ducktape
- ▶ schaar/mesje
- ▶ liniaal

APP

MARIEKE WESTERTERP BEELD ND

Presence

De Engelse dj Andy Hunter mixte zijn muziek met prachtige video's en inspirerende Bijbelteksten tot een bezinnende app genaamd Presence. Hunter maakte de app om mensen te inspireren tot reflectie en gebed. De app is gebouwd rond tien hoofdstukken of woorden. Klik bijvoorbeeld 'proef de genade' aan en Matteus 6:6 verschijnt op het scherm terwijl er dance-muziek begint te spelen. De Bijbeltekst nodigt (in de Engelse vertaling meer dan in de Nederlandse) uit om stil te zijn en je te richten op God. Daarbij zijn twee video's te bekijken, de een met de Bijbeltekst en de ander met een gedicht. De video's verbeelden heel sterk waar de tekst over gaat. Neem een buigend beeld op straat, terwijl mensen voorbij fietsen en lopen. Of hetzelfde beeld in de natuur.

Aan de zijkant verschijnen positieve ambities: wees stil, focus op God, proef zijn genade. Al zwevend op de muziek welven je gedachten zich rond de getoonde woorden. Zo ontstaat minuten reflectie in een dance-stijl. Best uniek. De app ziet er verzorgd en intuïtief uit. Minpuntje is het feit dat ik notities kan maken, maar niet kan opslaan.

De komende tijd komt er elke maand een nieuw hoofdstuk in de app te staan. Later wordt alle muziek ook als album uitgebracht.

►► Presence, Andy Hunter, iOS, Android, gratis, www.presenceproject.com

Clash Royale

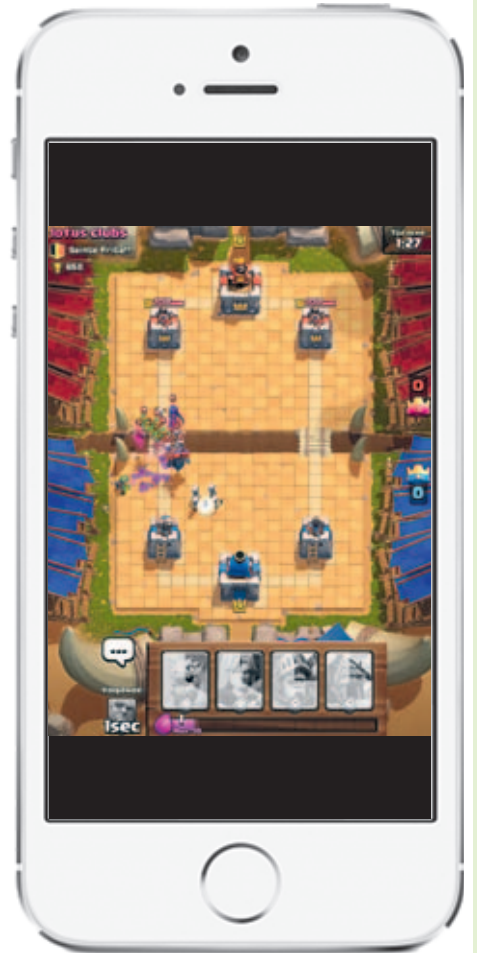
Clash Royale is het nieuwe, eenvoudiger broertje van het populaire spel Clash of Clans van de Finse maker Supercell. In deze app ga je wederom de strijd aan om als eerste de kastelen van een ander in puin te leggen. Vergeleken met Clash of Clans hoeft je niet je eigen kastelen te bouwen. Je krijgt er gewoon drie en het gevecht begint. Met gewonnen potjes verdien je kaarten waarmee de troepenmacht versterkt kan worden. Zo groei je langzaam door. Spelers kunnen zich verenigen in een clan en kaarten uitwisselen om verder te komen.

Ze kunnen ook met onbekenden praten via de groepschat. Via meldingen en gratis kaarten worden spelers in de watten gelegd om langer te spelen.

Supercell verstaat de kunst om met een leuk spel spelers genoeg te prikkelen om toch aankopen te doen in de app. Op de website van Supercell staat hoe je op een tablet of smartphone in-app-aankopen kunt uitzetten. (supercell.com/en/parents).

Supercell staat met zowel Clash of Clans, als Hay Day en Boom Beach altijd hoog in de lijst best verdienende apps. Het bedrijf heeft sinds 2011 meer spellen ontwikkeld, maar pas als een game de interne test doorstaat, mag er een beta-versie komen. Clash Royale doorstond de test.

►► Clash Royale, Supercell, iOS, Android, gratis met in-app-aankopen, www.clashroyale.com

APP

MARIEKE WESTERTERP BEELD ND

Thomas is vijftien en bouwt apps

Maar liefst zestien apps van de vijftienjarige Thomas Vos staan in appwinkel PlayStore. En waarom? Omdat programmeren leuk is.

Onder de naam SuperThomasLab staan de zestien apps van Thomas Vos in de Android-appwinkel. Dat gaat van de game-app Red de Helikopter, tot een zaklamp tot een app waarmee je bestanden kan beheren. 'Wat normaal niet kan op een telefoon.' Hij bouwde de apps in de middag, na school, als ontspanning.

Thomas leerde programmeren via de robot van Lego genaamd Mindstorms. Zo bouwde hij een dino-robot die zelf vooruit loopt. Krijgt de dino een obstakel in het zicht, dan doet hij vanzelf een stap achteruit. Thomas maakte ook een simpele geldautomaat met dit Lego-pakket: stop je bankkaart in een gleuf en er rolt een muntstuk uit. Ongeveer een jaar geleden stapte Thomas over op het moeilijker werk: het maken van heuse apps voor de Google Play-store. De Bedumer bouwde een app waarmee je je

smartphone als zaklamp kan gebruiken, een app die meet hoe snel je gaat en een app die de telefoonmeldingen hardop voorleest. 'Ik bouw het vooral omdat ik het leuk vind', zegt de vijftienjarige gymnasiast. 'Mijn favoriete vak is wiskunde. Dat is lekker logisch. Al het technische vind ik leuk.' Hij bouwde sommige functies om dingen voor zichzelf gemakkelijker te maken. 'Dan kan ik er net zo goed een app van maken. Dan hebben anderen er ook plezier van.'

geheim

Thomas maakte twee gameapps omdat dat weer andere vaardigheden vereist. 'Dan moet je kunnen tekenen. En je moet goed kunnen rekenen om zeker te weten dat de app op alle formaten scherm goed werkt.' Bij de gameapp Red de Helikopter moet de speler een helikopter in de lucht houden. Raak je de zijkanten van het scherm of een van de vliegtuigen die voorbij vliegen, dan ontploft de helikopter. Verder

Thomas Vos

maakte Thomas een Easter Egg-game waarbij spelers een ei moeten uitpakken door een miljoen keer te klikken. Wat er dan gebeurt, houdt hij geheim. 'Niemand weet dat nog', aldus de jonge programmeur.

Hij komt aan zijn kennis door Youtube-filmpjes te kijken. 'Dan weet je de basis.' Daarna moest hij het verder uitzoeken. Dat doet hij vooral op internet.

De apps zijn niet allemaal geschikt voor gewone gebruikers. Enkele apps zijn geschikt voor geroote smartphones, waarbij de gebruikelijke beveiliging wordt omzeild. Ook biedt SuperThomasLab apps aan voor slimme horloges die besturingssysteem Android Wear gebruiken. 'Ik heb zelf ook zo'n horloge', zegt Thomas die gek is op gadgets. Recentelijk kocht hij een nieuwe Huawei-smartphone omdat daar een nieuwere versie van Android op zit.

De vijftienjarige die na schooltijd in één jaar tijd zestien apps bouwde, lijkt voorbestemd om programmeur te worden. Toch houdt hij dat zelf nog vaag: 'iets technisch' wil hij doen als hij klaar is met het gymnasium. Voor nu gaat hij gewoon lekker verder met een volgende app.

►► Zie nd.nl/superthomas voor onder meer: Red de helikopter, Root Essentials

CONSUMENT

Booking.com heeft hoteliers niet in de tang, zegt de nieuwe topvrouw Gillian Tans. 'Via ons krijgen zij juist klanten.'

KAYA BOUMA / VK BEELD AURÉLIE GEURTS

'Booking.com niet te machtig'

Het concept kantoor heeft ze nooit zo begrepen, eerlijk gezegd. De kersvers benoemde bestuursvoorzitter van 's werelds grootste boekingsite voor hotels, appartementen en vakantiehuisjes wil weten wat er speelt op haar werkvloer. Dus heeft Gillian Tans (45) geen eigen kantoor, nooit gehad ook.

Ze werkt aan een bureau te midden van collega's, op de tweede verdieping van het hoofdkantoor van Booking.com, aan de Amsterdamse Herengracht. Tans: 'We zijn hier niet zo hiërarchisch ingesteld.'

Het is een van de weinige dingen die al jaren hetzelfde zijn bij de boekingsgigant: de bedrijfstop werkt gebroederlijk zij aan zij met de rest van de werknemers. Verder is het internetbedrijf, dat in 1996 door de Twentse student Geert-Jan Bruinsma werd opgericht, in zo'n beetje elk opzicht veranderd. Van zolderkamer-start-up tot tienduizend man tellende multinational met vestigingen verspreid over zeventig landen.

Het is het gevolg van explosieve groei, waaraan geen einde lijkt te komen. Van tien Nederlandse hotelletjes toen de website de lucht in ging, naar bijna 900.000 accommodaties wereldwijd. Tans: 'Dit jaar halen we de miljoen.' Een mijlpaal die onlangs alvast is bereikt: een gemiddelde van meer dan een miljoen hotelboekingen – dagelijks.

Jullie blijven groeien. Hoe krijgen jullie dat voor elkaar?

'Het gaat nog steeds heel hard ja, maar we zitten ook niet stil. Het aanbod op onze website blijft groeien. Dagelijks komen er gemiddeld duizend nieuwe accommodaties bij. Ook weten steeds meer klanten in Azië ons te vinden, de toeristische markt groeit daar flink. En we hebben geïnvesteerd in zakelijke reizigers. Een op de vijf boekingen is nu zakelijk. Verder zijn we datagedreven. We testen elke verandering op de site: van de kleuren die we gebruiken tot de manier waarop we iets uitleggen. Daardoor weten we precies wat we doen.'

Een andere verklaring van het succes: Booking.com is online alomtegenwoordig. Het bedrijf steekt jaarlijks vele miljoenen euro's in advertenties op Google, waardoor het altijd bovenaan de zoekresultaten terechtkomt. Volgens analisten is Booking daarmee Googles grootste klant. Tans: 'We werken al heel lang goed samen met Google. Als we op deze manier meer klanten kunnen vinden, doen we dat natuurlijk graag.'

Kleine hotels klagen dat ze er niet meer tussen komen. Jullie advertentie staat altijd bovenaan.

'Het kan zijn dat wij het beter doen op Google, maar dat levert hotels uiteindelijk veel op. Doordat wij veel adverteren, komen er via ons meer klanten binnen. Je hebt best kans dat als wij er niet zouden zijn, klanten sommige hotels überhaupt niet zouden vinden op internet.' Een andere veelgehoorde klacht is dat het Amsterdamse boekingsbedrijf de concurrentie tussen hotels en andere boekingsites verstoort. Hotels worden verplicht om op Booking hun kamers tegen de laagste prijs aan te bieden. Na ingrijpen van mededingingsautoriteiten in acht Europese landen zijn de contracten vorig jaar versoepeld: hotels mogen nu bij andere boekingsites een lagere prijs bieden. Op hun eigen website mag dat nog altijd niet. Een Duitse concurrentiewaakhond tikte Booking.com daar onlangs voor op de vingers.

Gillian Tans, bestuursvoorzitter van Booking.com.

Er blijft gedoe over de eisen die jullie stellen aan hotels. Hebben jullie als marktleider in Europa niet te veel macht?

'Natuurlijk zijn wij een grote speler, maar we zijn niet de enige in Europa. Er is heel veel concurrentie. Daarbij zijn er nog altijd veel mensen die niet via internet boeken. In Duitsland is online bijvoorbeeld nog niet zo groot. Dus ik zou niet zeggen dat Booking te machtig is, helemaal niet. Regeringen hebben daar soms een andere kijk op. Maar behalve in Duitsland en Frankrijk hebben wij met alle EU-landen afspraken kunnen maken over onze contracten. Daarmee is iedereen tevreden.'

Het is toch niet gek dat hotels op hun eigen site de laagste prijs willen bieden?

'De vraag is alleen of de klant daar beter van wordt. Je wilt stimuleren dat er meer prijsverschil komt tussen verschillende boekingsites, zodat het interessanter wordt voor klanten om rond te kijken. Dat gebeurt nu. Als je zegt: het

Gillian Tans

- 1970 Geboren in Apeldoorn
- 1988-1992 Hotelschool Middelburg
- 1993-1996 Restaurantmanager bij Hershey Entertainment & Resorts
- 1998-2002 Product- en marketingmanager bij hotelketen Golden Tulip
- 2002-heden Booking.com in verschillende functies, vanaf 2011 als Chief Operating Officer (COO) en vanaf eind april 2016 als Chief Executive Officer (CEO)
- Tans is getrouwd en heeft drie kinderen

hotel bepaalt het helemaal, dan kan een hotel bijvoorbeeld altijd zelf 20 euro onder de prijs gaan zitten en alles op andere sites op dezelfde prijs zetten. Dat stimuleert in elk geval geen onderlinge concurrentie tussen boekingsites.'

Nederlander

► Na vier jaar staat er weer een Nederlander aan het roer bij Booking.com. Gillian Tans is vorige maand benoemd tot bestuursvoorzitter van de hotelboekingsite. Ze volgt de Canadees Darren Huston op, die ook leiding gaf aan het Amerikaanse moederbedrijf van Booking.com, het beursgenoteerde Priceline Group. Huston stapte op nadat bekend was geworden dat hij een relatie had met een werknemer; dat gaat in tegen bedrijfsrichtlijnen. Voor Darren Huston gaf medeoprichter Kees Koolen leiding aan het bedrijf.

► Sinds Booking.com in 2005 is overgenomen door het Amerikaanse Priceline Group, maakt het geen aparte jaarcijfers meer bekend. Toch valt via de jaarrekening die Booking.com jaarlijks deponereert bij de Kamer van Koophandel te achterhalen wat de opbrengst is. In 2014 kwam het Amsterdamse boekingsbedrijf uit op een omzet van 4,2 miljard euro en een winst van 1,6 miljard euro; een groei van bijna 30 procent ten opzichte van het jaar daarvoor.

Over concurrentie gesproken, Airbnb groeit ook flink. Hoe blijven jullie ze voor?

'Airbnb krijgt veel aandacht als onderdeel van de deeleconomie; het verhuren van je eigen huis aan toeristen. In de praktijk is dat voor hen maar een klein segment, verwacht ik. De meeste vakantiegangers huren ook bij Airbnb het liefst een professioneel appartement, lijkt me. Dat bieden wij ook: we zijn de laatste jaren flink gegroeid in het aantal appartementen, vakantiehuisjes en bed and breakfasts dat we aanbieden. Daarin zijn we nog altijd zeker drie keer zo groot als Airbnb.'

Amsterdammers mopperen dat woonhuizen steeds vaker zonder vergunning aan toeristen worden verhuurd. Ook op Booking.com staan illegale hotels. Wat doen jullie daaraan?

'Het valt voor ons lastig te controleren of een appartement een vergunning heeft voor verhuur aan toeristen of niet. Dat is uiteindelijk ook de verantwoordelijkheid van de gemeente. Maar als wij erachter komen dat iets niet klopt, zullen we actie ondernemen.'

Het hoofdkantoor van Booking.com staat nog altijd in Amsterdam. Blijft dat zo, of trekt Silicon Valley?

'Het bevalt ons goed in Amsterdam. Dat we niet in de Valley zitten kan ook een voordeel zijn, bijvoorbeeld bij het aantrekken van talent. Wij voeren jaarlijks een kwart miljoen sollicitatiegesprekken. De mensen die wij binnenhalen kunnen ook bij Facebook of Uber aan de slag. Wij onderscheiden ons met ons hoofdkantoor in Amsterdam. De kwaliteit van leven is hier hoog, daar komen mensen op af. En eenmaal binnen, blijven ze ook langer. In Silicon Valley hopen talenten van baan naar baan, omdat er veel meer directe concurrentie is. Nee, ik ben blij dat we daar niet zitten.' ■

De Finse Linda Liukas maakt kinderen met een verhalenboek warm voor programmeren.

ANNETTE VAN DER PLAS BEELD UIT BESPROKEN BOEK

Slim nadenken en fantaseren

Hoe leg je aan jonge kinderen de beginselen van programmeren uit? De Finse illustrator en programmeur Linda Liukas bedacht dat je door middel van verhalen kinderen kunt leren problemen net zo tegemoet te treden als een computer.

Dat doet ze niet via lastige computertaal, maar met alledaagse principes: problemen moet je stap voor stap oplossen, in schema's zetten en in stukjes delen. Daarnaast moet je je fantasie gebruiken en niet opgeven: 'Programmeurs vinden het namelijk belangrijker dat de code uiteindelijk werkt, dan dat hij meteen de eerste keer goed is.'

Hoofdpersoon is de kleine Ruby, die op zoek gaat naar vijf glimmende edelstenen. Haar vader verstopte ze buiten en liet kleine briefjes met aanwijzingen achter. Maar waar moet Ruby beginnen met zoeken? Met hulp van een zelf getekende kaart, door slim na denken en met veel fantasie komt Ruby ver. Maar zonder de hulp van anderen, zoals de slimme pinguïns, de chaotische vossen en de bazige jongen Djanggo, zou het haar niet gelukt zijn ze allemaal te vinden. Het boek is zo opgezet dat kinderen en volwassenen er samen mee aan de slag kunnen. Na elk hoofdstuk zijn er doe-opdrachten om op een creatieve manier problemen op te lossen. Zo is er de vraag welk symbool ontbreekt in een reeks, wat de pinguïns geschreven hebben in

Het boek *Hello Ruby* heeft aansprekende tekeningen.

geheimschrift en hoe lunchtrommels ingedeeld kunnen worden (een oefening om data te structureren). De vele speelse, kleurrijke en zorgvuldige illustraties, die vaak over twee bladzijden en over de tekst heenlopen, geven het verhaal een meerwaarde.

meelezen

Kleine kaders (toolboxen) geven aanvullende informatie voor volwassenen. Zo lezen we daar bijvoorbeeld hoe het principe van selectie is toegepast in het hoofdstuk over de tuinierende vossen. De kinderen worden uitgedaagd de vossen instructies te geven om een rij wortels te planten. De instructies zijn gebaseerd op herhaling en als/dan selecties. In veel grafische

programmeeromgevingen komen vergelijkbare commandoblokken voor.

Het idee om programmeren op een boeiende en verhalende manier bij kinderen te introduceren is origineel. Het boek is voor kinderen vanaf zes jaar goed te begrijpen, mits een volwassene meeleeft. In het verhalende gedeelte van het boek komt het woord 'computer' overigens niet voor. Op www.helloruby.com/nl staan extra oefeningen en spelletjes. ■

Hello Ruby, Een avontuurlijk sprookje over programmeren

LINDA LIUKAS (VERT: RONALD SCHRIJBER). UITG. NIEUWEZIJS, AMSTERDAM 2016. €17,95 6+

LEESTIP

ANNETTE VAN DER PLAS BEELD ND

Steen voor steen

GIULIANO FERRI. UITG. DE VIER WINDSTREKEN, RIJSWIJK 2016. 24 BLZ. € 9,95

Steen voor steen kun je muren opbouwen, maar ook weer afbreken. Het kartonnen prentenboekje *Steen voor steen* illustreert dit heel letterlijk door de afbraak van een grote, witte muur. Het begint met een muisje dat per ongeluk een steen uit de muur trekt door een bloemetje te plukken. Al snel krijgt hij hulp van zijn vrienden poes en varkentje om het gat in de muur groter en groter te maken. De dieren krijgen er lol in en breken de muur tot de grond toe af. Dan zien ze dat achter de muur een andere wereld ligt met onbekende dieren. Maar om in die andere wereld te komen moeten ze een brede rivier over steken. Hoe kunnen ze de kloof overbruggen? Dan ontdekken ze dat je van stenen niet alleen muren, maar ook bruggen kunt bouwen. *Steen voor steen* is een vertederend, woordeloos verhaal over samenwerken en vriendschap sluiten.

RECENSIES

ANNETTE VAN DER PLAS

Wat niemand ziet

MARTIJN NIEMEIJER. UITG. LEOPOLD, AMSTERDAM 2016. 144 BLZ. € 13,99 11+

Wat niemand ziet begint heftig met de dood van de ouders van Ros (circa 12). 'Je vader hing in een stoel. Je moeder lag languit op de grond. Ernaast lagen twee lege flessen', krijgt Ros meegedeeld door een psycholoog. Of ze wil vertellen wat er gebeurd kan zijn. Ros slaat dicht, maar doet uiteindelijk toch haar verhaal. Ze vertelt hoe ze een mooie fantasiewereld om zich heen schiep om de werkelijkheid van thuis te ontvluchten. Hoe ze na school door de stad liep en van afval overal tuintjes maakte. Zo hoefde ze niet te denken aan wat ze miste: een warm thuis met ouders die van haar hielden. Af en toe ging ze naar haar tante Jill, die om haar gaf, maar ook opgeslokt werd door haar kunstenaarsbestaan. En op een dag ontdekte ze dat iemand anders ook van haar afval-tuintjes hield. Langzaam maar zeker kwam ze erachter wie er oog had voor haar creaties én voor haar.

In rake bewoordingen, met veel gevoel achter de woorden, weet de auteur de heftige thuissituatie van Ros te vangen en haar reactie hierop geloofwaardig en in prachtige beeldspraak aan het papier toe te vertrouwen. De beschrijving van de fantasiewereld zorgt ervoor dat het verhaal ondanks de ernst luchtig blijft overkomen. Aandoenlijk is hoe Ros op school probeert de situatie te verdoezelen, hoewel bij de leraren de alarmbellen afgaan. Als de directeur bijvoorbeeld vraagt hoe het thuis gaat, antwoordt ze: 'En ik ben bezorgd of u thuis wel gelukkig bent. Of uw vrouw wel goed voor u zorgt!' Ze heeft geleerd op

haar hoede te zijn en voor zichzelf op te komen. Het verhaal wordt verteld zonder opsmuk en de auteur laat zien hoe de hoofdpersonen zich voelen met behulp van beeldend, zintuigelijk taalgebruik. Het boek behandelt veel verschillende thema's zoals eenzaamheid, verwaarlozing, vriendschap, oneerlijkheid en zorg. Het heeft daardoor zeker de nodige diepgang. Ondanks het treurige begin sluit het verhaal gelukkig positief af. Kortom, Martijn Niemeijer geeft met dit debuut een fraai visitekaartje af! Ik vraag me overigens wel af of tieners de wat filosofische omslag aansprekend zullen vinden.

Baas van de Wereld

PIETER KOOLWIJK. UITG. LEMNISCAAT, ROTTERDAM 2016. 215 BLZ. € 14,95 9+

Baas van de Wereld draagt onmiskenbaar het stempel van auteur Pieter Koolwijk: In al zijn verhalen buitelen werkelijkheid en fantasie over elkaar heen. De kracht hiervan zit in het zó beschrijven van de fantasiewereld dat het heel realistisch en logisch lijkt. Dit nieuwe boek heeft een duidelijke boodschap: probeer de wereld een stukje mooier te maken. Koolwijk vergelijkt kinderen met kleine steentjes, die een kettingreactie op gang kunnen brengen. Elk steentje kan een bijdrage leveren aan het redden van de wereld. De auteur brengt deze boodschap via een oude, afgeschreven en ietwat gestoorde zwerver, die beweert de Baas van de Wereld te zijn. Hij is heel somber over waar het met de wereld naartoe gaat en beseft dat hij de loop van de geschiedenis niet kan veranderen, alleen 'hier en daar een beetje bijsturen'. Toch gaat hij de uitdaging aan om samen met de twee tieners Mila en Ivo de wereld te

redden. Met zijn drieën vliegen ze in een oud winkelwagentje met raketmotoren het avontuur tegemoet.

De hoofdpersonen Mila en Ivo vullen elkaar goed aan. Ivo praat veel, is druk, impulsief en humoristisch. Mila zegt bijna niets, is intelligent en afwachtend. Ivo vindt het prettig dat hij lekker de ruimte krijgt om door te praten en Mila hem niet onderbreekt. Het verhaal is spannend, maar hier en daar ook wat ondoordringelijk. Zo komen we er niet achter hoe de wereld door de acties van Baas en de kinderen nou precies gered gaat worden. Hoe dan ook, dit boeiende, fantasierijke verhaal met aansprekende personages nodigt uit om na te denken over verbetering van het milieu, inclusief oplossingen voor de plastic soep en de broeikas-effect. Verbeter de wereld, begin bij jezelf! Vanuit christelijk perspectief is het goed om hieraan toe te voegen dat de Schepper van deze aarde (de échte baas van de wereld) ons een taak heeft gegeven bij de bescherming van het milieu. ■

JOHAN VAN DEN BELD
BEELD AP / FELIPE DANAmeer
weten

Zwarte Dood

De afgelopen maanden heerste er een griepedemie in Nederland. En hoewel het erg vervelend is om een paar dagen ziek te zijn, herstelt bijna iedereen weer na een paar dagen. Een paar honderd jaar geleden – rond 1350 – was dat wel anders, en trok een veel gevaarlijkere epidemie door Europa en Azië: de Zwarte Dood.

De Zwarte Dood had een paar hele pijnlijke symptomen. Slachtoffers kregen onder andere grote bulten, hoge koorts en moesten bloed opgeven. De ziekte was enorm gevaarlijk omdat Europa toen erg dichtbevolkt was. Miljoenen mensen woonden in steden dicht op elkaar, en raakten daarom snel geïnfecteerd. Uiteindelijk stierven ongeveer 75 miljoen mensen aan de ziekte, ruim een derde van alle mensen in Europa. Hoewel Europa het zwaarst getroffen werd door de ziekte, kwam die hier niet vandaan. De Zwarte Dood kwam uit Centraal-Azië, en werd

via de Mongolen naar de Krim gebracht, een gebied in Zuid-Oekraïne. De Italiaanse stad Genua had daar handelsposten, en brachten met hun goederen per ongeluk de ziekte mee naar Europa. Vlooiën – die vooral op ratten leefden – verspreidden de ziekte onder de mensen, wat door de drukke steden niet erg moeilijk was. Omdat veel mensen niet begrepen waarom opeens miljoenen mensen stierven, gaven ze vaak onschuldige mensen de schuld. Veel Joden, be-

delaars en buitenlanders werden daardoor aangevallen, omdat men dacht dat zij de ziekte (bewust) hadden veroorzaakt. Tegenwoordig kunnen wij gelukkig veel makkelijker ziekten bestrijden, maar dat betekent niet dat de Zwarte Dood helemaal is uitgestorven. Ongeveer honderd jaar geleden overleden ruim honderd mensen in San Francisco bij een uitbraak, en twee jaar geleden gebeurde hetzelfde in een dorpje op Madagaskar.

lach van
de dag

Twee dieven plegen een bankoverval. Na de overval zegt de ene dief tegen de andere: 'Gaan we dan nu ons geld tellen?' De andere dief zegt: 'Nee, we zien morgen in de krant wel hoeveel het is.'

Ken jij ook een goede mop?
E-mail 'm naar leven@nd.nl en zet in het onderwerp 'mop'.

Lot

SOPHIA GEUZE

Pinksterfeest

'Het is bijna weer Pinksteren', zegt mama. 'Een moeilijk feest', zegt Lex. 'Vuur op de hoofden van Jezus' vrienden, spreken in allerlei talen.'

'Als het Pinksteren is, komt de Heilige Geest', zegt Lot.

'Dat weet ik ook wel', zegt Lex. 'Maar dat is ook moeilijk. Wat is precies de Heilige Geest?'

'Een deel van God. Net als Jezus een deel van God is', zegt Lot.

'Zo, jij weet er aardig wat van', zegt papa. 'Wat Lot zegt, weet ik ook heus wel', zegt Lex. 'Maar wat doet de Heilige Geest dan?'

'De Heilige Geest geeft kracht en troost je als dat nodig is. En de Geest helpt je te doen wat Jezus zegt', legt Lot uit.

Mama en papa kijken verbaasd naar Lot. Ze weet er echt veel van. 'En hoe komt de Heilige Geest dan bij je?'

'Vragen', zegt Lot.'

'Heb je les gehad over Pinksteren?', vraagt papa.

Lot schudt haar hoofd.

'Hoe weet je dit dan allemaal?', vraagt mama.

'Ik heb een lied geleerd', zegt Lot. Papa vindt het goed dat ze het liedje op Youtube opzoekt. Even later klinkt het lied 'Wat is het Pinksterfeest' door de kamer.

'Nu weet ik wat ik zondag vier', zegt Lex als het is afgelopen.

huis
van
belle

AMBER BEELD HUIS VAN BELLE

Accessoires bij je outfit

Ik ben zelf een grote fan van kleine, subtiele accessoires; te veel glim en kleur is niet helemaal mijn ding. In deze outfit zie je dat terug, ik kies voor een subtiel kettinkje, gouden oorbellen en een gouden armband. Mijn tas is effen bruin en dus ook aardig basic. Persoonlijk vind ik het gewoon mooi, en niet goedkoop staan.

HOE KIES IK MIJN SIERADEN?

Hoe kies je nou de juiste sieraden bij je outfit? Ik trek meestal eerst mijn outfit aan, mét schoenen. Het is het mooiste om een soort van één thema te kiezen, waar je al je sieraden aan aanpast, bijvoorbeeld goud of zilver, bruin, etc. Deze outfit bestaat bijvoorbeeld uit zwart en wit. Maar mijn sandaaltjes zijn bruin. Daarom kies ik voor een bruine tas, zodat het bruin weer terugkomt. De tas heeft een gouden rits, dus kies ik gouden oorbellen en armband-

jes. Ook in mijn kettinkje komt de kleur bruin weer terug. Zo zorg je dat je outfit een samenhangend geheel wordt.

LESS IS MORE

Wat ook kan helpen bij het kiezen van accessoires is om gewoon verschillende dingen om te doen, en simpel zelf te kijken wat het mooiste is. Ook vind ik zelf dat *less is more* soms handig kan zijn. Hele grote statement ketting? Kies voor knopjes in je oren. Maar kijk vooral naar wat het beste werkt voor jou; draag wat bij jou past!

►► Deze blog komt van de website huisvanbelle.nl. Hier vind je iedere week een heleboel blogs over verschillende onderwerpen, net als in hun magazine *Belle*. Deze blog is geschreven door Amber. Zij schrijft op huisvanbelle.nl regelmatig over mode.

